

บทความวิจัย

เรื่อง “ชาวนาต้องมีที่นาเป็นของตนเอง(Người Cày Có Ruộng)”: นโยบายการปฏิรูปที่ดิน
ในเวียดนามเหนือ (1930-1956)

โดย

นายจิรภัทร คันธชาติ
รหัสนักศึกษา 05600746

บทความวิจัยนี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษารายวิชา 450-112 การศึกษาเอกเทศ
สาขาวิชาเอเชียศึกษา คณะอักษรศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร
ภาคการศึกษาปลาย ปีการศึกษา 2563

บทความวิจัย

เรื่อง “ชาวนาต้องมีที่นาเป็นของตนเอง(Người Cày Có Ruộng)”: นโยบายการปฏิรูปที่ดินใน
เวียดนามเหนือ (1930-1956)

โดย

นายจิรภัทร คันธชาติ

รหัสนักศึกษา 05600746

บทความวิจัยนี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษารายวิชา 450-112 การศึกษาเอกเทศ
สาขาวิชาเอเชียศึกษา คณะอักษรศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร
ภาคการศึกษาปลาย ปีการศึกษา 2563

ชื่อสารนิพนธ์	“ชาวนาต้องมีที่นาเป็นของตนเอง(Người Cày Có Ruộng)”: นโยบายการปฏิรูปที่ดินในเวียดนามเหนือ (1930-1956)
ชื่อ-นามสกุลนักศึกษา	นายจิรภัทร คันธชาติ รหัสนักศึกษา 05600746
ชื่อ-สกุลอาจารย์ที่ปรึกษา	อาจารย์ดวงทิพย์ พรหมเขต
สาขาวิชาเอก	เอเชียศึกษา (สาขาวิชาภาษาเวียดนาม) คณะอักษรศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร วิทยาเขตพระราชวังสนามจันทร์
ปีการศึกษา	2563

บทคัดย่อ

บทความวิจัยเรื่อง “ชาวนาต้องมีที่นาเป็นของตนเอง(Người Cày Có Ruộng)”: นโยบายการปฏิรูปที่ดินในเวียดนามเหนือ (1930-1956) ศึกษา นโยบายการปฏิรูปที่ดินในเวียดนามเหนือ แนวคิดของนโยบายตลอดจนขั้นตอนการปฏิบัติและผลอันเกิดจากนโยบาย ตั้งแต่ช่วงริเริ่มแนวคิดในปี 1930 จนกระทั่งแล้วเสร็จในปี 1956

ผลจากการศึกษาค้นคว้า พบว่า นโยบายการปฏิรูปที่ดินในเวียดนามเหนือ นั้นริเริ่มโดยมี เจื่องจิง (Truong Chinh) เลขาธิการพรรคคอมมิวนิสต์ ซึ่งเป็นผู้เสนอและประธานรับผิดชอบนโยบายการปฏิรูปที่ดิน แนวทางการดำเนินการปฏิรูปที่ดินนี้ประกอบไปด้วย 2 ระยะ โดยระยะแรกได้แก่ ขั้นตอนการลดค่าเช่าที่ดินลง ทั้งนี้เพื่อให้ชาวนาผู้ได้ชื่อว่า “ชาวนาจน” มีที่ทำกินเป็นของตนเอง และให้การสนับสนุนแก่นโยบายของพรรค เพราะเนื่องจากชาวนาจนถือเป็นกลุ่มชนชั้นที่มีจำนวนมากเมื่อเทียบกับชนชั้นอื่น ต่อมาพรรคได้ดำเนินการระยะที่สองโดยทันที ได้แก่การปฏิรูปที่ดินอย่างจริงจัง แต่ทว่าตลอดการดำเนินการปฏิรูปที่ดินอย่างจริงจังนี้เป็นการดำเนินการที่มีจุดบกพร่องอยู่หลายประการ นอกจากนั้นการดำเนินการปฏิรูปที่ดินทั้ง 2 ระยะนี้เต็มไปด้วยความโหดร้ายทารุณ และที่เลวร้ายที่สุดคือเจ้าของที่ดินซึ่งได้ชื่อว่าเป็นชนชั้น “เจ้าที่ดิน” นั้น ต้องรับขบวนการโดยตรงจากนโยบายการปฏิรูปที่ดินในครั้งนี้

ผลจากการปฏิรูปที่ดินที่ผิดพลาดนั้น เป็นเหตุให้ชาวเวียดนามต้องสูญเสียทรัพย์สินและเสียชีวิต จนกระทั่งในปี 1956 เริ่มมีรายงานการใช้ความรุนแรง และเกิดกระแสวิจารณ์พรรค ทำให้พรรคต้องหยุดการดำเนินการปฏิรูปที่ดินลง ทั้งนี้เพื่อรักษาความน่าเชื่อถือของพรรคเอาไว้ พรรคจึงนำเอา “การแก้ไขข้อผิดพลาด” ออกปฏิบัติ เริ่มด้วยการลาออกของ เจื่องจิงซึ่งดำรงตำแหน่งเลขาธิการพรรคและผู้รับผิดชอบโดยตรงของนโยบายปฏิรูปที่ดินจนเป็นการสิ้นสุดของนโยบาย

คำสำคัญ: เจ้าที่ดิน, ปฏิรูปที่ดิน, พรรคคอมมิวนิสต์เวียดนาม

กิตติกรรมประกาศ

บทความวิจัยฉบับนี้ไม่อาจสำเร็จได้ หากปราศจากความช่วยเหลือจากผู้ที่มีความกรุณาทุกท่านที่มีส่วนช่วยให้ทั้งคำปรึกษา แนวทาง ตลอดจนกำลังใจ ผู้เขียนขอขอบพระคุณ อาจารย์ดวงทิพย์ พรหมเขต อาจารย์ที่ปรึกษาวิจัยเป็นอย่างสูงสำหรับความอดทนต่อผู้เขียน และช่วยชี้แนะตลอดช่วงเวลาของการศึกษา บทความวิจัยฉบับนี้ ขอขอบคุณเจ้าของงานเขียนทางวิชาการและหนังสือทุก ๆ เล่มอันเป็นแหล่งข้อมูลและเป็นแนวทางให้กับบทความวิจัยฉบับนี้ อีกทั้งขอขอบคุณครอบครัว และเพื่อน ๆ ทุกคนที่แม้ว่าอาจไม่ได้มีส่วนช่วยในการหาแนวทาง หรือข้อมูลเกี่ยวกับวิจัยฉบับนี้ แต่ที่ขาดไม่ได้นั่นคือกำลังใจที่พร้อมจะคอยอยู่ข้าง ๆ เสมอในยามที่เหนื่อย และพร้อมจะคอยรับฟังปัญหาในทุก ๆ ครั้ง เพราะตลอดการศึกษาค้นคว้าเปรียบเสมือนการเดินทางที่ยาวนานซึ่งอาจทำให้ผู้เขียนท้อบ้างในบางครั้ง แต่ด้วยทั้งคำปรึกษา และกำลังใจจากทุกท่านที่กล่าวมานั้น ทำให้ผู้เขียนสามารถมาถึงจุดหมายของการเดินทางในครั้งนี้

ท้ายที่สุดผู้เขียนขอขอบคุณทุกท่านที่กล่าวมาอีกครั้งด้วยความจริงใจและจะจดจำความช่วยเหลือนี้ไว้ตลอดไป และที่ขาดไม่ได้ขอขอบคุณตัวเองที่มีความอดทน มุ่งมั่น อย่างถึงที่สุด จนทำให้บทความวิจัยฉบับนี้ ดำเนินมาถึงจุดเสร็จสิ้นในที่สุด

สารบัญ

บทคัดย่อ	ก
กิตติกรรมประกาศ	ข
บทนำ	
ที่มาและความสำคัญ	1-4
จุดประสงค์ของงานวิจัย	4
ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ	4
ทบทวนวรรณกรรม	5-13
ขอบเขตของการศึกษา	14
วิธีการศึกษา	14
ผลการวิจัย	
บุคคล บทบาท และแนวคิดเกี่ยวกับนโยบายการปฏิรูปที่ดิน	
ดั่งชวนคู (Đặng Xuân Khu) หรือ เจื่องจิง (Truờng Chinh)	15-17
เจื่องจิง กับนโยบายการปฏิรูปที่ดิน	17-19
กฎหมายปฏิรูปที่ดิน (Luật Cải Cách Ruộng Đất)	19
ชาวนาและเจ้าที่ดินศักดินา	20-21
การถือครองที่ดินก่อนการปฏิรูปที่ดินของพรรคคอมมิวนิสต์	21-22
แนวทางการจำแนกกลุ่มชนชั้น	22-23
โครงร่างทั่ว ๆ ไปของการปฏิรูปที่ดิน	23-24
รูปแบบและวิธีปฏิบัติของนโยบายการปฏิรูปที่ดิน	
โครงร่างเบื้องต้น และทิศทางของพรรคคอมมิวนิสต์ต่อการปฏิรูปที่ดิน	25-27
การรณรงค์เพื่อลดค่าเช่าที่ดิน และลำดับขั้นตอนการปฏิบัติงานของพรรค	27-29
ลำดับขั้นที่หนึ่ง : การจำแนกประชากร	29-30
ลำดับขั้นที่สอง : การจำแนกเจ้าของที่ดิน	30-32
ลำดับขั้นที่สาม : การชูดริตเงินและของมีค่า	32-33
ลำดับขั้นที่สี่ : การเปิดเผยอาชญากรรม	33-34
ลำดับขั้นที่ห้า : การประชุมเพื่อประณาม	34-38
ลำดับขั้นที่หก : การชำระความ	38
นโยบายการแยกอยู่โดดเดี่ยว	38-40

การณรงค์เพื่อการปฏิรูปที่ดินโดยตรง	40-43
การเข้ายึดทรัพย์สิน	43-45
การสะท้อนความจำเป็นของการปฏิรูปที่ดินผ่านนิทรรศการ	45-46
การแบ่งปันที่ดินและทรัพย์สินอื่น ๆ	46-50
แนวทางที่ดำรงไว้ซึ่งชื่อเสียงของพรรคคอมมิวนิสต์	50-51
ผลกระทบที่เกิดขึ้นจากนโยบายการปฏิรูปที่ดิน และท่าทีของพรรคคอมมิวนิสต์หลังการปฏิรูปที่ดินแบบนองเลือดสิ้นสุดลง	
การแก้ไขข้อผิดพลาด	52-57
เมื่อกระแสลมของการปฏิรูปที่ดินพัดผ่าน : หมู่บ้านฟ่ง จังหวัดแทงฮวา	57-58
ชะตากรรมหลังถูกประทับตาให้เป็นเจ้าของที่ดิน	58-61
การก้าวต่อไปทางด้านเศรษฐกิจตามแบบฉบับของพรรค	61-63
บทสรุป	64
บรรณานุกรม	65-66

ที่มาและความสำคัญของปัญหา

การปฏิรูปที่ดิน ถือเป็นกระบวนการเปลี่ยนแปลงที่สำคัญอย่างหนึ่งของเวียดนาม ที่มีผลนำไปสู่การเปลี่ยนแปลงด้านชีวิตความเป็นอยู่และการพัฒนาของประเทศ ทั้งนี้จะเห็นได้ว่าการปฏิรูปที่ดินอยู่ควบคู่กับประวัติศาสตร์เวียดนามโดยตลอด อีกทั้งมีการแสดงให้เห็นถึงความสำคัญ และการเปลี่ยนแปลงที่ต่างกันไปออกไปในแต่ละช่วงเวลาของการดำเนินนโยบายปฏิรูปที่ดิน ตลอดจนถึงสนธิสัญญาในปี 1956

การก่อตั้งพรรคคอมมิวนิสต์อินโดจีนเมื่อปี 1930¹ ในเวียดนามเหนือ นั้น ถือเป็นจุดเริ่มต้นของการเกิดนโยบายปฏิรูปที่ดิน เนื่องจากพรรคคอมมิวนิสต์เล็งเห็นถึงความสำคัญอันดับแรกที่ต้องดำเนินการเพื่อเปลี่ยนให้เวียดนามเหนือก้าวไปสู่ลัทธิสังคมนิยมคือการปฏิรูปที่ดิน การปฏิรูปที่ดินเป็นสิ่งสำคัญอันดับแรกในการวางรากฐานสังคมนิยม การที่ประเทศจะก้าวสู่ลัทธิสังคมนิยมได้นั้นต้องเริ่มจากการปฏิวัติทรัพย์สินส่วนตัวของประชาชนและต้องทำลายรากฐานระบบศักดินาในประเทศก่อน ส่วนในด้านงานพัฒนาประเทศทางพรรคคอมมิวนิสต์มีความคิดเห็นให้ระดมชนชั้นแรงงานเข้ามามีส่วนร่วมเพื่อพัฒนาและมีส่วนร่วมในการสร้างพื้นฐานของระบบสังคมนิยม โดยการริเริ่มนโยบายการปฏิรูปที่ดินในครั้งนี้ ถูกเสนอโดยเจื่องจิง(Truông Chinh)² ซึ่งเป็นเลขาธิการทั่วไปของพรรคคอมมิวนิสต์ในตอนนั้น

เจื่องจิงมองว่าการปฏิรูปที่ดินเป็นสิ่งที่จะต้องดำเนินการควบคู่ไปกับการทำสงคราม เพราะจะทำให้พรรคคอมมิวนิสต์ได้รับเสียงสนับสนุนจากชาวนาซึ่งเป็นมวลชนส่วนใหญ่ในประเทศ การปฏิรูปที่ดินมีความซับซ้อนและมีพัฒนาการยาวนานรวมถึงโครงสร้างและความสัมพันธ์อันซับซ้อนทางสังคม นโยบายนี้จะนำมาใช้เพียงระยะเวลาสั้น ๆ โดยเริ่มอย่างไม่เป็นทางการในปี 1948 เจื่องจิง เริ่มทำสำรวจเกี่ยวกับการถือครองที่ดินเพื่อเป็นพื้นฐานข้อมูลโดยเฉพาะอย่างยิ่งในชนบทที่เป็นเขตควบคุมของพรรคคอมมิวนิสต์ เพื่อเตรียมสู่ก้าวถัดไปของการปฏิรูปที่ดิน ในปี 1950 โฮจิมินห์(Hồ Chí Minh) ได้เดินทางไปดูงานการปฏิรูปที่ดินในประเทศจีน และได้มีแนวคิดที่จะนำการปฏิรูปที่ดินมาใช้และดัดแปลงให้เข้ากับสังคมของเวียดนามแต่การปฏิบัติให้ใกล้เคียงกับจีนมากที่สุด (ประเวศ ศรีพิพัฒน์, 2510: 304-305)

¹ พรรคคอมมิวนิสต์อินโดจีน (Đông Dương Cộng sản Đảng) เป็นพรรคการเมืองอุดมการณ์สายมาร์กซิสต์ภายใต้กำกับของโคมินเทิร์น ที่เคลื่อนไหวในเวียดนามอย่างมีนัยสำคัญในช่วงปี 1930-1945 พรรคดังกล่าวมีบทบาทสำคัญในการจัดตั้งองค์กรมวลชนต่างๆ เพื่อดำเนินการในการต่อต้านเจ้าอาณานิคมและเรียกร้องเอกราชพร้อมทั้งดำเนินการ “ปฏิวัติ” ของประชาชน (สารานุกรมอาเซียน สำนักวิชาศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยวลัยลักษณ์, 2559)

² เจื่อง จิง มีชื่อจริงว่า ดั่ง ซวน คู (Dang Xuân Khu) เกิดเมื่อวันที่ 9 กุมภาพันธ์ ค.ศ. 1907 ที่หมู่บ้าน หั่งเถียน (Hang Thien) จังหวัดนามดิง (Nam Dinh) แถบลุ่มแม่น้ำแดง ทางตอนเหนือของเวียดนาม ในปี ค.ศ. 1928 เขาได้เข้าร่วมขบวนการผู้รักชาติกับโง่ จี มิงห์ ต่อมา เจื่อง จิง ได้เป็นครูฝึกและอาจารย์ให้กับพรรคคอมมิวนิสต์อินโดจีน (the Indochinese Communist Party) และยังได้รับการดำรงตำแหน่งเป็นเลขาธิการทั่วไปคนแรกของพรรคเมื่อปี ค.ศ. 1941(มรกตวงศ์, 2562: 173)

จากนั้นในปี 1953 กองกำลังของพรรคคอมมิวนิสต์ได้เข้าไปฝึกซ้อมอยู่ในลาวและได้เข้าร่วมกับพวกนิยมคอมมิวนิสต์ของลาว และเวียดนามเหนือในตอนนั้นเริ่มประกาศใช้แผนการปฏิรูปที่ดินเหนือเส้นขนานที่ 17 ขึ้นมาทั้งหมด รัฐสภาได้ผ่านกฎหมายการปฏิรูปที่ดิน ซึ่งเป็นจุดเปลี่ยนแปลงที่สำคัญของการเริ่มใช้นโยบายที่ระบุเป้าหมายว่า “เพื่อกำจัดระบบการถือครองที่ดินของพวกศักดินา” ในช่วงแรกเป็นช่วงทดลองใช้นโยบายปฏิรูปที่ดินซึ่งมีเพียง 6 หมู่บ้านเท่านั้น จนกระทั่งในปี 1954 เป็นช่วงระหว่างยุทธการเดียนเบียนฟู³ ในเดือนพฤษภาคม 1954 ฐานทัพของฝรั่งเศสที่เดียนเบียนฟูถูกตีแตก สงครามในครั้งนี้เป็นเหตุให้พรรคคอมมิวนิสต์ต้องชะลอการดำเนินการของนโยบายการปฏิรูปที่ดินลง และหันมาให้ความสำคัญกับการทำสงครามเสียก่อน สงครามในครั้งนี้สิ้นสุดอย่างเป็นทางการในเดือนกรกฎาคม 1954 ทำให้เวียดนามต้องลงนามในข้อตกลงเจนีวา ซึ่งแบ่งเวียดนามออกเป็น 2 ส่วนคือเวียดนามเหนือและเวียดนามใต้

ในปี 1955 สหรัฐอเมริกาเริ่มเข้ามาเกี่ยวข้องกับเวียดนามใต้โดยตรง ทั้งนี้เพื่อป้องกันการขยายอิทธิพลของระบอบคอมมิวนิสต์ ในส่วนของนโยบายการปฏิรูปที่ดินในเวียดนามเหนือยังคงได้ดำเนินการต่อไป เจียงจิงได้นำเสนอวิธีการแบ่งที่ดินเพื่อทำให้การใช้ที่ดินเท่าเทียมกัน แต่ละหมู่บ้านต้องเริ่มต้นที่การประเมินคุณภาพที่ดินคุณภาพดี คุณภาพปานกลาง คุณภาพต่ำและต้องมีการสำรวจทุก 3 ปี จากการเริ่มดำเนินการดำเนินนโยบายปฏิรูปที่ดินเมื่อต้นปี 1954 ผู้ปฏิบัติงานส่วนใหญ่จะเป็นชาวนาที่มีฐานะยากจน มีหน้าที่ต้องประเมินและยึดที่ดินของกลุ่มศักดินาที่อยู่ในเป้าหมายของการเป็นปฏิปักษ์ของรัฐจีน จากนั้นที่ดินที่ยึดมาได้จะถูกจัดแบ่งใหม่โดยหน่วยงานถ้อยถิ่นของพรรคคอมมิวนิสต์ ผู้ถูกได้ชื่อว่าเป็นปฏิปักษ์จะต้องถูกลงโทษตามแนวทางของนโยบาย เจียงจิงอ้างว่าการปฏิรูปที่ดินจะปลดปล่อยกำลังในการผลิตแบบเอารัดเอาเปรียบที่มีต้นตอจากความสัมพันธ์แบบศักดินาและจะกระตุ้นให้เกิดการผลิตในหมู่ชาวนาที่ได้จัดสรรที่ดินใหม่ และพรรคคอมมิวนิสต์จะทำหน้าที่ผลักดันการพัฒนาผลผลิตการเกษตร อุตสาหกรรมและการค้า (มรกตวงศ์ ภูมิพลับ, 2562: 178-181)

จนกระทั่งในปี 1956 เริ่มมีการรายงานการใช้ความรุนแรงมากขึ้นและเริ่มมีการประท้วง เกิดกระแสวิจารณ์ภายในพรรคคอมมิวนิสต์หลายคนมองว่านโยบายการปฏิรูปที่ดินเป็นเสมือนรอยต่างในการบริหารประเทศ และเป็นเหมือนความล้มเหลวของพรรค ผู้ปฏิบัติงานของพรรคคอมมิวนิสต์ต้องประสบกับแรงกระเพื่อมที่เพิ่มขึ้นจากผู้คน บางครั้งในการปฏิบัติของเจ้าหน้าที่พรรคคอมมิวนิสต์ก็ไปเวนคืนที่ดินจากชาวนาผู้มีฐานะยากจน ที่น่าสนใจคือเจ้าที่ดินถูกประหารชีวิตกว่าร้อยละ 30 ก็เป็นคนของพรรคคอมมิวนิสต์เอง แต่ด้วยจุดประสงค์หลักของการปฏิรูปที่ดินคือมาตรการผ่อนปรนให้เอกชนมีสิทธิเสรีภาพและทรัพย์สิน มีเป้าหมายที่สำคัญเพื่อบรรเทาการต่อต้านจากเกษตรกรซึ่งติดอยู่กับค่านิยมการมีทรัพย์สินส่วนบุคคล ด้วย

³ ยุทธการที่เดียนเบียนฟู (Chiến dịch Điện Biên Phủ) เป็นการเผชิญหน้าครั้งสำคัญสุดยอดในสงครามอินโดจีนครั้งที่หนึ่ง ระหว่างกองทัพรบนอกประเทศภาคพื้นตะวันออกไกลของสหภาพฝรั่งเศสและนักปฏิวัติคอมมิวนิสต์-ชาตินิยมเวียดนามห์ ยุทธการนี้เกิดขึ้นระหว่างเดือนมีนาคมถึงพฤษภาคม ค.ศ. 1954(วนิชฐนาค, 2555: 62)

เหตุผลนี้แม้จะมีการใช้ความรุนแรงในกระบวนการยึดและแจกที่ดินอยู่บ้าง แต่ในแง่ของการเพิ่มผลิตผลด้านอาหารก็ได้ผลิตพอควร แต่ด้วยวิกฤตที่เกิดขึ้นนี้สะท้อนให้เห็นถึงในแง่ของความรุนแรงเป็นสำคัญทำให้ในที่สุดโฮลิมินท์ต้องแถลงขอโทษสาธารณชนทั้งน้ำตาและเจ้จึงรับผิดชอบด้วยการลาออกจากตำแหน่งเลขาธิการทั่วไปของพรรคคอมมิวนิสต์ นั่นคือจุดที่ทำให้อำนาจของเขาลดลงแต่ก็แลกกับความเชื่อถือเพื่อให้พรรคคอมมิวนิสต์ ครอบครองอำนาจต่อไปได้ (มรกตวงศ์ ภูมิพลับ, 2562: 178-181)

ภายหลังการสิ้นสุดการปฏิรูปที่ดินแบบนองเลือดในปี 1956 พรรคคอมมิวนิสต์อ้างว่าความผิดพลาดจากนโยบายปฏิรูปที่ดินที่เกิดขึ้น เกิดจากขาดการวิเคราะห์สภาพสังคมและแนวทางในการปฏิบัติอย่างเพียงพอ โดยมีการแบ่งระดับชวานาไม่ชัดเจน พรรคคอมมิวนิสต์ได้ใช้หลักเกณฑ์การแบ่งที่ขัดต่อสภาพความจริงของเวียดนาม โดยได้แบ่งระดับชวานาออกเป็น 5 ประเภท ได้แก่ชนชั้นเจ้าของที่ดิน ชวานารวย ชวานาชนชั้นกลาง ชวานาขนาดเล็ก และชวานายากจน แต่ทว่าสภาพสังคมในเวียดนามเหนือมีเจ้าของที่ดินและชวานารวยจำนวนน้อย ทำให้ผู้ที่ได้รับผลกระทบจริงจากนโยบายการปฏิรูปที่ดิน คือชวานาชนชั้นกลางซึ่งเป็นกำลังผลิตสำคัญแทนที่จะเป็นชวานารวย ทำให้ความรุนแรงและความเสียหายอันเกิดจากความผิดพลาดของนโยบายการปฏิรูปที่ดินจึงตกมาอยู่ที่ชวานาชนชั้นกลาง ผู้ซึ่งถือว่าเป็นชนชั้นที่ไม่ได้เป็นเป้าหมายโดยตรงของนโยบายการปฏิรูปที่ดิน และเป็นชนชั้นที่ไม่ได้รับผลประโยชน์โดยตรงจากการปฏิรูปที่ดินอีกเช่นกัน นอกจากนี้ปัญหาในช่วงต้นแล้วอีกหนึ่งปัญหาที่เกิดขึ้นจากนโยบายคือความไม่เป็นธรรม ในทางทฤษฎีเจ้าของที่ดินจะได้รับการจัดสรรที่ดินและทรัพย์สินเท่ากับผู้เช่าที่ดินแต่ในทางปฏิบัติเจ้าของที่ดินจะได้รับการจัดสรรที่ดินและทรัพย์สินน้อยกว่าผู้เช่าที่ดิน เป็นเหตุให้พรรคมีคำสั่งให้หาตัวเจ้าของที่ดินหรือชวานารวยมาขึ้นศาลประชาชนเพื่อพิพากษาจับบดลงโทษ ทำให้ชวานาใส่ร้ายป้ายสีกล่าวหาตัวเองเพื่อปกป้องไม่ให้ตนเองเป็นฝ่ายถูกกล่าวหาว่าเป็นชวานารวย หรือเจ้าของที่ดิน ทำให้ชวานาจำนวนหลายพันคนถูกตัดสินประหารชีวิตทั้งที่ไม่มีผิด ส่วนคนที่ต่อต้านการปฏิรูปที่ดินจะถูกส่งตัวไปตามค่ายต่าง ๆ เพื่อบังคับใช้แรงงาน หลังจากที่ดินได้เสร็จสิ้นลง ทางพรรคได้สรุปบทเรียนที่ได้จากการปฏิรูปที่ดิน เพื่อนำมาปรับปรุงพัฒนาให้กลายเป็นแผนพัฒนาเศรษฐกิจของสาธารณรัฐประชาธิปไตยเวียดนามเพื่อความก้าวหน้าทางเศรษฐกิจ และประชาธิปไตยตามแนวทางสังคมนิยม (นิษฐานถ นิลดี, 2555: 80-82)

จากการศึกษาที่กล่าวมาในช่วงต้นพบว่า “การปฏิรูปที่ดิน” นอกจากจะเป็นผลสำเร็จที่นำมาซึ่งความก้าวหน้าทางเศรษฐกิจ และการสร้างความเท่าเทียมตามแนวทางสังคมนิยมแล้ว แต่ความน่าสนใจอยู่ที่เบื้องหลังความสำเร็จที่เกิดขึ้นนี้ มีประเด็นที่ไม่ได้เป็นไปอย่างราบรื่น โดยชวานาผู้ซึ่งเป็นแรงขับเคลื่อนสำคัญของนโยบายต้องประสบกับปัญหาอันเกิดจากแนวทางปฏิบัติของนโยบายการปฏิรูปที่ดินที่หลากหลายนี้ ทำให้การศึกษาเน้นประเด็นสำคัญของความน่าสนใจไปที่การปฏิรูปที่ดินในช่วงระยะเริ่มแนวคิดนโยบายในปี 1930 และเริ่มปฏิบัติใช้จริงเมื่อ 1953 จนกระทั่งสิ้นสุดลงในปี 1956 ทั้งนี้เพื่อทราบถึงผลที่ตามมาและประเด็นสำคัญของการปฏิรูปที่ดิน ให้เข้าใจถึงที่สุด

จุดประสงค์ของการศึกษา

1. เพื่อศึกษาภูมิหลังและนโยบายการปฏิรูปที่ดินในเวียดนามเหนือระหว่างปี 1930 ถึงช่วงการปฏิรูปแล้วเสร็จในปี 1956
2. เพื่อศึกษาผลกระทบจากนโยบายการปฏิรูปที่ดินในเวียดนามเหนือ ระหว่างปี 1930 ถึงช่วงการปฏิรูปแล้วเสร็จในปี 1956

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. เข้าใจถึงภูมิหลังและนโยบายการปฏิรูปที่ดินในเวียดนามเหนือระหว่างปี 1930 ถึงช่วงการปฏิรูปแล้วเสร็จในปี 1956
2. เข้าใจถึงถึงผลกระทบจากนโยบายการปฏิรูปที่ดินในเวียดนามเหนือ ระหว่างปี 1930 ถึงช่วงการปฏิรูปแล้วเสร็จในปี 1956

การทบทวนวรรณกรรมและงานศึกษาที่เกี่ยวข้อง

1. กลุ่มงานที่ศึกษาเกี่ยวกับ บุคคล แนวคิด ของนโยบายการปฏิรูปที่ดิน

มรกตวงศ์ ภูมิพลับ (มรกตวงศ์, 2562: 178-179) “เรื่องจริง: เบื้องหลังการก่อร่างสร้างรูปเวียดนามร่วมสมัย” งานวิจัยกล่าวถึงประวัติของเรื่องจริง(เลขาธิการพรรคคอมมิวนิสต์)ไว้ ซึ่งเป็นผู้เสนอแนวคิดการปฏิรูปที่ดิน และในส่วนหนึ่งของงานวิจัยได้กล่าวถึงการปฏิรูปที่ดินโดยเรียงลำดับช่วงเวลาตั้งแต่การเริ่มนโยบายตลอดจนสิ้นสุดนโยบาย รวมถึงอธิบายให้เห็นภาพรวมของการปฏิรูปที่ดินไว้ดังนี้

การปฏิรูปที่ดิน ที่เกิดขึ้นระหว่างปี 1953 ถึง 1956 ในเวียดนามเหนือ ส่งผลต่อการเปลี่ยนแปลงในสังคมเวียดนามเป็นอย่างมาก โดยมีเรื่องจริง เป็นผู้เสนอและเป็นประธานรับผิดชอบการปฏิรูปที่ดินนี้หลังปี 1945 แม้ว่าโฮจิมินห์จะประกาศเอกราชให้แก่เวียดนาม แต่สิ่งที่จะต้องเผชิญหลังจากนั้นไม่เพียงแต่ความท้าทายจากการต่อสู้กับฝรั่งเศส รัฐบาลเวียดนามเหนือยังต้องเผชิญกับความท้าทายใหม่ในการวางแผนบริหารประเทศ ควบคู่ไปอีกด้วย เรื่องจริงมองว่าการปฏิรูปที่ดินเป็นสิ่งที่ต้องดำเนินการควบคู่ไปกับการทำสงครามและจะทำให้พรรคฯได้รับเสียงสนับสนุนจากชาวนาซึ่งเป็นมวลชนส่วนใหญ่ในประเทศ การปฏิรูปที่ดินจึงไม่เพียงจัดสรรการถือครองที่ดินแต่ยังเป็นการจัดระเบียบใหม่ของโครงสร้างสังคมซึ่งได้รับอิทธิพลมาจากการปฏิรูปที่ดินของพรรคคอมมิวนิสต์จีน

ก่อนการปฏิรูปที่ดินรัฐบาลเวียดนามเหนือได้เริ่มใช้นโยบายการลดภาษีให้ชาวนาก่อน แต่ต่อมาเป้าประสงค์ในการจะขยายฐานมวลชนโดยการจัดสรรที่ดินให้ชาวนาซึ่งเป็นคนส่วนใหญ่ของประเทศรวมทั้งจัดการกลุ่มศักดินาเดิม เรื่องจริงจึงผลักดันนโยบายปฏิรูปที่ดินอย่างแข็งขันแม้การปฏิรูปที่ดินในเวียดนามเหนือถูกมองว่ายึดแม่แบบการปฏิรูปที่ดินของสาธารณรัฐประชาชนจีน (ดำเนินนโยบายระหว่างปี 1953-1946) ประกอบกับความสัมพันธ์อันใกล้ชิดระหว่างผู้นำจึงตกลงให้ผู้นำพรรคคอมมิวนิสต์จีนเป็นที่ปรึกษาในการดำเนินนโยบาย ทว่าการปฏิรูปที่ดินมีความซับซ้อนและมีพัฒนาการมาอย่างยาวนานรวมถึงโครงสร้างและความสัมพันธ์อันซับซ้อนทางสังคม แม้นโยบายนี้จะนำมาใช้เพียงระยะเวลาสั้นๆโดยเริ่มอย่างไม่เป็นทางการในปี 1948 เรื่องจริงเริ่มทำสำรวจเกี่ยวกับการถือครองที่ดินและสำมะโนประชากรเพื่อเป็นพื้นฐานของข้อมูล โดยเฉพาะอย่างยิ่งในชนบทที่เป็นเขตควบคุมของพรรคฯ ซึ่งเป็นจุดเปลี่ยนแปลงที่สำคัญของการริเริ่มใช้นโยบายที่ระบุเป้าหมายว่า “เพื่อกำจัดระบบการถือครองที่ดินของพวกศักดินา”

ผลจากการดำเนินการปฏิรูปที่ดินที่มีข้อผิดพลาดมากมายตลอดระยะเวลา 4-3 ปีนอกจากเกิดภาวะทุพภิกขภัยจนทำให้ชาวเวียดนามต้องเสียชีวิตจำนวนมาก โดยในปี 1956 เริ่มมีรายงานการใช้ความรุนแรงมากขึ้นและเริ่มมีการประท้วงและกระแสวิจารณ์ภายในพรรคฯ หลายคนมองว่านโยบายการปฏิรูปที่ดินเป็นเสมือนรอยต่างในการบริหารประเทศและเป็นเหมือนความล้มเหลวของพรรคผู้ปฏิบัติงานของพรรคต้องประสบกับแรงกระเพื่อมที่เพิ่มขึ้นจากผู้คนบางครั้ง วิกฤตที่เกิดขึ้นทำให้ในที่สุดโฮจิมินห์ต้องแถลงขอโทษสาธารณชนทั้ง

น้ำตาและเรื่องจึงก็รับผิดชอบด้วยการลาออกจากตำแหน่งเลขาธิการทั่วไปของพรรคฯ นั่นคือจุดที่ทำให้อำนาจของเขาลดลงแต่ก็แลกกับความเชื่อถือเพื่อให้พรรคฯ ครอบครองอำนาจต่อไป

2. กลุ่มงานที่ศึกษาเกี่ยวกับรูปแบบและกลวิธีปฏิบัติของนโยบายการปฏิรูปที่ดิน

ประเวศ ศรีพิพัฒน์ (ประเวศ, 2510: 303-305) “จากระบอบอาณานิคมสู่ระบอบคอมมิวนิสต์” หนังสืออธิบายเกี่ยวกับนการรณรงค์ และสิทธิพื้นฐานบนนโยบายการปฏิรูปที่ดิน ซึ่งแสดงให้เห็นแนวทาง และกลวิธีปฏิบัติ อีกทั้งยังเสนอถึงปัจจัยที่มีผลกระทบต่ออันนำไปสู่การหยุดชะงักก่อนนโยบายการปฏิรูปที่ดินในครั้งนี้ โดยกล่าวไว้ดังนี้

การรณรงค์เพื่อการปฏิรูปที่ดินได้ดำเนินติดต่อกันเป็นสองคราว คือการรณรงค์เพื่อการลดค่าเช่าที่ดินระหว่างปี 1953 และ 1954 และการรณรงค์เพื่อการปฏิรูปที่ดินโดยตรงระหว่างปี 1954 และ 1956 การรณรงค์ครั้งที่สองได้สะดุดหยุดลงกลางคันในปี.ศ. 1955 เนื่องจากการไหลบ่า ของฝูงชนเกือบ 1,000,000 คนจากเวียดนามเหนือมายังเวียดนามใต้เหตุการณ์ครั้งนี้เกิดขึ้นในระยะ 300 วันซึ่งได้กำหนดไว้ในสัญญาข้อตกลง กรุงเจนีวา เพื่อให้เสรีภาพในการเคลื่อนย้ายระหว่างเขตทั้งสอง พรรคคอมมิวนิสต์ได้หยุดยั้งการสังหารโหดไว้ชั่วคราว เพื่อหลีกเลี่ยงการไหลบ่าของฝูงชนซึ่งจะเพิ่มจำนวนมากยิ่งขึ้นแต่หลังจากการบีบเมืองไฮฟอง ซึ่งเป็นเมืองท่าชายทะเลด้านสุดท้ายที่ประชาชนจะหนีผ่านออกมาได้แล้ว พรรคคอมมิวนิสต์ก็เริ่มรณรงค์ของตนใหม่อีกครั้งหนึ่งแต่ทว่าครั้งนี้การดำเนินนโยบายเดิมในอาณาบริเวณที่ได้รับการปลดแอกใหม่คือบริเวณแถบที่ราบลุ่มสามเหลี่ยมตั้งเกี๊ยะ ซึ่งประชาชนอยู่อย่างหนาแน่น ๆ นั้น พรรคคอมมิวนิสต์ได้จัดการรวมเอาการรณรงค์ทั้งสองคราวเข้าเป็นคราวเดียว อีกทั้งแผนการลดค่าเช่าที่ดินและการปฏิรูปที่ดินก็ได้นำมาจัดทำให้บรรลุผลสำเร็จโดย คลื่นของการสังหารโหดแต่เพียงคลื่นเดียวเท่านั้น

การรณรงค์ทั้งสองคราวนี้มีจุดประสงค์แต่เพียงอย่างเดียว คือการยุบเลิกชนชั้นเจ้าของที่ดิน ซึ่งเป็นผลให้มีการจัดตั้งระบบเผด็จการของชนชั้นกรรมาชีพขึ้นในถิ่นชนบท การรณรงค์ทั้งสองครั้งนี้มีวิธีการปฏิบัติเพื่อเป็นแบบพิมพ์เดียวกันโดยสิ้นเชิง สิ่งสำคัญที่แตกต่างกันมีเพียงอย่างเดียวคือความเข้มข้นในเรื่องของความรุนแรงและธรรมชาติของทรัพย์สินที่ยึดมาในระหว่างการรณรงค์แต่ละคราวจากเจ้าที่ดินคนเดียวกัน กล่าวอย่างง่าย ๆ ก็คือการโดนรณรงค์ครั้งแรก มีเจตนาที่จะปราบผู้ที่มีมากกว่าในหมู่ชนชั้นกลางในหมู่บ้านผู้ซึ่งถูกหาว่าเป็น “พวกมีปฏิกริยาตัวสำคัญ” และเพื่อยึดเงินทอง เครื่องเพชรนิลจินดา หรือสิ่งของมีค่าอื่น ๆ ซึ่งถูกสงสัยว่านำไปซุกซ่อนไว้ในที่อื่น ๆ หรือไปมอบฝากไว้กับญาติพี่น้องคนหนึ่งคนใดการรณรงค์ครั้งที่สองมีเป้าหมายต่อชนชั้นกลางที่ยังเหลืออยู่ในหมู่บ้านซึ่งถูกหาว่าเป็น “พวกมีปฏิกริยาชั้นสอง” บุคคลประเภทนี้เป็นโครงร่างที่สำคัญของชนชั้นเจ้าของที่ดิน และเนื่องจากค่อนข้างจะยากจนกว่าจึงไม่ถูกสงสัยว่ามีทรัพย์สินใดใดซุกซ่อนเอาไว้การรณรงค์ครั้งที่สองนี้ยังทำหน้าที่เป็นเสมือนวิธีการอันถูกต้องตามกฎหมายในการยึดที่ดินบ้านช่อง

เครื่องเรือนและสิ่งของเครื่องใช้ส่วนตัวของผู้ที่มีปฏิภิกิริยาทั้งสองประเภท นั่นก็คือการขับไล่พวกนี้ให้ออกจากบ้านไปโดยมือเปล่าอย่างสิ้นเนื้อประดาตัว

เพ็ชรี สุมิตร (เพ็ชรี, 2545: 304-305) ผู้แปล “เวียดนาม: ประวัติศาสตร์ฉบับพิสดาร” กล่าวว่า “สงครามต่อต้านครั้งแรก (ค.ศ.1945-1954)” จะสำเร็จได้นั้นต้องอาศัยนโยบายการปฏิรูปที่ดินควบคู่ เพื่อเอาชนะความได้เปรียบของศัตรูเรื่องรถถัง เครื่องบิน อาวุธ และกึ่งทัพที่ได้รับการฝึกมาเป็นอย่างดีแล้ว ก็มีความต้องการสูงที่ต้องสร้างความวิระอาจหาญ ความมุ่งมั่น และนักรบมวลชนทั้งหลายเท่าที่มีอยู่ การต่อต้านกำลังเผชิญกับการท้าทายใหม่ อีกทั้งประชากรของประเทศส่วนใหญ่คือชาวนา จึงจำเป็นจะต้องใช้มาตรการการเฉียบขาดที่ต้องปรับปรุงชีวิตของพวกเขาให้ดีขึ้น มาตรการเหล่านั้นจึงต้องเป็นสิ่งที่ไม่ได้จริง

ตั้งแต่ ค.ศ. 1946 เป็นต้นมาเริ่มใช้มาตรการซึ่งเป็นประโยชน์แก่ชาวนาโดยตรง รวมทั้งการลดภาษีที่ดิน แบ่งปันที่ดินส่วนรวมให้เป็นธรรม ชาวนาที่ยากจนจริง ๆ จะได้รับที่ดินทำกินชั่วคราวจากที่ดินว่างเปล่าที่ไม่ได้ทำประโยชน์หรือที่ดินซึ่งเคยเป็นของพวกเจ้าอาณานิคม พวกผู้ทรยศและเจ้าของที่ดินซึ่งไปแอบภัยอยู่ในบริเวณที่ศัตรูยึดครองอยู่ นอกจากนั้นยังให้ลดอัตราภาษีและยกเลิกหนี้สินบางประเภท ยิงนำมาตรการแบบประชาธิปไตยมาใช้มากเท่าใด พวกศักดินาก็ยิ่งต่อต้านมากขึ้นเท่านั้น และสหรัฐอเมริกาที่ยิ่งก้าวเข้ามาแทรกแซงมากขึ้น เมื่อสงครามขยายวงกว้างออกไป พวกเจ้าของที่ดินพวกปฏิภิกิริยาก็ก้าวมาบงการต่อต้านการกระทำของรัฐบาลมากยิ่งขึ้น เช่น การก่อตั้งพรรคปฏิภิกิริยาต่าง ๆ ขึ้นในเขตเสรี หรือ การทำการสอดแนมเพื่อศัตรู การต่อสู้เพื่อชนชั้นยิ่งดุเดือดมากขึ้น และการกำจัดชนชั้นศักดินายังกลายเป็นความจำเป็นในการต่อสู้กับชาติมากยิ่งขึ้น รัฐได้ออกมาตรการเกี่ยวกับการเกษตรใหม่ๆ แต่เจ้าของที่ดินส่วนมากทำเป็นไม่รู้ไม่เห็นเกี่ยวกับมาตรการเหล่านั้น และถึงกับต่อต้านอย่างเปิดเผยมากหรือน้อยตามส่วน การปลุกกระดมมวลชนชาวนาเป็นมาตรการเดียวที่จะสามารถต่อต้านการขัดขวางนี้ และขจัดระบบศักดินาให้หมดสิ้นไป ท้ายที่สุดรัฐสภาเห็นว่ามาตรการนี้เป็นมาตรการสำคัญที่สามารถระงับเหตุการณ์นี้ และยอมรับกฎหมายปฏิรูปที่ดินในที่สุด

“การจัดชั้นเรียน” หนึ่งในมาตรการที่กระทำกันในกองทัพและในหมู่ประชาชน ด้วยการที่ให้ชาวนาเล่าถึงความยากจนและถูกขูดรีดของพวกเรา เล่าถึงความทรमान และอาชญากรรมที่พวกเจ้าของที่ดินและผู้ยิ่งใหญ่ในชนบทกระทำต่อพวกเราและความไร้ศีลธรรมของรัฐบาลก่อน ในปลายปี ค.ศ. 1953 ในมณฑลท้ายเงวียน(Thay Nguyen) และเทินท์หว่า(Then Hoa) ซึ่งอยู่กลางของเขตเสรีทดลองการปฏิรูปที่ดินเป็นครั้งแรก โดยเริ่มการลดค่าเช่าที่ดินและแบ่งที่ดิน ต่อมาก็ให้ชาวนาที่ยากจนจัดการดูแลการปกครองในชนบทนับเป็นครั้งแรกในประวัติศาสตร์เวียดนามที่ได้รับเริ่มแผนการปฏิรูปที่ดินอย่างถึงที่สุด อันนำไปสู่การล้มเลิกระบบที่มีมาตั้งแต่โบราณกาล และเปิดทางให้แก่การพัฒนากำลังผลิตและปลดปล่อยชนชั้นชาวนาต่อไป การรวมพลังมวลชนเพื่อให้การปฏิรูปที่ดินได้ผลสำเร็จก่อให้เกิดความกระตือรือร้นในหัวใจของชาวนาและทหาร และเพิ่มพลังให้แก่การต่อต้าน ชาวนาอีกหลายแสนคนเข้ามาร่วมในกองทัพเพื่อช่วยเป็นกองกำลังที่อยู่

ห่างไกลจากที่มั่นของพวกเขา และช่วยสร้างถนนผ่านป่าดงดิบ ฝาระเบิดที่โปรยลงมาอย่างดุเดือดจาก กองทัพอากาศของศัตรู

วนิชฐนาถ นิลดี (วนิชฐนาถ, 2555: 76-79) “**ขบวนการคอมมิวนิสต์ในเวียดนาม ค.ศ.1945-1975**” งานวิจัยเกี่ยวกับขบวนการคอมมิวนิสต์ในเวียดนาม ในเนื้อหาได้อธิบายในเรื่องของนโยบายการปฏิรูป ที่ดินผ่านกระบวนการคอมมิวนิสต์ในเวียดนาม โดยพรรคคอมมิวนิสต์ได้กล่าวว่าการปฏิรูปที่ดินคือการ เปลี่ยนแปลงระบบถือครองที่ดิน ให้ที่ดินเป็นของชาวนาผู้ผลิต โดยยึดทรัพย์สินและที่ดินของชนชั้นศักดินาเจ้า ที่ดินพวกเศรษฐีมีทรัพย์สิน รวมถึงยึดที่ดินของคนที่ยึดต่อชาติที่เข้าร่วมและให้ความช่วยเหลือแก่ฝรั่งเศส ทาง พรรคได้นำที่ดินของบุคคลเหล่านั้นมาจัดแบ่งให้กับชาวนายากจน

เจืองจิงเลขาธิการพรรคคอมมิวนิสต์ ในฐานะผู้รับผิดชอบหลักของการปฏิรูปที่ดินในเวียดนามเหนือได้อธิบายวิธีการและความก้าวหน้าของการปฏิรูปที่ดิน โดยการดำเนินงานปฏิรูปที่ดินของ เจืองจิงดำเนินงานเป็น 4 ขั้นตอนดังนี้ ขั้นแรกคือการเผยแพร่นโยบายปฏิรูปที่ดิน ในขั้นที่สองคือการสำรวจชาวนาเพื่อแบ่งประเภท ชาวนาและสำรวจเจ้าของที่ดิน ต่อมาในเอกสารพรรคได้แบ่งประเภทชาวนาเป็น 5 ประเภทประกอบด้วย เจ้าของที่ดิน (ชาวนาที่เป็นเจ้าของที่ดินรายใหญ่) ชาวนารวยชาวนากลางชาวนารายย่อยและชาวนายากจน ใน ขั้นที่สามคือการยึดที่ดินและทรัพย์สินของเจ้าของที่ดินเพื่อนำมาแบ่งให้กับชาวนา ขั้นที่สี่สรุปผลความสำเร็จ ของการปฏิรูปที่ดิน

วันที่ 25 ธันวาคม 1953 มีกฎหมายเกี่ยวกับการปฏิรูปที่ดินออกมาโดยรัฐบาลเลือกทดลองปฏิรูปที่ดิน ใน 6 หมู่บ้าน ภายหลังจากทดลองปฏิรูปที่ดินเมื่อปี 1953 ได้เสร็จสิ้นลงผลการปฏิรูปทำให้ที่ดินกลับไปอยู่ใน มือของชาวนามากขึ้น ชาวเกี่ยวกับการปฏิรูปที่ดินและการลดค่าเช่าที่ดินได้ถูกส่งต่อไปยังแนวหน้าที่กำลังทำ สงครามกับฝรั่งเศสอยู่ ซึ่งการปฏิรูปที่ดินได้สร้างกำลังใจให้กับแนวหน้าที่ทำสงครามอยู่เป็นอย่างมาก แต่ อย่งไรก็ตามการปฏิรูปที่ดินในเวียดนามเหนือได้หยุดชะงักลงชั่วคราวเพราะภาวะสงคราม หลังจากสงคราม เวียดนามกับฝรั่งเศสสิ้นสุดลง นโยบายปฏิรูปที่ดินจึงได้เริ่มขึ้นอีกครั้งอย่างเข้มงวดมากขึ้น ซึ่งการปฏิรูปที่ดิน สามารถกำจัดชนชั้นเจ้าของที่ดินและชนชั้นศักดินาที่ปกครองทางภาคเหนือไปได้อย่างหมดสิ้น

ศิลปะกิจ ตี๋ซันติกุล (ศิลปะกิจ, 2556: 38-39) “**อยากลืมแต่กลับจำ: เรื่องเล่า ความทรงจำ และ ชะตากรรม สมัยปฏิรูปที่ดินของผู้หญิงเวียดนาม(คนหนึ่ง)**” ได้กล่าวถึงนโยบายหนึ่งของพรรคคอมมิวนิสต์ ความว่า “ชาวนาต้องมีที่นาเป็นของตนเอง” ซึ่งเป็นนโยบายและแนวทางในการสร้างฐานมวลชนของพรรค คอมมิวนิสต์เวียดนามมาตั้งแต่ก่อตั้งพรรคโดยเฉพาะกับกลุ่มชาวนายากจนและไร้ที่ดินทำกิน ดังนั้นภายหลัง การประกาศเอกราชจากฝรั่งเศสและจัดตั้งรัฐบาลของโฮจิมินห์ ในวันที่ 2 กันยายน 1945 รัฐเวียดนามเหนือได้ มีความพยายามดำเนินการปฏิรูปที่ดินในหลายรูปแบบ

ประกาศคำสั่งของประธานาธิบดีโฮจิมินห์ เลขที่ 149-SL ลงวันที่ 12 เมษายน 1953 คือจุดเปลี่ยนสำคัญในการดำเนินการปฏิรูปที่ดินอย่างจริงจังในเวียดนามเหนือของพรรคคอมมิวนิสต์ ช่วงต้นทศวรรษ 1950 โดยเนื้อหาของคำสั่งดังกล่าวเน้นไปที่การให้เจ้าที่ดินลดค่าเช่านาสิทธิของผู้เช่า ยกเลิกหนี้ของชาวนา ยึดที่ดินของพวกเขาฝรั่งเศส พวกฝักใฝ่ฝรั่งเศส และพวกฝ่ายตรงข้าม แล้วนำมาจัดสรรให้ชาวนาที่ไม่มีที่นาหรือมีที่นาลน้อย การแบ่งที่ดินให้ชาวนาจากที่ดินของผู้บริจจาคหรือที่ดินของส่วนรวมการใช้ประโยชน์ในที่ดินที่ไม่มีเจ้าของหรือเจ้าของปล่อยทิ้งร้าง ต่อมาจากคำสั่งดังกล่าวจึงนำไปสู่การเสนอเป็นกฎหมายปฏิรูปที่ดิน ซึ่งผ่านการเห็นชอบและรับรองจากสภาแห่งชาติ เมื่อวันที่ 4 ธันวาคม 1953 และผ่านการลงนามรับรองจากประธานาธิบดีโฮจิมินห์ เมื่อวันที่ 19 ธันวาคม 1953 โดยเนื้อหาของกฎหมายประกอบด้วยประเด็นสำคัญ ๆ ดังนี้ (1) การยึดทรัพย์สินของพวกเขาฝรั่งเศสพวกมหาอำนาจผู้รุกรานชาติอื่นพวกเจ้าที่ดินที่ฝักใฝ่ฝรั่งเศสพวกฝ่ายตรงข้ามและเจ้าหน้าที่ท้องถิ่นในระบอบเก่าที่เอารัดเอาเปรียบชาวบ้าน นอกจากนี้ยังมีการยึดที่นาที่มีลักษณะเป็นนารวม เช่น ที่นาของตระกูลและที่นาของศาสนาต่าง ๆ (2) เมื่อยึดทรัพย์สินมาได้แล้วให้ทำการจัดสรรให้ชาวนาที่ไม่มีที่นา หรือมีที่นาลน้อยและกลุ่มคนยากจนอื่น ๆ ในชนบทรวมทั้งให้จัดสรรที่ดินบางส่วนให้กับศาสนาต่าง ๆ เพื่อประโยชน์ต่อการประกอบกิจกรรมทางศาสนา ส่วนกรรมสิทธิ์ในที่ดินเป็นของผู้ที่ได้รับการจัดสรรซึ่งสามารถแบ่งให้ลูกหลานจ่านองชายหรือให้ได้ (3) ให้จัดตั้งคณะกรรมการปฏิรูปที่ดินระดับชาติภาคและจังหวัดทำหน้าที่กำกับดูแลและปฏิบัติตามข้อบังคับของกฎหมายปฏิรูปที่ดิน ส่วนในระดับตำบลให้ที่ประชุมตัวแทนชาวนาของตำบล และให้กรรมการบริหารตำบลกลุ่มเกษตรกรประจำตำบลเป็นผู้ดำเนินการบังคับใช้กฎหมายประติรูปที่ดิน สำหรับการจัดกลุ่มชนชั้นต้องเป็นไปตามข้อบังคับที่รัฐบาลกำหนด และต้องได้รับการรับรองจากคณะกรรมการระดับจังหวัด (4) พื้นที่ในการบังคับใช้กฎหมายครอบคลุมทั้งประเทศ สำหรับพื้นที่ปลดปล่อยให้ทำการปฏิรูปก่อน ส่วนพื้นที่ที่ยังไม่พร้อมให้ทำการปฏิรูปทีหลัง ซึ่งเป้าหมายของกฎหมายดังกล่าวก็เพื่อล้มล้างกรรมสิทธิ์การถือครองที่ดินของพวกเขาฝรั่งเศส พวกมหาอำนาจผู้รุกรานชาติอื่น ๆ และพวกชนชั้นเจ้าที่ดินเวียดนามในระบบศักดินาอันจะนำมาซึ่งกรรมสิทธิ์ถือครองที่ดินของชาวนา

3. กลุ่มงานที่อธิบายถึงผล และสิ่งที่เกิดขึ้นหลังจากการปฏิรูปที่ดินสิ้นสุดลงในปี 1956

เขียน วีระวิทย์ (เขียน, 2542: 82-83) “เวียดนาม สังคม เศรษฐกิจ ความมั่นคง การเมือง และการต่างประเทศ” กล่าวถึงส่วนหนึ่งของการปฏิรูปที่ดิน และอธิบายผลสำเร็จหลังการปฏิรูปที่ดินไว้ รวมถึงบอกปัจจัยที่ทำให้การปฏิรูปที่ดินที่เกิดขึ้นในเวียดนามอันมีผลต่อเศรษฐกิจของเวียดนาม ในช่วง 1955-1975 ถู้อำนาจไปไปในทางที่ดี โดยกล่าวไว้ดังนี้

แนวทางสังคมนิยมช่วงแรก (1955-1975) ในช่วงระยะเวลา 20 ปีนับจากเวียดนามเหนือได้รับเอกราชจนถึงการรวมประเทศได้สำเร็จนั้น พรรคคอมมิวนิสต์ใช้นโยบายและมาตรการต่าง ๆ ตามแนวทางสังคมนิยมเพื่อเปลี่ยนแปลงระบบเศรษฐกิจของเวียดนามในช่วงเวลานั้นมาตรการต่าง ๆ ใช้ได้เฉพาะในเขตปกครองของเวียดนามเหนือ ระยะฟื้นฟูเศรษฐกิจ (1952-1957) ในช่วงนี้พรรคคอมมิวนิสต์เวียดนาม (ในขณะนั้นเรียกว่า “พรรคลาวต่ง” หรือพรรคคนงาน) วางแผนฟื้นฟูเศรษฐกิจสามปี (1955-1957) เริ่มด้วยการปฏิรูปที่ดินแบบนองเลือดยึดที่ดินและวัวควายของเจ้าที่ดินและชาวนารวยแล้วแบ่งให้ชาวนารับจ้างชาวนาจนและชาวนาชั้นกลางการปฏิรูปที่ดินนอกจากจะคำนึงถึงผลประโยชน์ทางเศรษฐกิจแล้วยังมุ่งหวังทำลายระบบกรรมสิทธิ์ที่ดินของเจ้าที่ดินและชาวนารวยด้วยทั้งนี้เพื่อเป็นการปูทางให้นำเอาระบบกรรมสิทธิ์รวม (ของรัฐและหน่วยชุมชน) มาใช้ตามลัทธิคอมมิวนิสต์คือไม่ให้เอกชนเป็นเจ้าของปัจจัยการผลิต (ซึ่งรวมถึงที่ดินด้วย) พร้อมกับการปฏิรูปที่ดิน ในเดือนพฤษภาคม 1955 รัฐบาลได้ประกาศนโยบายแปดประการเพื่อผ่อนคลายความตึงเครียดของสังคมอันเกิดจากพลังต่อต้านจากนโยบายปฏิรูปที่ดินและเพื่อส่งเสริมการผลิต (1) ให้เอกชนมีสิทธิเป็นเจ้าของที่ดินได้ (2) รัฐคุ้มครองทรัพย์สินสมบัติของเกษตรกร (3) ส่งเสริมให้บุกเบิกที่ดินทำกินใหม่โดยการละเว้นการเก็บภาษีสามปีสำหรับผลิตผลที่ได้จากที่ดินเสื่อมโทรมและห้าปีสำหรับที่ดินบุกเบิกใหม่ (4) เกษตรกรมีเสรีในการว่าจ้างให้เช่าหรือยืมแรงงานคนวัวหรือควาย (5) ส่งเสริมให้มีการลงแขกช่วยเหลือกันทำงาน (6) ส่งเสริมให้เกษตรกรทำอาชีพเสริม (7) ส่งเสริมและปกป้องครอบครัวเกษตรกรให้ทำธุรกิจที่ดีและ (8) ห้ามผลิตวัตถุระเบิด

มาตรการที่กล่าวมาแล้วอย่างย่อ ๆ และการปฏิรูปที่ดินในเวียดนามเกิดขึ้นในเวลาไล่เลี่ยกับในจีน มาตรการผ่อนปรนให้เอกชนมีสิทธิเสรีภาพและทรัพย์สิน มีเป้าหมายที่สำคัญเพื่อบรรเทาการต่อต้านจากเกษตรกรซึ่งยังติดอยู่กับค่านิยมการมีทรัพย์สินส่วนบุคคล ด้วยเหตุนี้แม้จะมีการใช้ความรุนแรงและเกิดการนอกเลือดในกระบวนการยึดและแจกที่ดินอยู่บ้าง แต่โดยทั่วไป การเพิ่มผลิตผลด้านอาหารก็ได้ผลดีพอควร

ธีรยุทธ บุญมี (ธีรยุทธ, 2519: 204-207) “วิเคราะห์การต่อสู้ของพรรคลาวต่ง” กล่าวถึงการปฏิรูปที่ดินอันเป็นภารกิจยุทธศาสตร์ของการปฏิวัติประชาธิปไตยของประชาชนโดยประชาชน คือต้องมีการปฏิรูปที่ดินอย่างเบ็ดเสร็จสมบูรณ์ ปี 1956 การปฏิรูปที่ดินเสร็จสมบูรณ์ตามแนวทางของพรรค ในเขตที่ราบต่ำเขตที่ดินตอนกลางและในหมู่บ้านอีกจำนวนมากในเขตที่สูงตอนเหนือของเวียดนามภาคเหนือ นับตั้งแต่เดือน

สิงหาคม 1954 เป็นต้นมาบริเวณจังหวัดในเขตภูเขาสูงตอนเหนือก็ได้เร่งระดมทำการปฏิรูปที่ดินครั้งใหญ่ตามมติที่ 16 ของคณะกรรมการกลางพรรค (เมษายน 1959) โดยการรณรงค์ในเรื่อง สหกรณ์การเกษตร การพัฒนาการผลิต ร่วมกับการรณรงค์เพื่อปฏิรูประบบเศรษฐกิจ ให้เป็นประชาธิปไตยโดยสมบูรณ์ ทั้งนี้เพื่อเลิกลัทธิระบอบกรรมสิทธิ์ที่ดินแบบศักดินาตามคำขวัญ “แผ่นดินเป็นของผู้ถือหางไถ” ให้เป็นจริงขึ้นมา และเสริมสร้างสิทธิของชาวนาในเขตที่สูงตอนเหนือ ให้เป็นนายเหนือแผ่นดินของเขาอย่างสมภาคภูมิ รวมทั้งเพิ่มความสามัคคีระหว่างชนชาติส่วนน้อยต่าง ๆ ให้เข้มข้นขึ้น การปฏิรูปที่ดินและการปฏิรูปประชาธิปไตยในช่วงนี้กล่าวโดยสรุปได้ส่งผลสำเร็จให้เกิดขึ้นดังนี้

1) ความสำเร็จในการโค่นล้มชนชั้นเจ้าที่ดินศักดินาทั้งหมดซึ่งเป็นการปฏิบัติภารกิจหลักของการปฏิวัติประชาธิปไตยประชาชนโดยประชาชนในภาคเหนือให้ลุ่ล่งไปอย่างสมบูรณ์

2) ความสำเร็จในการเลิกลัทธิระบอบกรรมสิทธิ์แบบศักดินาเพื่อผลประโยชน์ส่วนใหญ่ของชาวนาผู้ยากไร้ มีการแจกจ่ายที่ดินกว่า 810,000 เฮกเตอร์ ของพวกชนชั้นเจ้าที่ดินให้แก่ชาวนาจนได้ที่ทำกิน 1,104,100 ครอบครัว

3) ความสำเร็จในการปลดปล่อยพลังการผลิตของชาวนาจากแอกของศักดินาซึ่งกดขี่ ขูดรีดชาวนาเวียดนามอย่างแสนสาหัส ซึ่งได้ทำให้ชาวนาในเวียดนามเหนือเป็นนายตลอดมานับพันปี ซึ่งได้ทำให้ชาวนาในเวียดนามเหนือเป็นนายเหนือผืนแผ่นดินของพวกเขาอย่างแท้จริง ทั้งในทางเศรษฐกิจและการเมือง

4) ความสำเร็จในการกระชับพันธมิตรระหว่าง กรรมกร-ชาวนา ให้มั่นคงยิ่งขึ้น ซึ่งเป็นพื้นฐานหลักและไม่อาจคลอนคลายได้ของแนวร่วมประชาธิปไตยและอำนาจธิปไตยของประชาชน

ระหว่างการปฏิรูปที่ดินมีข้อผิดพลาดเกิดขึ้นอย่างรุนแรงหลายประการ แต่พรรคลาวต้อง ก็สามารถแก้ไขปัญหาล่าช้าได้อย่างทันท่วงทีซึ่งส่งผลให้การปฏิรูปที่ดินทั้งหมดประสบความสำเร็จอย่างน่ายินดียิ่ง ในขณะที่เดียวกับที่เร่งปฏิรูปที่ดิน พรรคก็ได้นำประชาชนร่วมกันทุ่มเทกำลังกาย กำลังใจ เข้าฟื้นฟูเศรษฐกิจของชาติซึ่งทรุดโทรมอย่างหนักจากการที่ต้องตกอยู่ใต้อาณัติของศักดินาและจักรพรรดินิยม รวมทั้งจากสงครามเกือบสองทศวรรษที่ผ่านมา ในตอนปลายปี 1957 ผลผลิตอุตสาหกรรมและเกษตรกรรมรวมกัน เกือบเท่ากับผลผลิตของเมื่อปี 1927 ผลิตของธัญญาหารในปีนี้ผลิตได้มากกว่า 4 ล้านตัน ซึ่งเคยกว่าระดับที่เคยผลิตได้ก่อนสงครามเสียอีก ภาคเศรษฐกิจส่วนที่รัฐเข้าไปจัดการก็มั่นคงขึ้น บรรดาอภิสิทธิ์และผลประโยชน์ต่าง ๆ ของต่างชาติและชนชั้นนายทุนในประเทศ รวมทั้งข้อเสียของเศรษฐกิจระบบเก่านี้ถูกกวาดล้างทำลายสิ้นไม่เหลือกิจกรรมต่าง ๆ ในภาคเกษตรของประเทศทุก ๆ ด้านไม่ว่าจะเป็นการผลิต การวิภาคสินค้า การขนส่ง ฯลฯ กลับคืนสู่สภาพปกติอีกครั้งหนึ่งจึงนับได้ว่าเวียดนามเหนือสามารถขจัดอุปสรรคต่าง ๆ ลงไปได้บ้างและสามารถเริ่มต้นปรับปรุงสภาพความเป็นอยู่ของประชาชนให้ดีขึ้นได้ในบางด้าน เพื่อฟันฝ่าหนทางไปสู่การแปรสภาพเป็นสังคมนิยมและการสร้างสังคมนิยมขึ้นในประเทศในขั้นต่อไป

วณิชฐนาถ นิลดี (วณิชฐนาถ, 2555: 79-82) “**ขบวนการคอมมิวนิสต์ในเวียดนาม ค.ศ.1945-1975**” ได้อธิบายว่าพรรคคอมมิวนิสต์ประกาศว่าการปฏิรูปที่ดินได้เสร็จสิ้นลงใน ค.ศ. 1957 แต่ทว่าผลของการปฏิรูปที่ดินไม่สามารถสร้างความเท่าเทียมภายในประเทศได้อย่างสมบูรณ์ อย่างไรก็ตามการปฏิรูปที่ดินสามารถทำลายรากฐานทางเศรษฐกิจ การเมืองและสามารถเปลี่ยนระบบการถือครองที่ดิน เปลี่ยนโครงสร้างทางสังคมเพื่อลดความเหลื่อมล้ำได้ในระดับที่นำไปสู่เป้าหมายในแง่อุดมการณ์ซึ่งเป็นพื้นฐานของการปฏิวัติตามระบอบสังคมนิยมที่เน้นสร้างระบบารวมและสหกรณ์ ดังนั้นจึงสามารถกล่าวได้ว่าการปฏิรูปที่ดินนอกจากจะเป็นการเปลี่ยนแปลงระบบการถือครองที่ดินแล้ว ยังทำให้เกษตรกรรมในประเทศพัฒนาขึ้น

หากมองนโยบายปฏิรูปที่ดินของเวียดนามเหนืออย่างผิวเผินก็ดูเหมือนว่านโยบายปฏิรูปที่ดินประสบความสำเร็จ แต่ในความจริงนโยบายปฏิรูปที่ดินมีความผิดพลาดอย่างมากซึ่งความผิดพลาดดังกล่าวปรากฏในหลักฐานของพรรคน้อยมากในปี 1956 ชาวนาจำนวนหนึ่งได้รวมตัวกันก่อกบฏเพื่อต่อต้านการปฏิรูปที่ดินของพรรค โดยพรรคได้ปราบปรามกบฏอย่างรุนแรง อย่างไรก็ตามพรรคอ้างว่าความผิดพลาดของนโยบายปฏิรูปที่ดินนั้นเกิดจากขาดการวิเคราะห์สภาพสังคมและแนวทางในการปฏิบัติอย่างเพียงพอ ทำให้มีการแบ่งระดับชาวนายังไม่ชัดเจนพรรคได้ใช้หลักเกณฑ์การแบ่งที่ขัดต่อสภาพความจริงของเวียดนามโดยได้แบ่งระดับชาวนาออกเป็น 5 ประเภทอัน ได้แก่ ชั้นเจ้าของที่ดิน ชาวนารวย ชาวนาชนชั้นกลาง ชาวนาขนาดเล็กและชาวนายากจน ทั้งที่ในเวียดนามภาคเหนือมีจำนวนเจ้าของที่ดินรายใหญ่และชาวนารวยจำนวนน้อยทำให้ผู้ที่ได้รับผลกระทบจริงจากนโยบายปฏิรูปที่ดินคือชาวนาชนชั้นกลางที่เป็นกำลังการผลิตสำคัญแทนที่จะเป็นชาวนารวย นอกจากปัญหาในข้างต้นแล้วนั้น อีกหนึ่งปัญหาสำคัญของนโยบายการปฏิรูปที่ดิน คือความไม่เป็นธรรมในทางทฤษฎีเจ้าของที่ดินจะได้การจัดสรรที่ดินและเจ้าของทรัพย์สินเท่ากับผู้เช่าที่ดิน แต่ในทางปฏิบัติเจ้าของที่ดินจะได้รับการจัดสรรที่ดินและทรัพย์สินน้อยกว่าผู้เช่าที่ดินสมาชิกพรรคได้รับสั่งให้หาตัวเจ้าของที่ดินหรือชาวนารวยมาขึ้นศาลประชาชนเพื่อพิพากษาลงโทษทำให้ชาวนาใส่ร้ายบ้านสีกกล่าวหาตัวเองเพื่อป้องกันไม่ให้ตนตกเป็นฝ่ายถูกกล่าวหาก่อนว่าเป็นชาวนารวยหรือเจ้าของที่ดิน ทำให้ชาวนาจำนวนหลายพันถูกตัดสินประหารชีวิตทั้งที่ไม่มีผิด ส่วนคนที่ต่อต้านการปฏิรูปที่ดินจะถูกส่งตัวไปยังค่ายเพื่อบังคับใช้แรงงานพรรคได้ยอมรับความผิดที่เกิดขึ้นจากการปฏิรูปที่ดิน เจืองจิง เลขาธิการพรรคเวียดนามในฐานะเป็น ผู้รับผิดชอบโดยตรงในนโยบายปฏิรูปที่ดินต้องลาออกจากตำแหน่งเลขาธิการพรรค นอกจากนี้พรรคต้อง ดำเนินการรณรงค์แก้ไขความผิดพลาดที่เกิดขึ้น โดยได้ทำการขอโทษต่อครอบครัวที่ถูกกล่าวหาโดยปราศจาก ข้อเท็จจริงว่าเป็นเจ้าของที่ดินและไม่ให้ความร่วมมือกับพรรค เป็นต้น

สุนันทา สิงห์เทพ (สุนันทา, 2547: 38-39) “**พรรคคอมมิวนิสต์เวียดนามกับการสร้างเวียดนามเหนือให้เป็นรัฐสังคมนิยม**” หลังจากการปฏิรูปที่ดินระหว่างปี 1954-1957 สิ้นสุดลงรัฐบาลสาธารณรัฐสามารถจัดการปฏิรูปที่ดินได้พอสมควรชาวนาส่วนใหญ่ซึ่งเป็นกำลังสำคัญของประเทศมีที่ดินเพียงพอต่อการ

ทำกินและกิจการทางด้านอุตสาหกรรมที่สำคัญได้มาอยู่ภายใต้การบริหารของรัฐบาล การปฏิรูปที่ดินดังกล่าวนี้ ถือได้ว่าเป็นพื้นฐานสำคัญมากสำหรับการปฏิวัติสังคมนิยมในระดับที่สูงขึ้นไป คือการสร้างระบบสหกรณ์และระบบนารวมหรือนารัฐ พรรคคอมมิวนิสต์มีมติที่จะก้าวไปสู่ขั้นต่อไปของการสร้างระบบสังคมนิยมที่สมบูรณ์โดยมีเป้าหมายหลักที่เกษตรกรรมและอุตสาหกรรม ในเดือนพฤศจิกายน 1958 พรรคคอมมิวนิสต์ได้ประกาศใช้แผนพัฒนาเศรษฐกิจและวัฒนธรรมระยะ 3 ปี คือตั้งแต่ปี 1958-1960

แผนพัฒนาฉบับนี้มีจุดมุ่งหมายที่จะสร้างระบบสังคมนิยมในเวียดนามเหนือด้วยการนำภาคเกษตรกรรมเข้าสู่ระบบสังคมนิยม ยกเลิกระบบกรรมสิทธิ์ที่ดินส่วนบุคคลและมีการใช้ระบบสังคมนิยมกับการอุตสาหกรรมรายย่อย โดยรัฐจะเข้าควบคุมกิจการดังกล่าวนี้ให้ได้มากที่สุด แก่นสาระที่สำคัญของแผนพัฒนาฉบับนี้อยู่ที่การเปลี่ยนความสัมพันธ์ทางการผลิตทั้งทางด้านเกษตรกรรมและอุตสาหกรรมมาเป็นของรัฐซึ่งคือการสร้างระบบสหกรณ์และระบบนารวม ในความคิดของผู้นำพรรคคอมมิวนิสต์เวียดนามนั้นระบบสหกรณ์เป็นมาตรการที่จำเป็นที่จะป้องกันไม่ให้ความแตกต่างทางเศรษฐกิจของประชาชนและระบบทุนนิยมกลับเข้ามาอีก ภายหลังจากปฏิรูปที่ดินที่เพิ่งผ่านพ้นไป นอกจากนั้นยังมีแนวคิดอีกประการหนึ่งว่าระบบสหกรณ์เป็นวิธีการเดียวที่จะพัฒนาการเกษตรที่ยังล้าหลังของเวียดนามได้ กล่าวคือรัฐสามารถได้รับผลผลิตมากที่สุดจากทรัพยากรที่เวียดนามเหนือมีอยู่อย่างจำกัด โดยการระดมแรงงานและแบ่งงานกันทำตามระบบสหกรณ์ในระยะสั้นและระยะกลาง ทั้งนี้เพื่อเพิ่มผลผลิตทางการเกษตรโดยไม่ต้องอาศัยการพัฒนาด้านเทคโนโลยีและในขณะเดียวกันทรัพยากรทางการเกษตรดังกล่าวนี้ยังจะได้ระดมไปใช้ในการพัฒนาอุตสาหกรรมซึ่งเป็นเป้าหมายหลักของการพัฒนาระบบเศรษฐกิจสังคมนิยมได้อีกประการหนึ่ง

ขอบเขตของการศึกษา

ในการศึกษานโยบายการปฏิรูปที่ดินที่เกิดขึ้นในเวียดนามเหนือระหว่างปี 1930-1956 โดยศึกษาถึง แนวคิดการเกิดนโยบาย การปฏิบัติและเริ่มนโยบาย ตลอดจนการสิ้นสุดนโยบายการปฏิรูปที่ดิน และศึกษาผล ที่ตามมาจากการปฏิรูปดินนโยบายการปฏิรูปที่ดิน ทั้งเรื่องของความสำเร็จ และแนวทางปฏิบัติที่นongเลือด ตลอดจนผลที่ตามมาที่เกิดขึ้นกับชาวนาผู้ที่ประสบกับปัญหาโดยตรงของนโยบาย โดยศึกษาจากงานวิจัย บทความเชิงวิชาการ และหนังสือที่เขียนขึ้นโดยผู้ที่ศึกษา และมีความรู้เกี่ยวกับการปฏิรูปที่ดิน อีกทั้ง แหล่งข้อมูลที่ใช้อ้างอิงมีความน่าเชื่อถือ

วิธีการศึกษา

ศึกษาโดยใช้ระเบียบวิจัยทางประวัติศาสตร์ ศึกษาข้อมูลจากเอกสารที่เกี่ยวข้องทั้งเอกสารชั้นต้นและ เอกสารชั้นรองในรูปแบบของหนังสือ บทความเชิงวิชาการ

บุคคล บทบาท และแนวคิดเกี่ยวกับนโยบายการปฏิรูปที่ดิน

ตั้งชวนคู (Đặng Xuân Khu) หรือ เจื่องจิง (Trùng Chinh)

การปฏิรูปที่ดิน (Cải cách ruộng đất) ที่เกิดขึ้นในเวียดนามเหนือระหว่างปี 1953 ถึง 1956 ที่ส่งผลต่อการเปลี่ยนแปลงในสังคมเวียดนามเป็นอย่างมาก โดยมีเจื่องจิงเป็นผู้เสนอและเป็นประธานรับผิดชอบนโยบายการปฏิรูปที่ดินนี้

Đồng chí Trùng Chinh

รูปที่ 1 เจื่องจิง (Trùng Chinh)

ที่มา <http://truongchinh.lamdong.edu.vn/about/Tieu-su-dong-chi-Truong-Chinh.html>

ตั้งชวนคู (Đặng Xuân Khu) หรือเจื่องจิงเกิดเมื่อ 9 กุมภาพันธ์ ปี 1907 ในตระกูลใหญ่ซึ่งเป็นปราชญ์ขงจื้อของหมู่บ้านแห่งเถียน (Hạnh Thiển) จังหวัดนามดิ่งห์ (Nam Định) ทางภาคเหนือของเวียดนาม สภาพแวดล้อมในวัยเด็กที่ส่งเสริมการศึกษามีส่วนในการหล่อหลอมความเป็นนักคิดอย่างมาก ทั้งปู่และบิดาของเจื่องจิงเคยรับราชการแต่ก็ลาออกมาสอนหนังสือในหมู่บ้าน เจื่องจิงเรียนอักษรทานเพื่อให้สามารถอ่านพื้นฐานปรัชญาแนวคิดและผลงานของขงจื้อ จากนั้นครอบครัวส่งไปโรงเรียนประถมในอำเภอ เมื่ออายุได้ 16 ปีถูกส่งตัวไปเรียนโรงเรียนมัธยมที่ทางการฝรั่งเศสตั้งขึ้นซึ่งทำให้มีโอกาสศึกษางานปรัชญาการเมืองที่มีชื่อเสียงของตะวันตก เขาคลุกคลีอยู่กับครอบครัวแรงงานโรงงานด้ายเพราะฐานะทางการ เงินไม่ตีมาก จึงเห็นปัญหาขบวนการและแรงงานมีความเป็นอยู่อย่างยากลำบากและถูกเอาเปรียบโดย พ่อค้าฝรั่งเศสและศักดินาเวียดนามทำให้เป็นแรงผลักดันต่อการเคลื่อนไหวทางการเมืองและสังคมในเวลาต่อมา

ปลายปี 1925 เจื่องจิงเข้าร่วมขบวนการนักศึกษาตั้งเกียผลิตหนังสือพิมพ์และใบปลิวเพื่อ ประณามนโยบายการปกครองที่โหดร้ายของพวกอาณานิคมฝรั่งเศสและเรียกร้องให้ต้องปล่อยตัว ฟานโบ้ยเจิวนัก

ชาตินิยมที่ถูกนำตัวไปขังที่เรือนจำหว่าหล่อ (Hòa Lò) และฟานจุงจิงห์เสียชีวิตในเดือนมีนาคม 1926 หลังจากกลับมาจากฝรั่งเศสได้ไม่ถึงปีทำให้เกิดการประท้วงครั้งใหญ่ที่สุดในอินโดจีน ทัวทั้งเวียดนาม มีการนัดหยุดเรียนเพื่อประท้วงและขออนุญาตทางการท้องถิ่นจัดพิธีไว้อาลัยให้ ฟาน จุงจิงห์ เมื่อมีผู้เข้าร่วมชุมนุมมากขึ้น ตำรวจได้เข้ามาจับกุมนักเรียนกว่า 200 คน ซึ่งรวมถึงเจื่องจิงด้วย ทว่าก็ได้รับการปล่อยตัวออกมา หลังจากถูกชาวบ้านกดดัน การเคลื่อนไหวครั้งนี้ ถือเป็นจุดเปลี่ยนของชีวิตเพราะเป็นแกนนำจึงโดนไล่ออกจากโรงเรียน เพราะถูกมองว่าเป็นตัวอันตราย ต่อความมั่นคงของรัฐบาล แม้จะถูกไล่ออกเขาก็ยังสอบจนได้ประกาศนียบัตรจบระดับมัธยมศึกษา เขาตัดสินใจเดินทางเข้าสู่เส้นทางของนักปฏิวัติชัดเจนขึ้นหลังจากนั้น ต่อมาในปี 1927 เจื่องจิงตัดสินใจเข้าสันนิบาตเยาวชนปฏิวัติเวียดนาม⁴ จากนั้นเขาได้เข้าเรียนต่อในวิทยาลัยการค้าอินโดจีนพร้อมหาช่องทางในการเคลื่อนไหวทางการเมืองต่อไปผ่านการทำหนังสือพิมพ์ร่วมกับกลุ่มเพื่อน ต่อมาเจื่องจิงและลูกพี่ลูกน้องได้ตั้งหนังสือพิมพ์ฉบับแรกในชีวิตชื่อ “กสิกร (Đàn cày)” ในปี 1928 มุ่ง ปลุกระดมให้ชาวนาลุกขึ้นสู้เพื่อปกป้องผลประโยชน์ของตนและประณามเจ้าที่ดินที่เอารัดเอาเปรียบชาวนา หลังจากนั้นได้ตั้งหนังสือพิมพ์ “บัวเหลี่ยม (Búa Liềm)” เป็นสื่อกลางในการเผยแพร่อุดมการณ์สังคมนิยมและเขาตัดสินใจออกจากวิทยาลัยเพื่อเข้าร่วมขบวนการคอมมิวนิสต์อย่างเต็มตัว

ตั้งแต่ปี 1930 ทางการฝรั่งเศสเริ่มใช้มาตรการการปราบปรามหมุ่เด็กเคลื่อนไหวอย่างจริงจัง แกนนำและผู้เข้าร่วมขบวนการชาตินิยมถูกจับกลายเป็นนักโทษการเมืองและถูกส่งตัวแยกไปตามเรือนจำทั่วเวียดนาม จำนวนนักโทษการเมืองที่เพิ่มขึ้นอย่างมากได้ “เปลี่ยนเรือนจำกักขังกบฏ อาณานิคมมาสู่โรงเรียนปฏิวัติ” เจื่องจิงถูกจับในปี 1930 ระหว่างนัดส่งเอกสารกับสมาชิกพรรคคอมมิวนิสต์ฝรั่งเศส ต่อมาได้นำไปขังไว้ที่เรือนจำหว่าหล่อ (Hòa Lò) ที่ตั้งอยู่ กลางกรุงฮานอยเช่นเดียวกับนักโทษการเมืองคนอื่น ๆ เจื่องจิงอยู่ในรายชื่อแกนนำระดับอันตรายของทางการอาณานิคมฝรั่งเศส ในช่วง 7 ปี (1930-1936) ที่ต้องโทษ เขาถูกสลับจำคุกอยู่ระหว่างเรือนจำหว่าหล่อ (Hòa Lò) และเรือนจำที่เซินลา (Son La) ทางตอนเหนือของ เวียดนาม ด้วยข้อหาทำใบปลิวปลุกระดมให้มีการลุกป่วนทางการเมือง จัดทำและเผยแพร่หนังสือ

ทว่าสถานการณ์การเมืองที่เปลี่ยนแปลงในฝรั่งเศสหลังจากกลุ่มแนวร่วมปลดปล่อย (Popular Front) และกลุ่มพรรคแรงงานชนะการเลือกตั้งส่งผลอย่างมากต่อการปล่อยตัวนักโทษ การเมืองในปี 1936 เจื่องจิงเป็นหนึ่งในนักโทษการเมืองที่ได้รับการปล่อยตัว หลังออกจากเรือนจำเขายังคงร่วมกับสมาชิกพรรค ผลิตหนังสือพิมพ์และร่วมปลุกระดมมวลชนเพื่อต่อต้านอาณานิคมโดยเป็นบรรณาธิการฝ่ายการเมืองและโฆษณาการ เช่น หนังสือพิมพ์ Le Travail (แรงงาน) และ Notre Voix (เสียงพูดของพวกเรา) จนกระทั่งสงครามโลกครั้งที่ 2 ปะทุขึ้น มีการกวาดล้างขบวนการชาตินิยมอย่างหนักอีกครั้งและแกนนำจำนวนมากถูก

⁴ เป็นองค์กรปฏิวัติที่ตั้งโดย เหงวียน อ้าย ก๊วก (Nguyen Ai Quoc, หรือ โฮ่ ชิ มินห์ (Ho Chi Minh) ใน ค.ศ. 1925 ตามแนวทางที่กำหนดโดยองค์การคอมมิวนิสต์สากล (Communist International), รู้จักกันมากกว่าในชื่อย่อว่าโคมินเทิร์น (Comintern) หรือสากลนิยม ที่ 3 (Third International) (อิบตี, 2012: 161)

จับและสังหาร แต่เจืองจิงรอดพ้นจากการถูกจับในช่วงที่ถือเป็นภาวะสุญญากาศ เจืองจิงได้รับเลือกให้เป็น “รักษาการ เลขาธิการทั่วไปของพรรคคอมมิวนิสต์อินโดจีน” ในปี 1940

หลังจากการรับเลือกในครั้งนี้เขายังมีบทบาทสำคัญ มากขึ้นในขบวนการคอมมิวนิสต์ท่ามกลางสภาวะที่ขบวนการคอมมิวนิสต์อ่อนแอลง เส้นทางอำนาจของเจืองจิงในพรรคคอมมิวนิสต์ ยังคงเติบโตอย่างต่อเนื่องระหว่างสงครามโลกครั้งที่ 2 หลังจากเหงวียนอายก๊วก (ต่อมาคือโฮจิมินห์) ได้เดินทางกลับเข้ามาเวียดนามโดยเลือกตั้งฐานที่มั่น ทางภาคเหนือที่ปักบ่อ (Pác Bó) ใกล้ชายแดนจีน และมีการประชุมคณะกรรมการกลางของพรรค ในปี 1941 และเขาได้รับเลือกให้เป็นเลขาธิการทั่วไปของพรรคคอมมิวนิสต์ในที่สุด

ในสมัยสงครามโลกครั้งที่ 2 เจืองจิงมีบทบาทในการพัฒนายุทธศาสตร์ทางการทหารจนทำให้เวียดนามมีชัยชนะเหนือกองทัพญี่ปุ่น และมีบทบาทสำคัญในการปฏิวัติเดือนสิงหาคม 1945 (Cách mạng tháng tám)⁵ โดยประยุกต์จากแนวทางของพรรคคอมมิวนิสต์จีน ความสำเร็จนี้นำไปสู่การ ประกาศเอกราชของเวียดนาม ในระหว่าง ปี 1941 ถึง 1957 ถือได้ว่าเขาเป็นผู้มีความสำคัญรองจากโฮจิมินห์⁶ ในฐานะเลขาธิการกลางของ พรรคคอมมิวนิสต์เวียดนาม นอกจากนี้การที่เจืองจิงมีความสัมพันธ์ใกล้ชิดกับพรรคคอมมิวนิสต์จีน และเชื่อมั่นในแนวทางของเหมาเจ๋อตุง ทำให้ในทศวรรษที่ 1950 เขาเป็นผู้นำในการดำเนินนโยบายการปฏิรูปที่ดิน และนโยบายการปฏิรูปที่ดินนี้ถือได้ว่าเป็นหนึ่งนโยบายที่ทำให้เข้าเป็นที่เลื่องลือ และจดจำของชาวเวียดนาม (มรกตวงศ์, 2019, หน้า 173-175)

เจืองจิง กับนโยบายการปฏิรูปที่ดิน

เจืองจิงมองว่าการปฏิรูปที่ดินเป็นสิ่งที่ต้องดำเนินการควบคู่ไปกับการทำสงครามและจะทำให้พรรคฯ ได้รับเสียงสนับสนุนจากชาวนาซึ่งเป็นมวลชนส่วนใหญ่ในประเทศ นอกจากนี้ยังพยายามใช้แนวทางมาร์กซิสต์ในการสร้างความเท่าเทียมด้วยการแจกจ่ายที่ดินให้กับชาวนาผู้ถูกเอารัดเอาเปรียบ เป็นส่วนหนึ่งของการปฏิวัติชนชั้นด้วยการล้มเลิกระบบศักดินาเจ้าที่ดินและเจ้าอาณานิคมซึ่งเป็นต้นตอของปัญหาทางชนชั้น การปฏิรูปที่ดินจึงไม่เพียงจัดสรรการถือครองที่ดิน แต่ยังเป็นการจัดระเบียบใหม่ของโครงสร้างทางสังคมซึ่งได้รับอิทธิพลมาจากการปฏิรูปที่ดินของพรรคคอมมิวนิสต์จีน แต่ทว่าอันที่จริงแล้วเจืองจิงมีแนว โนม์ที่จะผลักดัน

⁵ การปฏิวัติเดือนสิงหาคมเป็นเหตุการณ์ที่สำคัญยิ่งในประวัติศาสตร์การต่อสู้ที่ยาวนานของเวียดนาม ทั้งนี้ไม่ใช่เพียงเพราะว่าสามารถปลดปล่อยประเทศออกจากระบอบอาณานิคมฝรั่งเศสเท่านั้น หากแต่ยังเป็นความสำเร็จของขบวนการคอมมิวนิสต์เวียดนามที่ขึ้นสู่อำนาจปกครองประเทศครั้งแรก ซึ่งขบวนการนี้ได้ต่อสู้และสืบทอดอำนาจมาจนกระทั่งปัจจุบัน (เชิดเกียรติ, 2532)

⁶ โฮจิมินห์ นักปฏิวัติชาวเวียดนาม ซึ่งในภายหลังได้กลายมาเป็นนายกรัฐมนตรีและประธานาธิบดีแห่งสาธารณรัฐประชาธิปไตยเวียดนาม (เวียดนามเหนือ) หลังจากสิ้นสุดของสงครามเวียดนาม ไช่่งอน เมืองหลวงเก่าของเวียดนามใต้ ได้ถูกเปลี่ยนชื่อมาเป็นโฮจิมินห์ซิตี เพื่อเป็นเกียรติแก่โฮจิมินห์

การปฏิรูปที่ดินมาก่อนหน้านั้นตั้งแต่ก่อนสงครามโลกครั้งที่ 2 เห็นได้จากผลงานชิ้นเอกคือหนังสือ “ปัญหาชาวนา (Văn đề dân cày)” ที่เขียนร่วมกับหวอ เหวงเวียน ซำบ⁷ ซึ่งเผยแพร่ออกมาในปี 1938 เนื้อหามุ่งอธิบายระบบเกษตรกรรมและชีวิตของเกษตรกรชาวเวียดนาม รวมทั้งวิพากษ์ ถึงปัญหาการจัดสรรที่ดินในเวียดนาม

ก่อนการปฏิรูปที่ดินรัฐบาลเวียดนามเหนือได้เริ่มใช้นโยบายการลดภาษีให้ชาวนาก่อน แต่ต่อมาเป้าประสงค์ในการกระจายฐานมวลชนโดยการจัดสรรที่ดินให้ชาวนาซึ่งเป็นคนส่วนใหญ่ของประเทศ รวมทั้งจัดการกลุ่มศักดินาเดิม เจื่องจิงจิงผลักดันนโยบายปฏิรูปที่ดินอย่างแข็งขัน แม้การปฏิรูปที่ดินในเวียดนามเหนือถูกมองว่ายึดแม่แบบการปฏิรูปที่ดินของสาธารณรัฐประชาชนจีน ประกอบกับความสัมพันธ์อันใกล้ชิดระหว่างผู้นำ จึงตกลงให้ผู้นำพรรคคอมมิวนิสต์จีนเป็นที่ปรึกษาในการดำเนินนโยบาย ทว่าภายในกลุ่มผู้นำเวียดนามนั้นมีการอภิปรายถึงความล้มเหลวของการปฏิรูปที่ดินในจีน บรรดาสมาชิกพรรคอีกกลุ่มเสนอให้ใช้รูปแบบของสหภาพโซเวียตแทน แต่ด้วยเหตุที่เจื่องจิงเป็นผู้ทรงอิทธิพลในพรรค จึงยังคงสามารถผลักดันนโยบายต่อได้ โดยอ้างว่าสามารถเรียนรู้และปรับเปลี่ยนจากประสบการณ์ การปฏิรูปที่ดินในจีนได้

เจื่องจิงเริ่มทำสำรวจเกี่ยวกับการถือครองที่ดินและสำมะโนประชากร เพื่อเป็นพื้นฐานของข้อมูล โดยเฉพาะอย่างยิ่งในชนบทที่เป็นเขตควบคุมของพรรค โดยเฉพาะทางภาคเหนือของเวียดนาม อาทิ ฝายงเวียน (Thái Nguyên) และแทงห์หว่า (Thanh Hóa) ในการวางแผนปฏิบัติได้มีกลุ่มที่ปรึกษาทางการเมืองของจีน (The Chinese Political Advisory Group, CPAG) ช่วยร่วมวางแผนทางการชำระล้าง (Purification) เพื่อเตรียมสู่ก้าวถัดไปของการปฏิรูปที่ดิน ในการปฏิรูปที่ดินเจื่องจิงจึงนำเสนอวิธีการแบ่ง ที่ดินเพื่อทำให้การใช้ที่ดินเท่าเทียมกันแต่ละหมู่บ้านต้องเริ่มต้นที่การประเมินคุณภาพที่ดินคุณภาพดี คุณภาพปานกลาง และคุณภาพต่ำและต้องมีการสำรวจทุก 3 ปี ช่วงเริ่มต้นการดำเนินนโยบายปฏิรูปที่ดินผู้ปฏิบัติงานส่วนใหญ่จะเป็นชาวนา ที่มีฐานะยากจน มีหน้าที่ต้องประเมินและยึดที่ดินของกลุ่มศักดินาที่อยู่ในเป้าหมายของการเป็นปฏิปักษ์ของรัฐจีน จากนั้นที่ดินที่ยึดมาได้จะถูกจัดแบ่งใหม่โดยหน่วยงานท้องถิ่นของพรรค ผู้ถูกกล่าวหาว่าเป็นปฏิปักษ์จะต้องถูกลงโทษ เจื่องจิงเสนอว่าการปฏิรูปที่ดินจะปลดปล่อยกำลังในการผลิตแบบเอารัดเอาเปรียบที่มีต้นตอจากความสัมพันธ์แบบศักดินาและจะกระตุ้นให้เกิดการผลิตในหมู่ชาวนาที่ได้จัดสรรที่ดินใหม่ และพรรคฯ จะทำหน้าที่ผลักดันการพัฒนาผลผลิตการเกษตร อุตสาหกรรม และการค้า จนกระทั่งในปี 1952

⁷ นายพลหวอ เหวงเวียน ซำบ ผู้บัญชาการในสงครามเวียดนาม เบียน ฟู และสงครามเวียดนาม นำมาสู่การรวมเวียดนามเมื่อ พ.ศ. 2518 ภายหลังกการรวมชาติเวียดนามเหนือ-ใต้ใน พ.ศ. 2518 เขายังคงมีบทบาทในรัฐบาลเวียดนาม ต่อมาเขาออกจากตำแหน่งรัฐมนตรีว่าการกระทรวงกลาโหมใน พ.ศ. 2523 และลาออกจากคณะกรรมการเมืองใน พ.ศ. 2525 สาเหตุมาจากการที่เขาคัดค้านรัฐบาลเวียดนามในการส่งทหารเข้าไปยึดครองกัมพูชา อย่างไรก็ตามเขายังคงมีตำแหน่งอยู่ในคณะกรรมการกลางของพรรค และเป็นรองนายกรัฐมนตรีจนถึงปี พ.ศ. 2534 ซึ่งเป็นปีเกษียณอายุราชการ

โฮจิมินห์เดินทางไปปักกิ่งและมอสโคว์พร้อมนำแผนการปฏิรูปที่ดินโดยมีหลิวเซาฉี (Liu Shaoqi) แกนนำของพรรคคอมมิวนิสต์จีนไปด้วยจากนั้นปี 1953 ก็มีการเริ่มประกาศใช้แผนการปฏิรูปที่ดิน เนื้อเส้นขนานที่ 17 ขึ้นมาทั้งหมด รัฐสภาผ่านกฎหมายปฏิรูปที่ดิน (Luật Cải Cách Ruộng Đất) ซึ่งเป็นจุดเปลี่ยนแปลงที่สำคัญของการเริ่มใช้นโยบายที่ระบุเป้าหมายว่า “เพื่อกำจัดระบบการถือครองที่ดินของพวกศักดินา” (มรกตวงศ์, 2019, หน้า 178-179)

กฎหมายปฏิรูปที่ดิน (Luật Cải Cách Ruộng Đất)

จากประกาศคำสั่งของประธานาธิบดีโฮจิมินห์ เลขที่ 149-SL ลงวันที่ 12 เมษายน ค.ศ.1953 คือจุดเปลี่ยนสำคัญในการดำเนินการปฏิรูปที่ดินอย่างจริงจัง ในเวียดนามเหนือของพรรค ช่วงต้นทศวรรษ 1950 โดยเนื้อหาของคำสั่งดังกล่าว เน้นไปที่การให้เจ้าที่ดินลดค่าเช่านา สิทธิของผู้เช่านา ยกเลิกหนี้ของชาวนา ยึดที่ดินของพวกฝรั่งเศส พวกฝักใฝ่ฝรั่งเศส และพวกฝ่ายตรงข้าม แล้วนำมาจัดสรรให้ชาวนาที่ไม่มีที่นาหรือมีที่นาลน้อย การแบ่งที่ดินให้ชาวนาจากที่ดินของผู้บริจาหรือที่ดินของส่วนรวม การใช้ประโยชน์ในที่ดินที่ไม่มีเจ้าของหรือเจ้าของปล่อยทิ้งร้าง ต่อมาจากคำสั่งดังกล่าวจึงนำไปสู่การเสนอเป็นกฎหมายปฏิรูปที่ดิน ซึ่งผ่านการเห็นชอบและรับรองจากสภาแห่งชาติ เมื่อวันที่ 4 ธันวาคม ค.ศ. 1953 และผ่านการลงนามรับรองจาก ประธานาธิบดีโฮจิมินห์ เมื่อวันที่ 19 ธันวาคม ค.ศ.1953 โดยเนื้อหาของกฎหมายประกอบด้วยประเด็นสำคัญ ๆ ดังนี้ 1 การยึดทรัพย์สิน ของพวกฝรั่งเศส พวกมหาอำนาจผู้รุกรานชาติอื่น พวกเจ้าที่ดินที่ฝักใฝ่ฝรั่งเศส พวกฝ่ายตรงข้าม และเจ้าหน้าที่ท้องถิ่นในระบบเก่าที่เอารัดเอาเปรียบชาวบ้าน นอกจากนี้ยังมีการยึดที่นาที่มีลักษณะเป็นนา รวม เช่น ที่นา ของตระกูลและที่นาของศาสนาต่าง ๆ 2 เมื่อยึดทรัพย์สินมาได้แล้วให้ทำการจัดสรร ให้ชาวนาที่ไม่มีที่นาหรือมีที่นาลน้อย และกลุ่มคนยากจนอื่น ๆ ในชนบท รวมทั้งให้จัดสรรที่ดินบางส่วนให้กับศาสนาต่าง ๆ เพื่อประโยชน์ต่อการประกอบกิจกรรมทาง ศาสนา ส่วนกรรมสิทธิ์ในที่ดินเป็นของผู้ที่ได้รับการจัดสรร ซึ่งสามารถแบ่งให้ ลูกหลาน จำนอง ขาย หรือให้ได้ 3 ให้จัดตั้งคณะกรรมการปฏิรูปที่ดินระดับชาติ ภาค และจังหวัด ทำหน้าที่กำกับดูแล และปฏิบัติตามข้อบังคับของกฎหมายปฏิรูปที่ดิน ส่วนในระดับตำบลให้ที่ประชุมตัวแทนชาวนาของตำบล และให้คณะกรรมการบริหารกลุ่มเกษตรกรประจำตำบลเป็นผู้ดำเนินการบังคับใช้กฎหมายปฏิรูปที่ดิน สำหรับการจับกลุ่มชนชั้น ต้องเป็นไปตามข้อบังคับตามที่ รัฐบาลกำหนด และต้องได้รับการรับรองจากคณะกรรมการระดับจังหวัด 4 พื้นที่ในการบังคับใช้กฎหมายครอบคลุมทั้งประเทศ สำหรับพื้นที่ปลดปล่อย ให้ทำการปฏิรูปก่อน ส่วนพื้นที่ใดยังไม่พร้อมให้ปฏิรูปทีหลัง ซึ่งเป้าหมายหลักของ กฎหมายดังกล่าวก็เพื่อล้มล้างกรรมสิทธิ์การถือครองที่ดินของพวกฝรั่งเศส พวกมหาอำนาจผู้รุกรานชาติอื่น ๆ และพวกชนชั้นเจ้าที่ดินเวียดนามในระบบศักดินา อันจะนำมาซึ่งกรรมสิทธิ์ถือครองที่ดินของชาวนา (ศิลาภิต, 2556: 38-39)

ชาวนาและเจ้าที่ดินศักดินา

ในเวียดนามหลังจากช่วงการยึดครองของฝรั่งเศส พวกเจ้าที่ดินศักดินาประกอบไปด้วย พวกเจ้าที่ดิน และพวกซางเก่าที่ตกค้างอยู่จากรูปแบบการปกครองแบบเก่า อันได้แก่ กษัตริย์ ขุนนาง และผู้ดีชั้นสูงทั้งหลาย พวกเขายินยอมที่จะอยู่ภายใต้อาณานิคมฝรั่งเศส เพื่อแลกเปลี่ยนกับอภิสิทธิ์ทางชนชั้นของพวกเขา พวกขุนนางและผู้ดีชั้นสูง เข้ายึดครองผืนดินที่อุดมสมบูรณ์ที่สุดเอาไว้ ที่ดินส่วนใหญ่แบ่งส่นปันส่วนในหมู่ผู้คนเหล่านี้ และนับวันจะมีแต่เพิ่มขึ้นทุกที เนื่องจากว่าชาวนาจะต้องตัดใจจ้างนាំหรือว่าขายผืนนาของเขาไปที่ละส่วนทีละส่วน เพื่อจ่ายเป็นค่าภาษีและดอกเบี้ย ชนชั้นเจ้าที่ดินที่มีอยู่เพียง 3-4 เปอร์เซ็นต์ ของประชากรทั้งหมด ถือครองที่ดินมากกว่าร้อยละห้าสิบ ในแคว้นโคชินไชน่า โดยเฉพาะในเขตตะวันตกและทางตอนใต้ของสามเหลี่ยมลุ่มแม่น้ำโขง ผืนดินที่สามารถทำไร่นาได้ ก็เพราะชาวนาได้ร่วมใจกันขุดคูคลองระบายน้ำกั้นไว้ ก็กลับถูกยึดและแจกจ่ายให้กับเจ้าหน้าที่อาณานิคมผู้ซื่อสัตย์ต่อฝรั่งเศส รวมจำนวนที่ดินของชาวนาที่ถูกฝรั่งเศสยึดไป มีถึง 200,000 เฮกเตอร์ เจ้าที่ดินเพียง 6,500 ราย (คิดเป็น 2.5 เปอร์เซ็นต์ของประชากรในแคว้นโคชินไชน่า) เป็นเจ้าของที่ดินที่เพาะปลูกได้มากกว่าร้อยละ 50 เจ้าที่ดินบางคนมีที่นาคนละหลาย ๆ พันเฮกเตอร์ ส่วนพวกชาวนาจนนั้น ต้องขออาศัยเช่าที่ดินแปลงเล็ก ๆ จากเจ้าที่ดินเหล่านี้ ด้วยอัตราค่าเช่าครึ่งหนึ่งของผลผลิตที่ทำได้

นอกจากนี้ ผลจากการผนวกเศรษฐกิจของเวียดนาม เข้ากับเศรษฐกิจของจักรวรรดินิยมฝรั่งเศส ได้ช่วยพัฒนาระบบเศรษฐกิจแบบเงินตราขึ้นมา ผลจากการพัฒนานี้กล่าวโดยสรุปได้ทำให้ชาวนารวยมีจำนวนเพิ่มมากขึ้น ส่วนชาวนากลางยกระดับตัวเองขึ้นไปเป็นชาวนารวย หรือไม่ก็สูญเสียที่ดินของตนเองไป ด้วยเหตุนี้ จำนวนชาวนากลางจึงลดน้อยถอยลงไปเรื่อย ๆ แต่สำหรับชาวนาจนซึ่งมีแต่ที่ดินแปลงเล็ก ๆ หรือไม่มีเลย ประกอบเข้าเป็นส่วนใหญ่ของชาวนาทั้งหมด ในแคว้นโคชินไชน่า ชาวนาจนทั้งหมดไม่มีที่ทำกินของตนเอง ส่วนในดั่งเกียและอันนัม แม้ว่าจะมีชาวนาที่มีที่ดินแปลงเล็ก ๆ เป็นของตัวเองจำนวนมากด้วยกัน แต่พวกเขาเหล่านี้จำนวนนับล้าน ๆ รายค่อย ๆ สูญเสียที่ทำกิน วัว ควาย และเครื่องมือเครื่องใช้ต่าง ๆ ไปจนหมดสิ้นยังไม่สามารถจะเข้ามาหางานอื่น ๆ ทำในเขตตัวเมืองได้อีกด้วย เนื่องจากอุตสาหกรรมยังไม่เจริญเพียงพอ พวกนี้จำต้องขอเช่านาจากเจ้าที่ดิน และเจ้าหน้าที่อาณานิคมด้วยอัตราค่าเช่าที่แพง ในช่วงฤดูเก็บเกี่ยวจะมีชาวนาที่ว่างงานจำนวนมากคอยออกันอยู่ตามตลาดเพื่อรับจ้างเขาเก็บเกี่ยว ส่วนในช่วงนอกฤดูทำนา ชาวนาจำนวนนับพัน ๆ คนจะเดินทางเข้ามาในเมืองเพื่อพยายามหารายได้เพิ่มเติมจากการรับจ้าง ด้วยเหตุนี้พวกนายหน้าจัดหา “พวกกุลิ” สำหรับเป็นกรรมกรเหมืองและสวนยาง จึงสามารถกดค่าแรงงานและบีบบังคับด้วยเงื่อนไขทารุณต่าง ๆ ได้อย่างง่ายดาย

นอกจากค่าเช่าที่นาที่สูงแล้ว ชาวนายังต้องจ่ายดอกเบี้ยเงินกู้ (ประมาณ 10 เปอร์เซ็นต์ต่อเดือนโดยเฉลี่ย) ดังนั้นถ้าหากเกิดภัยพิบัติจากธรรมชาติ หรือเกิดอุบัติเหตุใดที่ทำให้ชาวนาต้องขอหยิบยืมจากเจ้าที่ดินมา

สักครั้งหนึ่ง ก็ต้องจมปลักอยู่กับหนี้สินไปตลอดชีวิต นอกจากนี้ ชาวนาจนยังต้องถูกเกณฑ์แรงงานไปช่วยงานโยธาของอาณานิคมอีกด้วย ไม่เช่นนั้นก็ต้องจ่ายเงินเป็นค่ารัชชูปการ ในช่วงแห่งการเก็บเงินค่ารัชชูปการนี้ทั่วทั้งหมู่บ้านจะระงมไปด้วยเสียงแห่งความคับแค้นและชิงชัง ชาวนานับพัน ๆ คนถูกจับกุมและเขียนตืออย่างทารุณจนกว่าครอบครัวของเขาจะนำเอาเงินค่ารัชชูปการมาจ่ายจนครบ (ธีรยุทธ, 2519:)

สาเหตุแห่งการกดขี่ทารุณเช่นนี้ เป็นเหตุที่ทำให้ชาวนานับล้าน ๆ คนเมื่อได้รับการขึ้นำที่ถูกต้องท้ายที่สุดได้กลายเป็นพลังหลักแห่งการปฏิวัติของเวียดนาม และนำไปสู่นโยบายการปฏิรูปที่ดิน

การถือครองที่ดินก่อนการปฏิรูปที่ดินของพรรคคอมมิวนิสต์

ระบบการถือครองและใช้ประโยชน์ที่ดินในเวียดนามภายใต้ระบอบศักดินา สามารถแบ่งได้เป็น 3 ลักษณะ คือ 1 ที่ดินที่อยู่ภายใต้การถือครองของราชสำนัก หรือ “ที่หลวง” (ruộng đất công của nhà nước) ซึ่งส่วนใหญ่เป็นที่ดินที่ราชสำนัก ใช้ในกิจการบ้านเมืองต่างๆ เช่น ที่ดินเพื่องานเทศกาล ที่ดินเพื่องานก่อสร้าง ที่ดิน เพื่องานการทหาร ที่นาหลวง ฯลฯ 2 ที่ดินภายใต้การถือครองของชุมชนหมู่บ้าน ruộng đất công làng xã ซึ่งเป็นที่ดินที่จัดสรรไว้เพื่อกิจการสาธารณะของหมู่บ้าน (công diên) เช่น ที่นาของหมู่บ้าน ที่นาของศาลเจ้า ฯลฯ (3) ที่ดินที่อยู่ภายใต้ การถือครองของส่วนบุคคล (ruộng đất tư) เช่น ที่ดินของขุนนางที่ได้รับพระราชทาน จากกษัตริย์ที่ดินของเจ้าที่ดิน ที่ดินที่บุคคลบุกเบิกขึ้นใหม่ที่นาของตระกูล ที่นา ของวัด ที่นาของชาวนารายย่อย ฯลฯ ซึ่งการถือครองและการใช้ประโยชน์ในที่ดิน ใน 2 ประเภทหลังนี้ต้องเสียภาษีให้กับราชสำนัก

เมื่อเวียดนามตกเป็นประเทศอาณานิคมของฝรั่งเศส ระบบการถือครองและใช้ประโยชน์ที่ดินที่เคยตกอยู่ภายใต้การควบคุมดูแลของราชสำนัก ก็เปลี่ยนแปลงมาสู่การควบคุมดูแลโดยตรงจากเจ้าอาณานิคมฝรั่งเศส โดยมีนโยบายให้เอกชนมีสิทธิถือครองและใช้ประโยชน์ที่ดินอย่างสมบูรณ์ เพื่อจะได้ง่ายต่อการควบคุมดูแลและการเรียกเก็บภาษี นอกจากนี้ เจ้าอาณานิคมฝรั่งเศส ยังส่งเสริมให้คนของตนลงทุนทำการเกษตรในพื้นที่ขนาดใหญ่หรือที่เรียกว่า “นิคมเกษตรกรรม” ซึ่งในปีค.ศ. 1890 มีจำนวน ทั้งสิ้น 126 แห่ง โดยเนื้อที่ในเขตภาคเหนือ มีจำนวน 3,068 เฮกตาร์ เขตภาคกลาง มีจำนวน 3,484 เฮกตาร์และในเขตภาคใต้ มีจำนวน 4,346 เฮกตาร์ ต่อมาการถือครองที่ดินโดยคนสัญชาติฝรั่งเศสก็มีจำนวน เพิ่มขึ้นเรื่อย ๆ ตั้งแต่ช่วงเวลาระหว่างปี 1890 ถึง 1900 มีการถือครองที่ดิน เป็นจำนวน 320,000 เฮกตาร์ในการเพาะปลูกข้าวและยางพารา และตั้งแต่ปี 1907 เป็นต้นมา คนสัญชาติฝรั่งเศสได้ขยายพื้นที่ “นิคมเกษตรกรรม” เพิ่มมากขึ้น ทั้งในเขตภาคใต้และภาคเหนือ เช่น ในเขตจังหวัดเซินตัย บักซาง และถายเหวียน ดังนั้น เมื่อถึงปี 1930 คนสัญชาติ ฝรั่งเศสได้มีการครอบครองที่ดินในเวียดนามรวมทั้งสิ้น 1,025,000 เฮกตาร์ และเฉพาะ “นิคมเกษตรกรรม” ที่ปลูกยางพารามีเนื้อที่รวมกันจำนวน 706,000 เฮกตาร์ ซึ่งคิดเป็นพื้นที่ 1 ใน 4 ของพื้นที่เกษตรกรรมทั้งหมดของเวียดนาม

ตามตัวเลขการถือครองที่ดินที่เป็นที่นาในปี 1930 ระบุว่า เจ้าของ ที่นาที่ถือครองที่นาในเนื้อที่น้อยกว่า 5 เฮกตาร์มีจำนวนทั้งหมด 1,776,200 ราย คิดเป็นร้อยละ 94.8 ของเจ้าของที่นาทั้งหมด โดยมีเนื้อที่ถือครอง รวมกันทั้งหมด 1,225,000 เฮกตาร์ ส่วนเจ้าของที่นาที่ถือครองที่นาตั้งแต่ 5 เฮกตาร์ถึง 50 เฮกตาร์มีจำนวน 92,150 ราย คิดเป็นร้อยละ 4.9 ของเจ้าของที่นาทั้งหมด โดยมีเนื้อที่ถือครองรวมกันทั้งหมด 1,210,000 เฮกตาร์ และเจ้าของที่นาที่ถือครองที่นาตั้งแต่ 50 เฮกตาร์ขึ้นไปมีจำนวน 6,530 ราย คิดเป็นร้อยละ 0.3 ของเจ้าของที่นาทั้งหมด โดยมีเนื้อที่ถือครองรวมกันทั้งหมด 1,355,000 เฮกตาร์ นอกจากนี้ยังเป็นส่วนของนารวมอีก 510,000 เฮกตาร์เมื่อเปรียบเทียบการถือครองที่นา ระหว่างภาคต่าง ๆ จะเห็นได้ว่าในเขตภาคใต้มีเจ้าของที่นาที่ถือครองที่นาตั้งแต่ 5 เฮกตาร์ ขึ้นไปมีอยู่เป็นจำนวนมากสำหรับผู้ถือครองตั้งแต่ 5 เฮกตาร์ถึง 50 เฮกตาร์มีจำนวน 65,700 รายจากทั้งหมด 92,150 ราย และถือครองตั้งแต่ 50 เฮกตาร์ขึ้นไปมีจำนวน 6,300 รายจากทั้งหมด 6,530 ราย และในจำนวนชาวนา ที่มีอยู่ 4,000,000 รายโดยประมาณ จะมีแค่ 1,874,880 รายเท่านั้น ที่มีที่นาเป็นของตนเอง ดังนั้นจากตัวเลขการถือครองที่ดินที่กล่าวมาข้างต้น สะท้อนให้เห็นว่าที่นาส่วนใหญ่อยู่ในการครอบครองของคนจำนวนน้อยเท่านั้น (ศิลปกิจ, 2556: 35-37)

แนวทางการจำแนกกลุ่มชนชั้น

แนวทางจำแนกกลุ่มชนชั้นเป็นแนวทางสำคัญในการดำเนินการโค่นล้มเจ้าที่ดินของคณะทำงานก็คือ การจำแนกกลุ่มชนชั้น (phân định thành phần giai cấp) ของชาวบ้านในหมู่บ้านต่าง ๆ ออกเป็น 5 ประเภท ได้แก่ 1 เจ้าที่ดิน 2 ชาวนาร่ำรวย 3 ชาวนาระดับกลาง 4 ชาวนายากจน 5 ชาวนาไร้ที่ดินนอกจากนี้ ในกลุ่มชนชั้นเจ้าที่ดินยังมีการแบ่งย่อยออก เป็น 3 ประเภท คือ 1 เจ้าที่ดินโหดร้าย 2 เจ้าที่ดินระดับธรรมดา (3) เจ้าที่ดินที่สนับสนุนการสู้รบของพรรค ส่วนเกณฑ์ในการกำหนดว่าครอบครัวยุติธรรมอยู่ในกลุ่มชนชั้นใดนั้น พิจารณาจากจำนวนการถือครองที่ดินและการใช้แรงงานเป็นสำคัญ โดย 1 ชนชั้น “เจ้าที่ดิน” คือชนชั้นที่ไม่ใช้แรงงานแต่มีชีวิต สุขสบาย และสร้างความร่ำรวยจากการเอารัดเอาเปรียบชาวนาในหลากหลายรูปแบบ เป็นต้นว่า การเก็บค่าเช่านาในอัตราสูง ให้กู้ยืมดอกเบี้ยสูงการกดค่าแรงในการทำงาน ฯลฯ 2 ชนชั้น “ชาวนาร่ำรวย” ซึ่งหากเปรียบเทียบกันในกลุ่มชาวนาทั่วไปแล้วจัดเป็นชนชั้นที่มีการถือครองที่ดินมากที่สุด โดยปกติหากพิจารณาเป็นรายบุคคล ชาวนาร่ำรวยจะมีที่ดินมากกว่าชาวนาระดับกลาง 3 เท่าและมากกว่าชาวนายากจน 9 เท่า นอกจากนี้ที่นาของชาวนาร่ำรวยมักเป็น “นาดี” และอยู่ใกล้หมู่บ้าน ชนชั้น ชาวนาร่ำรวยจะลงแรงในการผลิตเองและมักไม่ถูกเอารัดเอาเปรียบ อย่างไรก็ตาม ยังจัดว่าเป็นชนชั้นเอารัดเอาเปรียบส่วนหนึ่งด้วยโดยเฉพาะการกดค่าแรง 3 ชนชั้น “ชาวนาระดับกลาง” คือชนชั้นที่มีจำนวนที่นาเพียงพอสำหรับการเพาะปลูกและสามารถเลี้ยงดูสมาชิกในครอบครัว แบบพออยู่พอกินได้ซึ่งเป็นกลุ่มชนชั้นเกือบครึ่งหนึ่งของจำนวนประชากรในชนบท อย่างไรก็ตาม หากต้องประสบกับภัยธรรมชาติที่ทำให้พืชผลเสียหายก็สร้างความลำบากขาดแคลนขึ้นได้ 4 ชนชั้น “ชาวนายากจน” คือชนชั้นที่มีจำนวนที่นาล้นพอเลี้ยงครอบครัว ซึ่งส่วนหนึ่งเดิมเป็นชนชั้น “ชาวนาระดับกลาง” แต่เลื่อนชั้นลงจากภาวะหนี้สิน 5 ชนชั้น “ชาวนาไร้ที่ดิน” คือ

ชนชั้นที่ไม่มีที่ดินเลย หรือมีก็น้อยมากไม่เพียงพอต่อการเลี้ยงชีพ ส่วนใหญ่ชนชั้นนี้มักเป็นแรงงานติดที่ดินของเจ้าที่ดินหรือเป็นแรงงานรับจ้างให้กับชาวนาร่ำรวย

สำหรับปฏิบัติการของการดำเนินการจำแนกกลุ่มชนชั้นในระดับหมู่บ้าน พรรคเริ่มต้นโดยการจัดส่งเจ้าหน้าที่ หรือที่รู้จักกันในชื่อ “คณะปฏิรูปที่ดิน” (đội cải cách ruộng đất) ลงไปยังหมู่บ้านต่างๆ พร้อมมอบหลักการปฏิบัติ งานโดยให้อาศัยชาวนายากจน และชาวนาไร้ที่ทำกิน เป็นฐานเป็นมิตรที่ดีกับชาวนาระดับกลางสร้างเครือข่ายกับชาวนาร่ำรวย โคนล้มเจ้าที่ดินผู้ทรยศและใช้อำนาจกดขี่อย่างทารุณโหดร้าย จากนั้นให้เจ้าหน้าที่ในคณะปฏิรูปที่ดิน แยกย้ายกันไปอาศัยอยู่กับครอบครัวชาวนายากจนและไร้ที่ทำกิน ตามนโยบาย “3 ร่วม” คือ ร่วมกิน ร่วมอาศัย ร่วมทำงาน โดยมี จุดประสงค์สำคัญ 3 ประการคือ ประการแรก เพื่อจำแนกกลุ่มชนชั้นในหมู่บ้าน ประการที่สอง เพื่อสร้างฐานมวลชน โดยการโน้มน้าวให้ ชาวนายากจนเข้าใจว่า เจ้าที่ดินคือตัวการสำคัญที่ทำให้ชาวนาต้องประสบกับความทุกข์ยากลำบากในชีวิตและทำให้สังคมเวียดนามเกิดปัญหา ประการที่สาม เพื่อสร้างเครือข่ายพรรคในระดับหมู่บ้าน และช่วยเจ้าหน้าที่ในการดำเนินการปฏิรูป (ศิลปกิจ, 2556: 41-43)

โครงสร้างทั่วไปของการปฏิรูปที่ดิน

การรณรงค์เพื่อการปฏิรูปที่ดินได้ดำเนินติดต่อกันสองคราว คือ การรณรงค์เพื่อการลดค่าเช่าที่ดินระหว่างปี ค.ศ. 1953 และ 1954 และการรณรงค์เพื่อการปฏิรูปที่ดินโดยตรงระหว่างปี ค.ศ. 1954 และ 1956

การรณรงค์ครั้งที่สองได้สะดุดหยุดลงกลางคันในปี ค.ศ. 1955 เนื่องจากการไหลบ่าของฝูงชนเกือบหนึ่งล้านคนจากเวียดนามเหนือมายังเวียดนามใต้ เหตุการณ์ครั้งนี้เกิดขึ้นในระยะ 300 วันซึ่งได้กำหนดไว้ในสัญญาข้อตกลง ณ กรุงเจนีวา⁸ เพื่อให้เสรีภาพในการเคลื่อนย้ายระหว่างเขตพวกคอมมิวนิสต์ได้หยุดยั้งการสังหารโหดไว้ชั่วคราวเพื่อหลีกเลี่ยงการไหลบ่าของฝูงชนซึ่งจะเพิ่มจำนวนมากยิ่งขึ้น แต่หลังจากการปิดเมืองไฮฟองซึ่งเป็นเมืองท่าชายทะเลด่านสุดท้ายที่ประชาชนจะหนีผ่านออกมาได้แล้ว พวกคอมมิวนิสต์ก็เริ่มการรณรงค์ของตนใหม่อีกครั้งหนึ่ง แต่ทว่าครั้งนี้การดำเนินนโยบายเดิมในอาณาบริเวณที่ได้รับการปลดแอกใหม่คือบริเวณแถบที่ราบลุ่มสามเหลี่ยมตั้งเกีย⁹ ซึ่งมีประชาชนอยู่กันอย่างหนาแน่นนั้น พวกคอมมิวนิสต์ได้จัดการรวมเอาการ

⁸ ข้อตกลงเจนีวา (Geneva Agreement) ดังกล่าวได้ระบุให้แบ่งเวียดนามออกเป็นสองส่วน(เวียดนามเหนือ และ เวียดนามใต้) โดยใช้เส้นขนาน(เส้นละติจูด)ที่ 17 เป็นเส้นแบ่งเขตชั่วคราว และจัดให้มีเขตปลอดทหารขึ้น โดยให้ทั้งสอง ฝ่ายถอนทหารกลับเข้าเขตของตน ให้ประชาชนเลือกอพยพเข้าไปอยู่ในแต่ละภาคตามความสมัครใจ

⁹ ที่ราบลุ่มแคว้นตั้งเกีย หรือที่ราบลุ่มแม่น้ำแดง เป็นที่ราบลุ่มที่มีพื้นที่กว้างขวางที่สุด ประมาณ ๑๕,๐๐๐ ตารางกิโลเมตร มีความสูงประมาณ ๐ - ๑๕ เมตร จากระดับน้ำทะเล ในที่ราบนี้มีบริเวณเนินเขาที่เป็นหินบั้งเล็กน้อย ทางทิศใต้มีทิวเขาหินปูนบริเวณเมืองตันห์หัว (Thanh Hoa) ติดต่อกันโดยผ่านช่องเขาตองเกีย

ณรงค์ทั้งสองคราวเข้าเป็นคราวเดียวกัน อีกทั้งแผนการลดค่าเช่าที่ดิน และการปฏิรูปที่ดินก็ได้นำมาจัดทำให้บรรลุผลสำเร็จโดยคลื่นของการสังหารโหดแต่เพียงคืนเดียวเท่านั้น

การณรงค์ทั้งสองคราวนี้มีจุดประสงค์แต่เพียงอย่างเดียว คือการยกเลิกชนชั้นเจ้าของที่ดิน ซึ่งเป็นผลให้มีการจัดตั้งระบบเผด็จการของชนชั้นกรรมาชีพขึ้นในถิ่นชนบท การณรงค์ทั้งสองครั้งนี้มีวิธีการปฏิบัติเกือบเป็นแบบพิมพ์เดียวกันโดยสิ้นเชิง สิ่งสำคัญที่ต่างกัันมีเพียงอย่างเดียวคือความเข้มข้นในเรื่องความรุนแรง และธรรมชาติของทรัพย์สินที่ยึดมาในระหว่างการณรงค์แต่ละคราวจากเจ้าของที่ดินคนเดียวกัน กล่าวอย่างง่าย ๆ คือการณรงค์ครั้งแรกมีเจตนาที่จะปราบผู้ที่มั่งมีกว่าในหมู่ชนชั้นกลางในหมู่บ้านผู้ซึ่งถูกหาว่าเป็น “พวกมีปฏิกริยาตัวสำคัญ” และเพื่อยึดเงินทอง เครื่องเพชรนิลจินดา หรือสิ่งของมีค่าอื่น ๆ ซึ่งถูกสงสัยว่านำไปซุกซ่อนไว้ในที่อื่น ๆ หรือไปมอบฝากไว้กับญาติพี่น้องคนอื่นคนใด การณรงค์ครั้งที่สองมีเป้าหมายต่อชนชั้นกลางที่ยังเหลืออยู่ในหมู่บ้าน ซึ่งถูกหาว่าเป็น “พวกมีปฏิกริยาชั้นสอง” บุคคลประเภทหลังนี้เป็นโครงสร้างที่สำคัญของชนชั้นเจ้าของที่ดิน และเนื่องจากค่อนข้างจะยากจนกว่าจึงไม่ถูกสงสัยว่ามีทรัพย์สินใดใดซุกซ่อนเอาไว้ การณรงค์ครั้งที่สองนี้ยังทำหน้าที่เป็นเสมือนวิธีการอัน “ถูกต้องตามกฎหมาย” ในการยึดที่ดิน บ้าน ช่าง เครื่องเรือน และสิ่งของเครื่องใช้ส่วนตัวของผู้มีปฏิกริยาทั้งสองประเภท นั่นก็คือการขับไล่พวกนี้ให้ออกจากบ้านไปโดยมือเปล่าอย่างสิ้นเนื้อประดาตัว (ประเวศ, 2010: 303-304)

รายละเอียดเกี่ยวกับวิธีการของการย่ำยีให้เกิดคลื่นของการสังหารโหดและของการยึดทรัพย์สินในระหว่างการณรงค์ทั้งสองครั้ง และการที่จะเข้าใจวิธีการและเหตุผลของการยกเลิกชนชั้นเจ้าของที่ดินที่ต้องทำแยกเป็นสองลำดับขั้นนั้น จะได้อธิบายในลำดับต่อไป

รูปแบบและวิธีปฏิบัติของนโยบายการปฏิรูปที่ดิน

โครงสร้างเบื้องต้น และทิศทางของพรรคคอมมิวนิสต์ต่อการปฏิรูปที่ดิน

จากแนวคิดเรื่องการปฏิรูปที่ดิน ที่ต้องแยกเป็นสองลำดับขั้นนั้น ได้ข้อสมมติฐานเบื้องต้นไว้ว่า หากหมู่บ้านแห่งหนึ่งมีครอบครัวอยู่ 26 ครอบครัวด้วยกัน คือ A B C D และลำดับต่อ ๆ ไป เรียงตามอักษร มากน้อยตามทรัพย์สินจากมากที่สุดไปจนถึงน้อยที่สุด A เป็นครอบครัวที่มั่งมีที่สุด และ Z เป็นครอบครัวยากจนที่สุด เมื่อเรารณรงค์เพื่อลดค่าเช่าที่ดิน พรรคได้สอนให้ชาวไร่ชาวนารู้จักวิธีการจำแนกประเภทของประชากรออกเป็นชนชั้นสังคมต่าง ๆ ตามทฤษฎีการจำแนกประเภทประชากร ซึ่งพวกเขาจะต้องศึกษากันอย่างละเอียดรอบคอบเป็นเวลา 10 วัน จากนั้นเขาก็สามารถจำแนกประชากรในหมู่บ้านของเขาออกได้ดังนี้

A B C	:	เจ้าของที่ดิน
D E F	:	ชาวไร่ชาวนาผู้มั่งคั่ง
G H I J	:	ชาวไร่ชาวนาระดับกลางที่มั่นคง
K L M N	:	ชาวไร่ชาวนาระดับกลางในส่วนเฉลี่ย
O P Q R	:	ชาวไร่ชาวนาระดับกลางที่อ่อนแอ
S T U V	:	ชาวไร่ชาวนาที่ยากจน
W X Y Z	:	ชาวไร่ชาวนารับจ้างหรือไม่มีที่นาทำกินเป็นของตนเอง

จากนั้นพรรคก็นำเอาคำขวัญที่มีชื่อเสียงของพรรคเข้ามาใช้ ความว่า “ทุกสิ่งทุกอย่างขึ้นอยู่กับชาวไร่ชาวนายากจนไร้อำนาจ จงรวมกับชาวนาระดับกลาง จงแสวงหาความเข้าใจกับชาวไร่ชาวนาที่มั่งคั่ง และจงกำจัดเจ้าที่ดิน” พรรคได้เร่งรื้อให้ประชาชนในประเภท G - Z ร่วมใจกันเป็นอันหนึ่งอันเดียวเพื่อทำสงครามกับผู้ตกอยู่ในประเภท A B และ C ซึ่งได้รับการประกาศว่าเป็นพวกเจ้าของที่ดิน ส่วนประเภท D E และ F ซึ่งได้รับการจำแนกรองจากประเภท A B และ C ที่จะต้องถูกทำลายนั้น มิได้รับอนุญาตให้เข้าร่วมการต่อสู้อันห้าวหาญนี้ แต่เป็นประเภทที่มีการรับรองความปลอดภัยให้ สิ่งนี้แหละที่เป็นความหมายของถ้อยคำที่ว่า “จงแสวงหาความเข้าใจกับชาวไร่ชาวนาที่มั่งคั่ง” เป็นธรรมดาที่ประชาชนเหล่านี้จะต้องลิดโลดด้วยความดีใจ เมื่อรู้ตัวว่าถูกจำแนกประเภทเป็นพวกชาวไร่ชาวนาผู้มั่งคั่ง เพราะเขากลัวจะถูกพิจารณาว่าเป็นพวกเจ้าของที่ดิน ทั้งนี้เนื่องจากเส้นขีดคั่นระหว่างประเภททั้งสองเลื่อนรางมาก และความแน่นอนก็อาจจะสับเปลี่ยนกันได้โดยง่าย

ชาวไร่ชาวนาในระดับกลาง ซึ่งได้รับเกียรติให้อยู่กับฝ่ายชาวไร่ชาวนาที่ยากจนไร้อำนาจ (เรียกว่า “ชนชั้นกำลังทัพของประเทศในการต่อสู้กันเป็นประวัติศาสตร์”) ก็พากันชื่นชมยินดีด้วยเพราะขณะนี้เขารู้สึกมั่นใจในความปลอดภัยภายใต้ระบอบปกครองใหม่ ดังนั้นเพื่อพิสูจน์ให้พรรคเห็นว่าพวกเขาสมควรที่จะได้รับเกียรติ

ดังกล่าวนี้ พวกเขาจึงได้เข้าร่วมการต่อสู้อย่างเต็มที่ต่อพวกชะตาร้ายในกลุ่ม A B และ C ผลโดยปกติของการปฏิบัติก็คือ กลุ่ม A ถูกนำตัวไปยิงเป้าต่อหน้าประชาชน ส่วนพวกกลุ่ม B และ C ถูกลงโทษให้เป็นทาสทาสทงาน ในระยะเวลาต่าง ๆ กันถึงกระนั้นก็ดี กรณีดังกล่าวยังหาสิ้นสุดไม่ เพราะหลังจากนั้นมาประมาณหนึ่งปี พรรคก็ได้นำคลื่นแห่งการสังหารโหดลูกที่สองออกมาใช้ นั่นคือ การรณรงค์เพื่อปฏิรูปที่ดินโดยตรง ครั้งนี้ คณะผู้ก่อกวนชุดใหม่ซึ่งเป็นที่รู้จักกันในนามว่า “กองพันการปฏิรูปที่ดิน” ได้ไปแะเยียมหมู่บ้านเดียวกันนี้ และหลังจากการสำรวจสถานการณ์โดยย่อแล้วก็ประกาศว่า การจำแนกประเภทประชากรในหมู่บ้านครั้งก่อนนั้นได้กระทำกันไว้อย่างผิดพลาด คณะผู้ก่อกวนชุดนี้ได้กล่าวว่า “สหยาขวไร่ชวานาของเรายังไม่เข้าใจวิธีการจำแนกประเภทได้ถูกต้อง และด้วยเหตุนี้เองพวกเขาจึงได้ปล่อยให้เจ้าของที่ดินที่แท้จริงหลุดรอดร่วงแหได้เป็นจำนวนมาก” กอกรวนคณะนี้ยังได้ออกคำสั่งให้ชาวไร่ชวานาศึกษาภาษากฎีกาการจำแนกประชากรอีกครั้งหนึ่ง และได้เร่งเร้าให้ชาวไร่ชวานาหาตัวเจ้าของที่ดินเพิ่มมากขึ้น เขากล่าวว่าตามวิธีการคำนวณทางวิทยาศาสตร์โดย “สหยาขวไร่ชวานาหาตัวเจ้าของที่ดินเพิ่มมากขึ้น เขากล่าวว่าตามวิธีการคำนวณทางวิทยาศาสตร์โดย “สหยาขวไร่ชวานาหาตัวเจ้าของที่ดินเพิ่มมากขึ้น” ซึ่งได้ไปตรวจสอบความเป็นเจ้าของกรรมสิทธิ์ที่ดินในหมู่บ้านต่าง ๆ มาอย่างทั่วถึงนั้น (ความจริงคณะที่ปรึกษาชาวจีนบินไปมาตามหมู่บ้านต่างๆอย่างรวดเร็ว) เห็นว่าควรจะค้นหาตัวผู้ซูดริตเพิ่มจำนวนได้อีกมากมาย การค้นหาใหม่นี้เป็นผลมาจากวิธีการจำแนกประเภทแบบใหม่ และครั้งนี้ประชากรที่จัดอยู่ในกลุ่มของ D E และ F (ชาวไร่ชวานาผู้มั่งคั่ง) และกลุ่มของ G H I และ J (ชาวไร่ชวานาระดับกลางที่มั่นคง) ได้กลายเป็นเจ้าของที่ดินส่วนกลุ่มของ K L M และ N (ชาวไร่ชวานาระดับกลางโดยส่วนเฉลี่ย) ได้กลายเป็นชาวไร่ชวานาผู้มั่งคั่ง ดังนั้นจำนวน “เจ้าของที่ดิน” ที่ค้นพบใหม่จึงมีจำนวนเพิ่มขึ้นประมาณห้าเท่าของจำนวนเจ้าของที่ดินที่ค้นพบตามการจำแนกประเภทประชากรในครั้งก่อน เพื่อปฏิบัติให้เป็นไปตามคำสั่งที่มาจากคณะกรรมการกลางจำนวนต่ำที่สุดที่จะได้รับการตัดสินประหารชีวิต จึงได้เพิ่มขึ้นจากหนึ่งคนเป็นห้าคนในแต่ละหมู่บ้าน จำนวนผู้ที่กระทำอัตวินิบาตกรรมหรือผู้ที่ตายด้วยความอดอยากอันเนื่องมาจาก “นโยบายแยกอยู่โดดเดี่ยว” (จะนำมาอธิบายต่อไป) นั้นได้เพิ่มขึ้นโดยตรงตามอัตราส่วน จำนวนทั้งหมดของผู้ที่ตกเป็นเหยื่อสังหารในการรณรงค์ครั้งนี้ไม่เคยเปิดเผยให้ประชาชนทราบ แต่ถ้าหากเราจะต้องเชื่อคำกล่าวของ แอม เจรราร์ด ศาสตราจารย์ชาวฝรั่งเศส ซึ่งยังพักอยู่ในเมืองฮานอยจนถึงปี 1959 และเป็นผู้ที่อ้างว่ามีข้อความที่ถูกต้องแม่นยำมาก โดยกล่าวว่า “การสังหารชีวิตมนุษย์ด้วยความเหี้ยมโหดโดยไม่สามารถอธิบายได้นี้ได้ทำให้มีผู้เสียชีวิตมากถึง 100,000 คน”

การรณรงค์ทั้งสองครั้งนี้ได้ดำเนินงานติดต่อกัน เป็นระยะ 5 คลื่นด้วยกัน โดยปฏิบัติตามวิธีการที่เรียกว่า “เทคนิคของรอยหยดน้ำมัน” มีลักษณะทำนองดังต่อไปนี้ คลื่นแรกได้เริ่มขึ้นในหมู่บ้านเพียงสองสามแห่งในแต่ละมณฑลที่ได้รับการเลือกเฟ้นไว้แล้วเป็นอย่างดี เพราะในหมู่บ้านเหล่านี้มีพวกที่เคยซูดริตและกดขี่ชวานามากแล้วอยู่ในหมู่ราษฎรของหมู่บ้าน การปฏิบัติงานของการรณรงค์ใน แหล่งปฏิบัติการทดลองเหล่านี้ดำเนินงานโดยชุดพิเศษ ของพวกหัวหน้าหน่วยคอมมิวนิสต์ ซึ่งได้รับการฝึกมาแล้วเป็นอย่างดีในประเทศจีน และเคยมีประสบการณ์ด้วยตนเองในการปฏิรูปที่ดินของจีน พวกหัวหน้าจากทุกภาคของมณฑลเป็น

จำนวนมากถูกส่งตัวไปยังหมู่บ้านที่ได้คัดเลือกไว้แล้วเพื่อคอยสังเกตการณ์ และคอยเรียนรู้ด้วยตนเองหลังจากคลื่นแรกนี้สิ้นสุดลงแล้ว พวกหัวหน้าหน่วยที่ได้รับการฝึกใหม่เหล่านี้ก็นำเอาคลื่นที่สองออกปฏิบัติการในอาณาบริเวณโดยรอบภายใต้การแนะนำของชาวเวียดนามที่ได้รับการฝึกมาแล้วเป็นอย่างดีรวมทั้งที่ปรึกษาชาวจีนซึ่งคอยอยู่ในที่ใกล้เคียง ดังนั้น เช่นเดียวกันกับการซ้อมของรอยหยดน้ำมัน การสังหารโหดขยายตัวออกไปจนทั่วท้องถิ่นทั้งหมดและในที่สุดก็ขยายตัวจนทั่วอาณาเขตของมณฑล จนกระทั่งในตอนสิ้นสุดของคลื่นที่ห้า การรณรงค์ก็ได้รับผลสำเร็จโดยสมบูรณ์ตลอดไปทั่วดินแดนภายใต้การควบคุมของคอมมิวนิสต์ ได้มีข้อยกเว้นอยู่ข้อหนึ่งในกรณีของถิ่นชนบทที่เป็นเทือกเขากั้นเขตแดนของลาวซึ่งเป็นที่อยู่ของชนเผ่าไท¹⁰ การกระทำดังกล่าวนี้ก็เพื่อหลีกเลี่ยงการทำความตื่นตกใจให้แก่ชนชาติลาว ซึ่งมีความสัมพันธ์อย่างใกล้ชิดกับชนเผ่าไท ความจริงการปฏิรูปที่สำคัญ ๆ นั้น จนกระทั่งบัดนี้ยังไม่ปรากฏขึ้นเลยในบริเวณดังกล่าว ซึ่งยังมีความเคารพผู้เฒ่าผู้แก่ที่ปกครองท้องถิ่นอยู่ มณฑลที่ตั้งอยู่ใกล้ชิดกับเส้นแบ่งเขตเวียดนามเหนือ และเวียดนามใต้ ณ แหล่งแห่งนี้ที่ดินที่เหลือเกินปริมาณได้ยึดเอาจากเจ้าของที่ดินแล้วนำไปแจกจ่ายให้หมู่ชาวจีนที่อพยพมาที่ยากจนและไร้ที่ดิน โดยปราศจากการนอกเลืกแต่อย่างใด นโยบายทั่วไปอย่างง่าย ๆ ดังกล่าวนี้ เห็นได้ชัดว่ามีเจตนาเพื่อขจัดความเคลือบแคลงสงสัยใด ๆ ซึ่งอาจจะเกิดขึ้นในจิตใจของประชาชนที่ไม่ใช่คอมมิวนิสต์ ซึ่งอยู่อีกฝากหนึ่งของเส้นแบ่งเขตแดน ข้ออ้างคำกล่าวของเจิ้งจิงที่ว่า “ในอาณาบริเวณแห่งใดที่กำหนดไว้แล้วนั้นจะต้องใช้ปฏิบัติการที่มีไว้โดยเฉพาะ” อีกข้อหนึ่งที่ควรค่าแก่การจะนำมากล่าวไว้ในที่นี้ก็คือว่า รัฐบาลทำตนเหินห่างจากการรณรงค์เหล่านี้ ท่าทีของรัฐบาลนั้นก็คือการรณรงค์เป็นเรื่องของประชาชน ดำเนินงานทั้งหมดโดยประชาชนเพื่อที่จะสนับสนุนฐานะทางการเมืองของตนเอง สิ่งเหล่านี้เป็นความหมายที่เห็นได้ชัดจากข้อความที่ว่า “ขอให้เราจมอบอำนาจแก่มวลชนในอันที่จะต่อสู้เพื่อการลดค่าเช่าที่ดิน” หรือเพื่อ “การปฏิรูปที่ดิน” พรรคบอกปิดความรับผิดชอบทุกอย่างโดยกล่าวว่า พรรคเพียงจัดทำคำแนะนำ และการแนะนำทางการเมืองให้แก่ชาวจีนที่อพยพมาเพื่อช่วยเหลือในการต่อสู้ของเขา สำหรับกำลังของกองทัพบกนั้น พรรคได้ส่งกำลังทหารไปตั้งค่ายพรรคแรมอยู่ในพื้นที่ใกล้เคียงเพียงไม่กี่กองพัน เพื่อป้องกันมิให้ “พวกมีปฏิกริยา” ก่อการจรรจบ และเพื่อให้ความช่วยเหลือชาวจีนที่อพยพมาจำเป็น (ประเวศ, 2010: 305-312) ซึ่งนำไปสู่วิธีการซึ่งนำไปซึ่งการรณรงค์เพื่อการลดค่าเช่าที่ดินและนโยบายการปฏิรูปที่ดินโดยตรง และนำออกปฏิบัติในหมู่บ้านเวียดนามเหนือ

การรณรงค์เพื่อลดค่าเช่าที่ดิน และลำดับขั้นตอนการปฏิบัติงานของพรรค

เกือบจะในทันทีหลังจากการต่อสู้ทางการเมืองได้สงบเสียงลงกลุ่มหัวหน้าหน่วยคอมมิวนิสต์ที่ได้รับการฝึกอย่างลับ ๆ ในประเทศจีน ได้เข้ามายังหมู่บ้านโดยปลอมตัวเป็นชาวจีนที่อพยพมาบุคคลเหล่านี้จะทำตัวเข้า

¹⁰ ชนเผ่าไทเป็นหนึ่งในชนกลุ่มน้อยที่มีภาษาพูดและภาษาเขียนเป็นของตนเอง อาศัยในเขตเขาทางเหนือของเวียดนามเป็นส่วนใหญ่เช่นที่จังหวัดเตียนเบียน เซินลา เอียนบ้าย หว่าบิ่งเหงะอาน เป็นต้น โดยตั้งเป็นหมู่บ้านในเขตที่มีพื้นที่ราบหรือริมแม่น้ำ อาศัยในบ้านยกพื้นและประกอบอาชีพเกษตรกรรมปลูกข้าวนาดำเป็นหลัก

สนิทชิดชอบกับชาวไร่ชาวนาที่ไม่มีที่ดินทำกินเป็นของตนเองเพียงไม่กี่คน และขออนุญาตเข้าอาศัยอยู่ในบ้านของเขาทั้งนี้โดยผ่านทางหน่วยย่อยของพรรคประจำถิ่น จากนั้นพวกนี้ก็จะนำเอาวิธีการที่เรียกว่า “ระบบปฏิบัติร่วมกันสามอย่าง” ออกปฏิบัติ (ภาษาจีนเรียกว่าซานตง) ซึ่งมีความหมายว่าเขาทำงานให้เจ้าของบ้าน (โดยไม่ต้องจ่ายค่าจ้าง) ร่วมกินอาหารด้วยกัน (โดยช่วยออกค่าอาหารให้ตามส่วน) และเข้านอนเตียงเดียวกับเจ้าของบ้านเมื่อเจ้าของบ้านแต่งงานแล้วซึ่งปกติมักจะเป็นเช่นนั้น หัวหน้าหน่วยคอมมิวนิสต์ที่เป็นหญิงสาวก็จะปรากฏตัวและเป็นผู้เข้านอนด้วยกับภรรยาชาวนาเจ้าของบ้าน

โดยปกติพวกหัวหน้าหน่วยคอมมิวนิสต์เหล่านี้ จะพักอาศัยอยู่ด้วยเป็นเวลาสองถึงสามเดือน และพวกชาวไร่ชาวนาก็มีความยินดีเป็นอย่างยิ่งที่จะให้พวกนี้อาศัยอยู่ด้วย เนื่องจากเขาทำงานให้โดยไม่รับค่าจ้าง พวกนี้ทำงานให้ทุกชนิดไม่ว่าจะเป็นงานไถ งานคราด หรืองานเก็บเกี่ยวแล้วแต่ฤดูกาล เขาจะช่วยทำความสะอาดบ้านเรือนหรือไม้ก็ช่วยเลี้ยงดูพวกลูกกลูกและปากก็พำพุดไปโดยไม่เบื่อหน่าย เขาต้องการรู้ถึงรายละเอียดทุกชนิดเกี่ยวกับเรื่องราวในชีวิตของผู้เป็นเจ้าของบ้านพร้อมกับแสดงความสนใจและเห็นอกเห็นใจเป็นพิเศษ เมื่อเขาได้ทราบถึงโชคร้ายใด ๆ ในอดีตซึ่งชาวไร่ชาวนาได้รับความเดือดร้อนมาแล้วไม่ช้าไม่นานนักเจ้าของบ้านก็ไว้วางใจโดยสิ้นเชิงและจะระบายความทุกข์ร้อนให้ฟังอย่างเปิดเผย พวกหัวหน้าหน่วยคอมมิวนิสต์เหล่านี้ได้ใช้ความพยายามอย่างเต็มที่ในการแสดงให้ชาวไร่ชาวนาผู้มีความคิด ความอ่านอย่างง่าย ๆ นั้น ฟังว่าสาเหตุแห่งความทุกข์ร้อนของเขานั้นมาจากไหน ตัวอย่างเช่น ถ้าภรรยาของชายคนหนึ่งมีสามีไปอยู่กับชายอื่น หัวหน้าหน่วยคอมมิวนิสต์นั้นก็อธิบายว่า ถ้าท่านไม่ถูกเจ้าของที่ดินขูดรีดแล้วท่านก็จะมีฐานะดีและคงจะสามารถหาสิ่งของที่ถูกต้องใจให้ภรรยาได้และถ้าทำเช่นนั้นได้ภรรยาก็คงจะไม่หนีท่านไปหรอก พูดกันอย่างสั้น ๆ ก็คือความทุกข์ร้อนทุกอย่างที่ชาวนาได้รับอยู่นั้นตามความเห็นของพวกหัวหน้าหน่วยคอมมิวนิสต์ เขาจะบอกว่า เป็นผลมาจากการขูดรีดอันไร้ยั้งอายด้วยน้ำมือของเจ้าของที่ดิน ผู้โหดเหี้ยมทารุณนักขูดรีดชาวไร่ชาวนา สิ่งนี้แหละที่พวกเขาจะปลุกฝังไว้ในจิตใจเจ้าของบ้าน

ขั้นต่อไปก็ทำให้ชาวไร่ชาวนาเหล่านี้เข้าใจว่าหนทางเดียวที่จะปรับปรุงชีวิตของตนให้ดีขึ้นนั้นก็ได้อาศัยการเข้าด้วยกับฝ่ายพรรคคอมมิวนิสต์และทำการโจมตีผู้ขูดรีด ผู้โหดชั่วซึ่งเป็นตัวก่อให้เกิดความทุกข์ยากทั้งหมดในหมู่บ้าน การอบรมสั่งสอนยังคร่ำเคร่ง โดยวิธีนี้ได้ทำการอยู่วันละเกือบ 18 ชั่วโมง จนกระทั่งในที่สุดชาวไร่ชาวนาที่เคยเป็นผู้ว่านอนสอนง่ายมาก่อนก็สุมคอมพ็อตที่จะทำการขัดขืนต่อเจ้าของที่ดินของตนชาวไร่ชาวนาผู้ถูกเปลี่ยนใจแล้วนี้เรียกกันว่า “ราก” และปฏิบัติการที่เพิ่งอธิบายมาแล้วนี้เรียกว่า “การแหงราก”

เมื่อถึงลำดับขั้นนี้แล้ว หัวหน้าหน่วยคอมมิวนิสต์ก็จะหยุดการยุให้ร่ำทำให้ร้ายของตน แล้วจากนั้นก็อยู่ต่อไปภายในบ้านที่ตนพักอาศัยอยู่ด้วยแล้ว เขาจะปฏิบัติงานผ่านทาง “ราก” ของเขาเท่านั้น ซึ่งเป็นผู้ที่เขาสนับสนุนทางการเงินให้โดยจ้างให้เป็นสายลับประจำ รากนี้เราจะเรียกชื่อว่าเป็น นาย ก ซึ่งจะถูกเร่งรัดให้ไปเกณฑ์ ข แล้วนาย ข เองจะไปเกณฑ์นาย ค เป็นเช่นนี้เรื่อยไป ปฏิบัติการดังกล่าวนี้เรียกว่า “การร้อยลูกปัด” ส่วน ข

คง ฯลฯ เรียกว่า “พวกแกนใจกลาง” (รากและแกนใจกลางแต่ละคนจะได้รับอนุญาตให้นำสมาชิกเข้าร่วมได้เพียงคนเดียว) ระบบการเกณฑ์สมาชิกเช่นนี้ได้รับการวางแผนกันเป็นพิเศษเพื่อป้องกันการไปเกณฑ์ พวกมี “ปฏิภิกิริยาที่เป็นภัย” เข้ามาเป็นจำนวนมากซึ่งไม่ถูกกับวัตถุประสงค์ และเพื่อหลีกเลี่ยงหลุมพรางใด ๆ ซึ่งพวกเจ้าของที่ดินท้องถิ่นอาจจะจัดขึ้นไว้เพื่อเป็นกับดักของพวกเขาก็ได้ รากที่ว่านี้ยังมีหน้าที่รับผิดชอบในการติดต่อประสานงานอย่างลับ ๆ กับพวกหัวหน้าหน่วยคอมมิวนิสต์อื่น ๆ ซึ่งมีแหล่งตั้งอยู่ในหมู่บ้านใกล้เคียงเพื่อเป็นการแลกเปลี่ยนกับข้อความที่พวกแกนใจกลางเป็นผู้สืบทอดมาให้ รายละเอียดทุกชนิดของชีวิตในหมู่บ้านแม้จะไม่มีมีความสำคัญอะไรก็ตาม จะได้รับการตรวจสอบกันอย่างถี่ถ้วน ความเป็นเจ้าของที่ดินและทรัพย์สินทุกคนในหมู่บ้าน ความเป็นพี่น้อง ทศนคติทางการเมือง กิจกรรมในอดีต และแม้แต่เรื่องความรักที่ลับที่สุดของผู้ที่อยู่ในหมู่บ้าน ก็ต้องได้รับการตรวจสอบ (การสอบถามในเรื่องของความรักนี้มีจุดประสงค์เป็นพิเศษอย่างหนึ่ง คือหญิงที่รักอยู่กับเจ้าของที่ดินบางคน เมื่อครั้งยังรุ่นสาวจะถูกบังคับให้แถลงต่อประชาชนว่าเธอเคยถูกข่มขืนโดยเจ้าของที่ดินที่กำลังกล่าวถึงนี้) ในที่สุดเมื่อกิจกรรมดังกล่าวดำเนินไปได้ราว 2 เดือน หัวหน้าหน่วยคอมมิวนิสต์ก็จะรวบรวมข้อความได้มากมายอย่างเพียงพอเกี่ยวกับหมู่บ้านที่อยู่ในอาณาเขตมอบหมายของเขา เพื่อทำรายงานส่วนตัวที่จะนำแถลงต่อในที่ประชุมอันลึกลับของคณะกรรมการประชุมมณฑล ณ ที่ประชุมนี้ หัวหน้าหน่วยคอมมิวนิสต์จะเป็นผู้ตัดสินจากคำปรึกษาหารือกับคณะกรรมการในด้านการจำแนกประเภทของประชากรในหมู่บ้าน งานสำคัญที่เขาหมกหมุ่นอยู่นั้นก็คือว่า เขาควรจำแนกใครบ้างว่าเป็นเจ้าของที่ดิน และอาชญากรรม ชนิดไหนที่จะนำมากล่าวโทษแก่ผู้มีชะตาร้ายเหล่านี้แต่ละคน

ในระยะนี้เองที่กองพันแห่งการปฏิรูปที่ดินได้มาปรากฏตัวขึ้นอย่างเปิดเผย คณะกรรมการบริหารประจำหมู่บ้าน และสาขาของพรรคประจำหมู่บ้านก็ถูกยุบเลิกไปทันที กองพันนี้จะเป็นผู้ดำเนินงานทุกอย่างของหมู่บ้าน และได้แต่งตั้งตำรวจยามขึ้นใหม่ซึ่งประกอบด้วยพวกแกนใจกลางทั้งสิ้น และมีคำสั่งให้ปิดกั้นวงล้อมหมู่บ้านทั้งหมด โดยปกติประตูทางเข้าออกมีอยู่ 2 ประตู ประตูทางเข้าออกเหล่านี้จึงถูกปิดไว้สนิทไม่ยอมให้ใครเข้าออกโดยไม่ได้รับอนุญาตจากกองพันผู้มีอำนาจเต็มทั้งหมด พวกหัวหน้าหน่วยคอมมิวนิสต์ขณะนี้มีการติดต่อกับเจ้าหน้าที่ชั้นสูงขึ้นไปโดยสายโทรศัพท์ที่จัดตั้งขึ้นใหม่ ดังนั้นเมื่อถึงจุดนี้แสดงว่าการรณรงค์อย่างเป็นทางการได้เริ่มขึ้นแล้ว และได้นำออกปฏิบัติรวม 6 ลำดับชั้นด้วยกัน

ลำดับชั้นที่หนึ่ง : การจำแนกประชากร

ชาวไร่ชาวนาที่เป็นพวกชนชั้นกองทัพในประเทศ (ชาวไร่ชาวนาที่ยากจนไร้ที่ดิน) ถูกกำหนดให้เข้าเรียนในหลักสูตรพิเศษ ซึ่งเขาจะเรียนรู้วิธีการจำแนกประชากรออกเป็นประเภทของลำดับชั้นต่าง ๆ อันได้แก่ ชั้นใหญ่ ชั้นรอง และหมวด เอกสารที่เขาศึกษานั้นได้แก่ ทฤษฎีการจำแนกประชากร คำอธิบายตัวบทที่เกี่ยวกับภาคปฏิบัติของทฤษฎีนี้ และ มาตรฐานของการจำแนก ซึ่งมาตรฐานเหล่านี้ใช้แตกต่างกันไปในแต่

ละมณฑล และไม่เคยจัดพิมพ์ขึ้นเลย ตัวอย่างเช่น ในมณฑลหนึ่งมารตราฐานที่ใช้กำหนดหมวดต่าง ๆ ของชาวไร่ชาวนาในระดับกลาง นั่นก็คือ

ก ชาวไร่ชาวนาระดับกลางที่มั่นคง : เป็นเจ้าของโค 1 ตัว สุกร 1 ตัว และลานเลี้ยงสัตว์ปีก

ข ชาวไร่ชาวนาระดับกลางโดยส่วนเฉลี่ย : เป็นเจ้าของสุกร 1 ตัว และลานเลี้ยงสัตว์ปีก

ค ชาวไร่ชาวนาระดับกลางที่อ่อนแอ : เป็นเจ้าของลานเลี้ยงสัตว์ปีกเท่านั้น

มารตราฐานเหล่านี้มิใช่แตกต่างกันในแต่ละมณฑลเท่านั้น แต่ยังคงแตกต่างกันตามลำดับชั้นของการรณรงค์อีกด้วย

10 วันหลังจากที่ได้ศึกษากันอย่างคร่ำครึและมีการอภิปรายแบบประชาธิปไตยกันแล้ว ผู้เข้าศึกษาในหลักสูตรก็ได้ออกเสียงลงคะแนนในเรื่องการจำแนกประเภท ซึ่งกรณีส่วนมากก็เหมือนกับการจำแนกประเภทที่พวกหัวหน้าหน่วยคอมมิวนิสต์ได้จัดเตรียมมาก่อนแล้ว และในที่สุดทุกคนก็ได้เป็นฝ่ายยินยอมให้ปฏิบัติตามความคิดเห็นในแนวทางของหัวหน้าหน่วยคอมมิวนิสต์ สิ่งนี้ไม่ใช่เรื่องที่หน้าประหลาดใจแต่อย่างใด เพราะพวกหัวหน้าหน่วยคอมมิวนิสต์ได้แสดงตนให้เห็นว่าเป็นผู้รอบรู้เรื่องราวต่าง ๆ เกี่ยวกับหมู่บ้าน และราษฎรในหมู่บ้านนั่นเอง

ลำดับขั้นที่สอง : การจำแนกเจ้าของที่ดิน

ทันทีหลังจากกองพันปฏิรูปที่ดินได้ปรากฏตัวขึ้นอย่างเปิดเผย แต่เป็นระยะเวลาประมาณ 10 วันก่อนที่รายชื่ออันเป็นทางการของเจ้าของที่ดินจะได้รับการลงคะแนนเสียง ประชากรที่ถูกตราหน้าว่าเป็นเจ้าของที่ดินโดยหัวหน้าหน่วยคอมมิวนิสต์ก็ได้ถูกควบคุมตัวไว้ และบ้านเรือนของพวกเจ้าของที่ดินเหล่านี้ก็ถูกเก็บเอาไว้ให้อยู่ภายใต้การดูแลอย่างระมัดระวังของพวกแกนใจกลางตลอดไป ขณะนี้จะได้ดำเนินการกับเจ้าของที่ดิน ตามการจำแนกที่กำหนดไว้ให้แก่เขาแล้ว

ในทางทฤษฎี ตามที่ได้แถลงไว้ในคำปราศรัยของเจียงจิง นั้น ประเภทที่สำคัญของเจ้าของที่ดินแบ่งออกเป็น 3 ชั้นด้วยกัน คือ พวกทนายศ(ชั้น 1) พวกสามัญชนธรรมดา(ชั้น 2) และพวกที่เข้าร่วมสงครามต่อต้าน(ชั้น 3) และยังมีชั้นพิเศษเป็นชั้นที่ 4 คือ “บุคคลในแบบประชาธิปไตย” ซึ่งจัดสำรองไว้เฉพาะพวกมีฐานันดรศักดิ์แห่งราชสำนักซึ่งได้เข้าร่วมกับรัฐบาลคอมมิวนิสต์

แต่ในทางปฏิบัติชั้น 2 และชั้น 3 ไม่ปรากฏว่ามีอยู่ พวกเจ้าของที่ดินทุกคนได้พบว่าตนถูกจัดไว้ในพวกทนายศ ตามที่ได้เคยกล่าวมาแล้วในตอนก่อนว่าเจ้าของที่ดินทุกคนที่ยังคงอยู่ในเขตคอมมิวนิสต์จนกระทั่งปี 1953 จะต้องมีส่วนร่วมในการต่อต้าน ไม่ว่าเขาจะชอบหรือไม่ก็ตาม ทั้งนี้เพราะว่านโยบายของคอมมิวนิสต์ที่ดำเนินมาจนถึงระยะนั้น ได้ทำให้ทุกคนไม่สามารถนั่งเฉยอยู่ได้และผู้มีกำลังทางานได้ ชายฉกรรจ์

และผู้มีกำลังทำงานได้เข้าประจำการอยู่ในกองทัพกับฝ่ายบริหารของคณะกรรมการบริหารต่าง ๆ กันในหมู่บ้านตำบลหรือมณฑลส่วนผู้สูงอายุที่ทำงานอยู่ในองค์การหุ่นเชิดต่าง ๆ ในทางการเมือง เช่น องค์การผู้สูงอายุเพื่อความอยู่รอดของชาติ หรือแนวพันธมิตรของชาวเวียดนาม (เลียน - เวียด) เนื่องจากว่าพวกเจ้าของที่ดินทุกคนได้อาศัยอยู่ตลอดมาเป็นเวลา 7 ปีภายใต้ขบวนการต่อต้านจึงมั่นใจได้ว่าพวกเขาจะถูกจัดอยู่ในประเภท “เจ้าของที่ดินของกลุ่มต่อต้าน” หรืออย่างน้อยที่สุดก็อยู่ประเภท “เจ้าของที่ดินสามัญธรรมดา” แต่หลังจากที่ได้ตรวจสอบตัวเองแล้ว พวกเขาก็มองไม่เห็นเลยว่าตนได้ประกอบอาชญากรรมอะไรต่อชาวไร่ชาวนา การขูดรีดชาวไร่ชาวนาในรูปของการให้ที่ดินแก่ชาวไร่ชาวนาเช่าทำ และการจ้างแรงงานของพวกนี้ในราคาถูกมากนั้นต้องมีอย่างแน่นอน แต่เจ้าของที่ดินเหล่านี้ก็ให้เหตุผลว่า รูปการณ์ดังกล่าวไม่มีทางจะหลีกเลี่ยงได้ภายใต้ระบอบปกครองครั้งก่อน และพวกคอมมิวนิสต์ก็ได้ให้อภัยการปฏิบัติดังกล่าวนี้หลายปีแล้ว แต่เมื่อการปฏิรูปที่ดินได้เข้าถึงหมู่บ้านพวกเขาต้องประหลาดใจเป็นอย่างยิ่ง และได้ทราบถึงความจริงของการหลอกลวงที่ได้พบว่าพวกเขาได้ถูกจัดให้อยู่ในประเภทเจ้าของที่ดินชั้น 1 ทั้งหมดและถูกกล่าวหาว่าประกอบอาชญากรรมทุกชนิดแม้แต่ผู้ที่เคยทำงานอยู่กับฝ่ายบริหารของรัฐบาล DRV และเคยได้ติดตามเครื่องหมายแห่งความมีเกียรติจากผลสำเร็จของเขาโดยโฮจิมินห์ ก็ยังถูกกล่าวหาว่า มีเจตนาแทรกซึมเข้าไปในองค์การบริหารทางการเมืองของประเทศเพื่อก่อวินาศกรรมให้แก่การปฏิวัติ ข้อพิสูจน์นั้นไม่จำเป็นต้องมีตัวอย่างของพยานหลักฐาน ดังเช่น มีใครสักคนแจ้งว่าได้เห็นเจ้าของที่ดินโบกมือให้แก่เครื่องบินฝรั่งเศสก็เพียงพอแล้วที่จะตัดสินว่า เขามีความผิดฐานเป็นจารบุรุษให้แก่ศัตรู

เจ้าของที่ดินชั้น 1 นี้ยังแบ่งออกเป็นสามกลุ่มคือหมวด A B และ C แต่ผู้ที่ถูกกำหนดให้อยู่ในหมวดเหล่านี้จะไม่มีการแจ้งให้ทราบว่าตนสังกัดอยู่ในหมวดไหน ถึงขั้นนั้นก็ดี หากเขาฉลาดพอและได้สังเกตแบบของภาษาที่ใช้ชี้แจงเขาแล้ว ก็ไม่เป็นการยากที่จะเดาได้ ตัวอย่างเช่น หากฝูงชนตะโกนว่า “อ้ายจี้ อ้ายคนทรยศ อ้ายพวกถอยหลังเข้าคลอง และอ้ายคนขูดรีดที่ทารุณจางวายวอด!” อย่างนี้แล้วก็เป็นการแน่นอนว่า จี้ ถูกจัดไว้ในหมวด A อย่างไรก็ตามหากฝูงชนตะโกนว่า “อ้ายจี้ อ้ายคนขูดรีดที่ทารุณจางวายวอด!” อย่างนี้แล้วก็ถูกจัดอยู่ในหมวด B หากเพียงแต่ตะโกนว่า “อ้ายจี้ อ้ายเจ้าที่ดินคนดีต่อต้าน” อย่างนี้แล้วก็เป็นการแน่นอนว่าเขาถูกจัดอยู่ในหมวด C ผู้ที่ถูกจัดอยู่ในแต่ละหมวดจะได้รับชะตากรรมต่างกัน เจ้าของที่ดินหมวด A ถูกส่งตัวไปควบคุมตัวในคุกชั่วคราวที่จัดตั้งไว้ใกล้หมู่บ้าน และพวกเจ้าของที่ดินที่มีอันตรายถูกนำไปขังไว้ในกรงไม้เหมือนสัตว์ป่าที่ดุร้าย เจ้าของที่ดินในหมวด B ถูกส่งตัวไปแก้ไขในหลักสูตรแบบหนึ่งของการล้างสมองที่จัดไว้โดยเฉพาะสำหรับเจ้าของที่ดินในหมวดนี้ (“ร่ำรวย แต่มีปฏิริยาที่เป็นภัยไม่มาก”) ความมุ่งหมายที่สำคัญของหลักสูตรนี้ก็เพื่อรีดเอาคำรับสารภาพจากพวกนี้ให้แลงออกมาว่าญาติพี่น้องหรือเพื่อนฝูงคนใดที่เขา นำเงินไปฝากไว้หรือไม่ก็ได้แจ้งว่าพวกเขาเอาเครื่องเพชรนิลจินดาไปซุกซ่อนไว้ที่ไหน หลักสูตรนี้จะใช้เวลาประมาณสามหรือสี่ปาดำ ซึ่งระยะเวลาในระหว่างนั้นผู้ที่ถูกบังคับให้เข้าศึกษาในหลักสูตรนี้จะถูกกันมิให้นอนหลับและต้องทนรับการทรมานที่ป่าเถื่อนที่สุดจนในวาระสุดท้ายเขาจะถูกลดระดับสมองลงมาใกล้กับคน

วิกัลจริตและพร้อมที่จะรับสารภาพได้เกือบทุกอย่าง พวกนี้มิใช่จะถูกบังคับให้เขียนจดหมายถึงภรรยาและลูก ๆ โดยขอร้องให้เขาเหล่านั้นขุดเอาทรัพย์สินที่ฝังไว้ออกมาให้แก่สมาคมของชาวไร่ชาวนาเท่านั้นไม่ หากยังถูกกำหนดให้เขียนรายชื่อของทุกคนที่เขาได้ให้เงินยืมไปจำนวนเงินดังกล่าวนี้จะรวบรวมเก็บมาทันทีที่ ๓๓ ที่ค่า แกลงของเจ้าของที่ดินผู้นั้นจะเป็นเท็จก็ตาม พวกพ่อค้าหลายคนซึ่งไม่มีส่วนเกี่ยวข้องโดยตรงกับการปฏิรูป ที่ดินก็ต้องสิ้นเนื้อประดาตัวจากการประกาศเท็จที่พวกเจ้าของที่ดินเล่นงานเขา

เจ้าของที่ดินในหมวด C ไม่ถูกควบคุมตัวไว้เป็นนักโทษอยู่ในบ้านของตน แต่จะถูกย้ายไปไว้ในบ้านอื่น ๆ ต่อไป ซึ่งมักจะย้ายกันในตอนกลางคืน และมักจะมีตำรวจพร้อมด้วยดาบเปล่าติดตามไปด้วยเสมอ สิ่งที่ต้อง เน้นไว้ ณ ที่นี้ก็คือ การจำแนกประเภทเจ้าของที่ดินนั้นมิได้กำหนดไว้เป็นสิ่งแน่นอนตายตัว และเจ้าของที่ดิน อาจจะยกระดับให้อยู่ในหมวดที่สูงขึ้นหรือต่ำลงมาก็ได้ การจัดอยู่ในหมวดเด็ดขาดนั้นส่วนใหญ่ขึ้นอยู่กับท่าที ของเขาเองในระหว่างเวลาของการณรงค์ และอยู่ที่ว่าเขาแสดงตนสำนึกในความผิดเชื่อฟังหรือว่าบ้ายเบี่ยง เนื่องจากสิ่งเหล่านี้ได้แสดงให้เห็นเป็นที่ประจักษ์แก่พวกเจ้าของที่ดินมาแล้ว จึงทำให้พวกเขาส่วนมากต้อง ก่อนน้อมและเชื่อฟังแต่ทว่าผู้ที่ถูกตัดสินให้ประหารชีวิตและผู้ถูกลงโทษให้ทำงานหนัก ได้ถูกกำหนดจำนวนไว้ แล้วอย่างแน่นอนโดยพรรค ฉะนั้น ไม่ว่าพวกนี้จะแสดงตนให้เห็นว่ายินยอมศิโรราบสักเพียงใดก็ตาม หลายคน ก็ต้องถูกสังหารเพื่อให้ครบจำนวนโควตา อย่างไรก็ตาม การยินยอมก้มหัวให้ผู้นั้นก็ให้ประโยชน์อยู่บ้าง เหมือนกันหลายกรณี และชาวเวียดนามซึ่งเคยได้เรียนรู้มาแล้วในเรื่องการยอมก้มหัวให้แก่พวกขุนนาง และ พวกฝรั่งเศสนั้น ไม่ช้าก็เรียนรู้ว่าพวกเขาจะต้องยอมศิโรราบให้แก่พวกคอมมิวนิสต์ยิ่งไปกว่าเดิมเสียด้วยซ้ำไป

ลำดับขั้นที่สาม : การขูดรีดเงินและของมีค่า

หลังจากหัวหน้าครอบครัวถูกจำคุกตัวไว้แล้วภรรยาของเขา และพวกลูก ๆ ถูกเรียกให้มาอยู่ต่อหน้า สมาคมของชาวไร่ชาวนาเพื่อแจ้งให้ทราบว่าจะต้องจ่ายสิ่งนี้อ่างว่าเป็น “หนี้” เมื่อ 4 - 5 ปีก่อนนั้น รัฐบาลได้ออกกฤษฎีกาลดค่าเช่าที่ดิน 25 เปอร์เซ็นต์ บัดนี้สมาคมได้ยืนยันว่าเจ้าของที่ดินที่ถูกจับนั้น มิได้ ปฏิบัติให้เป็นไปตามกฤษฎีกาดังกล่าวนี้ และได้เรียกร้องให้จ่ายคืนค่าเช่าทั้งหมดที่เขาได้รับเกินปริมาณไปจาก ที่กำหนดไว้โดยทันที อันที่จริงนั้นพวกเจ้าของที่ดินส่วนมากได้ปฏิบัติตามกฎหมายดังกล่าวนี้ แต่เนื่องจากที่ดิน ที่ให้เช่านั้น มีขนาดเล็กมาก พวกเขาจึงมิได้ทำบัญชีหรือจดบันทึกไว้ ไม่ว่าจะป็นกรณีใดก็ตามการประท้วงนั้น ไร้ประโยชน์ ฉะนั้น เจ้าของที่ดินทุกคนต้องยอมรับข้อเท็จจริงที่ว่าเขาต้องจ่ายคืนค่าเช่าที่ดินที่เป็นส่วนเกิน และใช้ความพยายามอย่างดีที่สุดที่จะจ่ายคืนให้ การจ่ายคืนนี้จ่ายให้แก่สมาคมของชาวไร่ชาวนาซึ่งเป็นแนวที่ กองพันการปฏิรูปที่ดินมีปฏิบัติการอยู่เบื้องหลัง

โดยปกติ คำสั่งที่ให้แก่ภรรยาและลูก ๆ ของเจ้าของที่ดินข้อความว่าดังนี้: “สหายชาวไร่ชาวนาได้ คำนวณแล้วว่าท่านได้รับข้าวสารเป็นปริมาณส่วนเกินไป X ตัน Y กิโลและ Z กรัม (ปริมาณต้องให้นาหนัก ถูกต้องจนถึงกรมสุดท้าย) และบัดนี้สหายเหล่านั้นได้ให้เวลาแก่ท่านสามวันที่จะใช้หนี้หากถึงเวลานั้นท่านใช้หนี้

หากถึงเวลานั้น ท่านใช้หนี้คืนให้ไม่หมดแล้ว จงระวังตัวไว้!” จากนั้นหัวหน้าหน่วยคอมมิวนิสต์จะยื่นกระดาษแผ่นหนึ่งให้แก่หญิงผู้เคราะห์ร้ายพร้อมกับเรียกร้องให้หล่อนเซ็นชื่อในคำแถลงที่สัญญาว่าจะจ่ายคืนหนี้เต็มตามจำนวนกำหนดเวลา และและวันที่จะต้องจ่ายคืน

หลังจากภรรยาเจ้าของที่ดินและลูก ๆ ของเขาได้รับแจ้งให้จ่ายจำนวนเงินตามที่กำหนดให้แล้ว ไม่ว่าจะเงินสดหรือทองคำก็ตาม บ้านของเขาจะถูกปิดประทับตราไว้และห้ามการขายแม้แต่สิ่งของชิ้นเล็กที่สุด ทรัพย์สินทั้งหมดคือ บ้าน ที่ดิน วัวควาย ข้าวของส่วนตัว สุนัข แมว ทุกสิ่งทุกอย่าง ถูกประกาศว่าเป็นทรัพย์สินของประชาชน แม้ว่าปริมาณจะได้คำนวณเป็นน้ำหนักก็โลกริมของข่าวสารก็ตามการจ่ายใช้หนักกำหนดให้จ่ายเป็นธนบัตรหรือเครื่องเพชรนิลจินดา ส่วนสร้อยข้อมือทองคำ ต่างหู แหวนสมรส และไข่มุกใช้แทนค่าเป็นธนบัตรได้ทั้งสิ้น เมื่อภรรยาเจ้าของที่ดินโอดไห้อธิในการจ่ายหนี้ ส่วนหนึ่งของสมาคมของชาวไร่ชาวนาในหมู่บ้านจะถูกส่งไปยังบ้านของหล่อน เพื่อเร่งรัดการจ่ายหนี้ให้รวดเร็วยิ่งขึ้น พวกนี้มักจะใช้คำถามต่าง ๆ ดังเช่นถามว่า “เธอเอาสร้อยคอที่สวมวันแต่งไปไว้ที่ไหน?” หรือไม่ก็จะถามว่า “เธอใช้เงินมรดกทั้งหมดที่แม่ได้รับมาจากยายของเธอให้หมดไปได้อย่างไร?” ภรรยาเจ้าของที่ดินซึ่งไม่สามารถนำเอาเครื่องเพชรนิลจินดาใด ๆ มาให้ได้จะถูกนำตัวไปทรมานอย่างป่าเถื่อนที่สุดพร้อมกับพวกลูก ๆ ของหล่อน โดยส่วนมากหล่อนถูกพาเดินไปตามถนนโดยถือมุลโคสติก้อนโตไว้ข้างละมือนี่คือมีป้ายแขวนไว้โดยมีอักษรเขียนไว้ว่า “ฉันเป็นเจ้าของที่ดินผู้บิดพลิ้ว” หากหล่อนมีลูกอ่อนก็เป็นการแน่ที่หล่อนจะถูกนำตัวไปขังไว้ที่อีกบ้านหนึ่งเพื่อกันไม่ให้ลูกอ่อนได้ดูนมเป็นระยะเวลานาน ถ้าลูก ๆ ของหล่อนโตแล้วก็จะถูกจับไปคุมขังไว้ตามที่ต่าง ๆ กันในหมู่บ้านซึ่งได้ถูกขู่เชิญจนกระทั่งเขาเปิดเผยให้ทราบถึงแหล่งที่พ่อแม่เอาทรัพย์สิน ซึ่งเข้าใจว่าเป็นของครอบครัวไปรุกร่อนไว้ พวกเด็ก ๆ เหล่านี้ตกใจง่ายและมักจะบอกแหล่งที่ซ่อนตามที่ตนจะนึกได้และทันทีที่นั่นเองก็มีการมอบอิตเตอร์ชุดหิน ๑ อันให้แก่ผู้เป็นแม่ แล้วบอกให้ไปขุดแหล่งที่ซ่อนเพื่อค้นหาทรัพย์สินนั้นโดยอยู่ภายใต้การควบคุมของกลุ่มพวกแกนใจกลาง ผลอันเกิดจากการขุดนี้ อาจจะมีกินเวลาถึง 1 เดือนนั้น ทำให้พวกชาวไร่ชาวนาที่ย้ายเข้าไปในบ้านของเจ้าของที่ดินในเวลาต่อมา ได้พบว่าพื้นบ้านถูกขุดเป็นหลุมขนาดใหญ่ ซึ่งพวกเขาไม่มีทางใดจะซ่อมแซมได้

ลำดับขั้นที่สี่ : การเปิดเผยอาชญากรรม

ระหว่างที่การปล้นสะดมแบบถูกต้องตามกฎหมายดังกล่าวกำลังดำเนินอยู่นั้น พวกชาวไร่ชาวนาก็ถูกเกณฑ์ให้เข้าศึกษาในหลักสูตรพิเศษเกี่ยวกับ “อาชญากรรมที่ชนชั้นเจ้าของที่ดินได้ก่อไว้” สิ่งนี้เพื่อสอนให้ชาวไร่ชาวนารู้ว่าพวกเจ้าของที่ดินมีวิธีการโกง ปล้น ขูดรีด และกดขี่ชาวไร่ชาวนากันอย่างไร ในตอนสิ้นสุดของหลักสูตรทุกคนที่เข้าศึกษาจะกล่าวโทษอย่างน้อยที่สุดหนึ่งอย่างต่อเจ้าของที่ดิน เพื่อหรือฟื้นฟูความทรงจำของพวกเขา ชาวไร่ชาวนา หัวหน้าหน่วยคอมมิวนิสต์ผู้ควบคุมหลักสูตรก็จะอ่านรายการอันยืดยาวของอาชญากรรมแบบต่าง ๆ กันซึ่งเชื่อว่าเป็นอาชญากรรมที่ชาวไร่ชาวนาได้เปิดเผยมาแล้วในการรณรงค์ครั้งก่อน ๆ หรือเปิดเผยโดย

พวกเขาไร้ชานาเงินในระหว่างการปฏิรูปที่ดินในประเทศจีน ผลก็คือว่าพวกเขาไร้ชานาเป็นจำนวนมากได้ ประณามพวกเขาของที่ดินที่เคยทำงานด้วยและปั่นเรื่องอาชญากรรมบางอย่างที่จะนำไปกล่าวโทษแก่เจ้าของที่ดิน

“ผู้ประณาม” สามารถแบ่งออกได้อย่างหยาบ ๆ เป็นสามหมวด หมวดแรกได้แก่ผู้ที่ถูกล่อใจด้วยคำมั่นสัญญาว่าจะให้รางวัลในรูปแบบหรือชนิดสิทธิพิเศษต่าง ๆ กองพันการปฏิรูปที่ดินได้ให้สัญญาอย่างเปิดเผยว่าผู้ใดประณามได้มากที่สุดจะต้องเป็นผู้ได้รับรางวัลมากที่สุด (หมายความว่าเขาจะมีส่วนแบ่งมากขึ้นจากทรัพย์สินที่ปล้นมาจากเจ้าที่ดินในหมู่บ้าน) และสัญญาว่าผู้ใดที่มีความระวังระวายมากที่สุดในการรณรงค์คราวนี้จะถูกเกณฑ์ให้เข้าไปอยู่ในหน่วยย่อยใหม่ของพรรค

หมวดที่สอง ได้แก่ผู้ประสงค์แต่เพียงป้องกันตนเอง และหลีกเลี่ยงความยุ่งยาก เขาประณามเพื่อให้เห็นว่าเขามีความซื่อสัตย์และเชื่อฟังต่อพรรค มงวุดนี้ได้รวมไปถึงคนที่ได้กระทำผิดบางอย่างมาแล้วแต่ไม่ถูกลงโทษและพวกเด็ก ๆ จากครอบครัวของเจ้าของที่ดินซึ่งเจตนาประณามพ่อแม่ของตน การกระทำดังกล่าวของเด็กเหล่านี้ก็ด้วยคำขอร้องของพ่อแม่เพื่อป้องกันครอบครัวทั้งหมดให้ผลจากความหายนะ

หมวดที่สาม ได้แก่พวกที่ประณามด้วยความกลัว แม้ว่าการรณรงค์ส่วนใหญ่ได้มุ่งโดยตรงต่อเจ้าของที่ดินก็ตามประชาชนทุกอาชีพก็ตกอยู่ในชะตากรรมเดียวกันทั้งสิ้น หากตรวจพบว่ามีจิตใจเป็น “เจ้าของที่ดิน” ทั้ง ๆ ที่พวกเขาไม่มีที่ดินแม้แต่เอเคอร์เดียว เหตุผลนั้นมากพอที่จะอ้างได้ว่าพวกเขามีส่วนเกี่ยวข้องกับเจ้าของที่ดินและการเกี่ยวพันนี้ก็เป็นค่าที่เลือนลางมาก ซึ่งอาจจะหมายถึงความเกี่ยวพันกันในทางครอบครัว เกี่ยวพันกันในทางเป็นเพื่อน หรือเพียงแต่รู้จักคุ้นเคยกัน เช่นนั้นก็ได้ผลสะท้อนของภัยอันสยองชนิดนี้

ลำดับขั้นที่ห้า : การประชุมเพื่อประณาม

หลังจากได้จัดรายการอาชญากรรมอันยืดยาวไว้สำหรับพวกเขาของที่ดินแต่ละคนแล้ว พวกเขาประณามก็จะได้รับการฝึกอย่างรอบคอบโดยใช้เวลานานพอสมควรเพื่อให้เขาสามารถดำเนินการประณามให้เป็นผู้ที่เชื่อถือได้ต่อหน้าฝูงชนและมีบุคคลที่ถูกกล่าวหาพร้อมอยู่ด้วย ความจริงการประชุมเพื่อประณามเป็นจุดสำคัญของการโดนรณรงค์ทั้งหมดดังนั้นการประชุมเหล่านี้จึงต้องได้รับการเตรียมพร้อมด้วยความระมัดระวังเป็นอย่างยิ่ง เช่นเดียวกับตัวแสดงละครที่ทำการซ้อมใหญ่อย่างสม่ำเสมอในบทบาทของตนก่อนออกโรง ผู้ประณามที่ทำการฝึกบทบาทของตนเพื่อแสดงได้อย่างแนบเนียนที่สุดและถ่ายทอดความรู้สึกแห่งความจริงใจและความสัตย์จริงไปสู่ผู้ฟังและผู้ชม การฝึกนี้ได้กระทำกันเป็นความลับอย่างเข้มงวดแต่ลูกของชาวไร่ชานาที่อยู่ในบ้านอาจจะได้ยินพ่อหรือแม่ของเขาท่องข้อความของถ้อยคำอย่างเดียวกันซ้ำอยู่บ่อย ๆ ในวันหนึ่ง ๆ เพื่อจำข้อความที่จะนำไปพูดต่อหน้าประชาชนอย่างชื่นใจ บางครั้งพวกเขาจะต้องศึกษาการแสดงกริยาท่าทางประกอบโดยคำแนะนำของหัวหน้าหน่วยคอมมิวนิสต์ ซึ่งจะทำหน้าที่เป็นเสมือนผู้อำนวยการสร้างในระหว่างการซ้อมใหญ่นั้นจะมีรูปปั้นหุ่นทำด้วยฟางซึ่งเป็นตัวแทนของเจ้าของที่ดินและนำไปตั้งไว้ที่กลางห้อง ผู้ประณามจะมายืนอยู่

ต่อหน้ารูปปั้นหุ่นนี้ทีละคน แล้วก็กล่าวคำปราศรัยที่เขาได้ท่องจำมาจนขึ้นใจเมื่อการเตรียมพร้อมทุกอย่างเรียบร้อยแล้วก็ได้มีการประกาศวันที่จะประณาม

เนื่องจากประเภทเจ้าของที่ดินที่รวมตัวกันอยู่สามหมวดได้แก่หมวด A B และ C สมัยการประณามจึงแยกกันออกเป็นสามแบบด้วยกันคือ

เจ้าของที่ดินหมวด A ถูกประณามต่อหน้าฝูงชนในจำนวน 10,000 ถึง 20,000 คนซึ่งเป็นส่วนทั้งหมดของจำนวนประชากรในหลายหมู่บ้าน อันเป็นหน่วยบริหารใหม่ที่ประกอบด้วย 10 ถึง 15 หมู่บ้าน

เจ้าของที่ดินหมวด B ถูกประณามต่อหน้าฝูงชนบางทีก็อยู่ในจำนวนหนึ่งถึง 2000 คนซึ่งเป็นตัวแทนของจำนวนประชากรในหมู่บ้านของตนและการประณามจะดำเนินไปเป็นเวลาสองวัน เจ้าของที่ดินเหล่านี้ถูกกล่าวโทษด้วยการกระทำอาชญากรรมอย่างเดียวกันแต่เป็นแบบอาชญากรรมที่อ่อนกว่าอาชญากรรมของเจ้าของที่ดินในหมวด A

เจ้าของที่ดินหมวด C มิได้ปรากฏตัวอยู่ในที่ประณาม พวกนี้ได้ถูกควบคุมตัวแยกไปต่างหาก และจะนำตัวเข้ามาก็ต่อเมื่อการประชุมได้สิ้นสุดลงแล้วเพื่อมาฟังรายงานการอาชญากรรมที่ตนถูกกล่าวว่าได้กระทำไปตามที่ผู้เช่าที่ดินของตนได้รายงานมาเสร็จสิ้นก่อน (ที่ประชุมประกอบด้วยชาวไร่ชาวนาทั้งหมดซึ่งเจ้าของที่ดินในหมวดนี้ได้ให้เช่าที่ดินของตน) และเพื่อกล่าวคำยอมรับอาชญากรรมเหล่านี้และกล่าวคำขอโทษต่อผู้เช่าที่ดินของตน ในที่สุดก็ได้กำหนดให้เจ้าของที่ดินลงนามในบันทึกของรายงานการประชุม พรรคได้ให้คำอธิบายว่า แบบการประณามโดยเจ้าของที่ดินไม่ปรากฏตัวนั้นเป็นมาตรการของความกรุณาต่อพวกที่มีประติกริยาเป็นภัยในอันดับสอง ซึ่งเชื่อกันว่ายังสามารถแก้ไขให้คืนสภาพดีได้ด้วยความหวังว่าเมื่อได้ประสพการณ์ดังกล่าวนี้แล้วพวกเจ้าของที่ดินเหล่านี้คงจะเปลี่ยนท่าทีของตน พรรคไม่ต้องการให้พวกนี้เสียหน้าเกินไปต่อหน้าเพื่อนร่วมหมู่บ้าน ความจริงเจ้าของที่ดินในหมวดนี้ส่วนมากเป็นเจ้าของที่ดินและพ่อค้าและโดยปกติแล้วก็มักจะอาศัยอยู่ในตัวเมืองจะมาอยู่ในหมู่บ้านซึ่งเขาเป็นเจ้าของที่ดินก็เป็นบางครั้ง ด้วยเหตุนี้จึงไม่เป็นการยากที่จะเข้าใจเหตุผลของการประณามแบบที่ไม่ปรากฏตัวเพราะว่าเจ้าของที่ดินเหล่านี้ไม่เคยอาศัยอยู่ในหมู่บ้านเดียวกับผู้เช่าที่ดินของตนและผู้เช่าที่ดินเหล่านี้ก็ไม่มีทางที่จะรู้ถึงชีวิตส่วนตัวของผู้เป็นเจ้าของที่ดินและไม่มีทางที่จะได้รับการปฏิบัติร้าย ๆ อันใดจากน้ำมือของเจ้าของที่ดินเอง ฉะนั้นจึงไม่มีทางใดที่ผู้เช่าที่ดินจะกล่าวโทษใด ๆ ที่มีน้ำหนักพอที่จะเชื่อ พรรคเกรงไปว่าภายใต้กรณีสิ่งแวดล้อมดังกล่าวนี้ ผู้ประณามอาจจะมีความลังเลใจในคำกล่าวโทษของตนหากผู้ถูกกล่าวโทษอยู่ในที่ประชุมด้วย และได้มีความคิดเห็นกันว่าผู้กล่าวประณามจะมีความมั่นใจในตัวเองมากกว่าหากจัดประชุมให้เป็นการส่วนตัวการลังเลใจหรือการอึดอัดใด ๆ ที่เขาแสดงออกคงไม่มีเหตุผลให้เสียศักดิ์ศรีใด ๆ แก่ตนเองหรือพรรคได้ ความจริงบางครั้งบรรยากาศแห่งการกล่าวโทษ ดูกระอักกระอ่วนอยู่ไม่น้อยในเมื่อเจ้าของที่ดินผู้ถูกกล่าวโทษอดกลั้นเสียงหัวเราะออกมาไม่ได้

การเข้าประชุมเพื่อประณามสำหรับเจ้าของที่ดินในหมวด A เป็นภาคบังคับสำหรับประชากรทั้งหมด ในหลายหมู่บ้านมีข้อยกเว้นสำหรับผู้ใหญ่หนึ่งคนในแต่ละครอบครัว ซึ่งได้รับอนุญาตให้อยู่ในบ้านเพื่อคอยดูแล ไฟฟ้าและพวกลูกเด็กเล็กแดง

ที่ประชุมประกอบด้วยกลุ่มต่าง ๆ แยกกันต่างหากกลุ่มชาวไร่ชาวนาในระดับกลางและชาวไร่ชาวนาที่ ยากจนไร้อินทรีย์ที่เข้าร่วมประชุมเป็นกลุ่มตัวแทนสมาคมของชาวไร่ชาวนา ซึ่งพวกเขาเป็นสมาชิกอยู่ พวกชาวไร่ ชาวนาที่มั่งคั่ง ต้องจับรวมแยกออกเป็นกลุ่มหนึ่งต่างหากและแยกทางกันเดินส่วนเจ้าของที่ดินและสมาชิกใน ครอบครัวของเขาซึ่งถูกบังคับให้เข้าร่วมประชุมด้วยนั้นจะกระจายอยู่ในหมู่ฝูงชน แต่ละคนจะอยู่ในความดูแล ของชาวนาที่เป็นสมาชิกหน่วยย่อยต่าง ๆ กัน พรรคนี้อาจต้องถูกตรวจค้นตัวกันอย่างถี่ถ้วนแล้วก็นำตัวเข้า ประจำที่ในใจกลางกลุ่ม ซึ่งจะไม่พ้นจากสายตาที่คอยเฝ้าดูเขาอยู่ ทุกหน่วยย่อยจะแบ่งออกเป็นหมวดต่าง ๆ

การดำเนินการประชุมมักจะจัดให้มีขึ้นในกลางแจ้งเสมอ โดยปกติจะจัดขึ้นในสนามฟุตบอลหรือไม่ก็ เลือกเอาที่ตามเนินลาดชันของเนินเขา ที่ว่างพิเศษซึ่งกำหนดเขตโดยการขีดเส้นด้วยน้ำปูนขาวนั้นจะเอาไว้ เฉพาะหมู่บ้านหนึ่ง ๆ พวกชาวไร่ชาวนานั่งลงกับพื้นสนามหันหน้าเข้าหาเวทียกพื้นซึ่งเบื้องหน้าเวทียกพื้นนี้ ประชาชนจะเข้ามาแสดงการประณาม

ในระยะที่ทำสงครามกับฝรั่งเศส การประชุมกลุ่มฝูงชนดังกล่าวนี้มักจะจัดขึ้นให้มีขึ้นในตอนกลางคืน เพื่อหลีกเลี่ยงการทิ้งระเบิดของพวกฝรั่งเศสและแหล่งที่ชุมนุมกันนั้นก็มักมีไฟไม่ไผ่ปิดล้อมรอบไว้เป็นวงกลม ทำให้ เห็นเป็นภาพแห่งการฝันร้ายที่จะคอยครอบงำจิตใจชาวเวียดนามให้มองเห็นภาพต่าง ๆ ในโบสถ์ของ ชาวพุทธที่แสดงการลงโทษอันน่าพิงสงต่อวิญญาณแห่งความชั่วร้ายทั้งหลายในคุกนรกว่าได้กลายเป็นเรื่อง จริงไปแล้ว

การประณามเจ้าของที่ดินประเภท A จะกินเวลาติดต่อกันสามวันสามคืน ในวันหรือคืนแรกซึ่งจะ เอาไว้สำหรับ “หนี้สินของหยาดเหงื่อ” ชาวไร่ชาวนาจะเล่าถึงวิธีการต่าง ๆ ที่พวกเขาขูดรีดหรือปล้นสดมภ์เอา ไปอย่างไม่เป็นธรรม คำกล่าวโทษในวันหรือคืนที่สองจะเอาไว้สำหรับ “หนี้สินของความสุขสำราญ” ได้กล่าวถึง วิธีการที่ชาวไร่ชาวนาทุกเชื้อชาติ หรือภรรยาของเขาถูกข่มขืนใจ ในวันหรือคืนสุดท้ายเป็นการอุทิศให้แก่ “หนี้สินของเลือดเนื้อ” เจ้าของที่ดินผู้เคราะห์ร้ายจะถูกกล่าวหาว่าทำฆาตกรรม 108 อย่างและมีการกระทำที่เป็นปฏิวัติซ้อน ถ้าเจ้าของที่ดินยังคงยืนยันว่า “ไม่ใช่” ในระหว่างวันแรกแล้วข้อหาที่จะนำมากล่าวแก่เขาในวัน พรุ่งนี้โดยทั่วไปแล้วจะร้ายแรงยิ่งขึ้น ในที่สุดหากเขายังแสดงตนบ้ายเปียงโดยปฏิเสธไม่ยอมรับว่าได้กระทำความผิด ใดๆ ต่อไปแล้วเขาจะถูกกล่าวหาว่าได้กระทำความผิดนับไม่ถ้วนรวมทั้งการจรรยาบรรณนาชนิดแล้ว ก็ถูกนำตัวไปยิงเป้าต่อหน้ากลุ่มฝูงชน แต่ถ้าเขาฉลาดพอให้คำตอบแต่โดยดีว่าใช่ต่อการกล่าวโทษทุกอย่าง รวมทั้งการฆาตกรรม การข่มขืนผู้หญิง และการก่อวินาศกรรมแล้ว การลงโทษเขาก็จะเบาบางไปบ้าง อย่างไรก็ตาม ตามจุดประสงค์ของพรรคก็เพื่อต้องการพิสูจน์ให้ประชาชนเห็นว่าพรรคทรงอำนาจอันยิ่งใหญ่โดยปฏิบัติผ่าน

ทางสมาคมของชาวไร่ชาวนา หากผู้ถูกกล่าวหายอมรับการกระทำผิดต่าง ๆ แล้วก็เป็นเรื่องดีแก่พรรคเพราะเป็นการแสดงให้เห็นว่าผู้ประณามกล่าวความจริงและเป็นที่ยอมรับได้ แต่ก็มีผู้ปฏิเสธคำกล่าวหากมีจำนวนมากเกินไปผู้ที่เข้าชมการตัดสินก็อาจจะมีจำนวนไม่น้อยที่มีใจเอนเอียงต้องการที่จะคิดว่าข้อกล่าวหาเป็นเรื่องที่กุขึ้นเองและไม่มีมูลความจริงแต่อย่างใด ในกรณีหลังนี้พรรคมีความจำเป็นที่จะต้องใช้วิธีการบีบบังคับผู้รับเคราะห์ให้เปลี่ยนท่าทีของตนอยู่เสมอจนถึงกับต้องยิงเขาเสียเพื่อป้องกันศักดิ์ศรีของตน ผลก็คือเจ้าของที่ดินหลายคนถูกยิงตายในระหว่างคลื่นแรกของการณรงค์ เพราะพวกนี้ยังยืนยันอยู่ว่าตนไม่ได้กระทำความผิดอย่างใดก็ดี การตายของพวกนี้ได้ใช้เป็นเสมือนบทเรียนสำคัญสำหรับผู้เคราะห์ร้ายของคลื่นที่สองซึ่งจะยอมก้มหัวให้แก่การกล่าวหาทุกอย่าง พลเมืองชาวเวียดนามเริ่มสำนึกความจริงได้ที่ละน้อยว่ากรรมวิธีทั้งหมดนั้นไม่ใช่อะไรอื่นนอกจากบทละครที่จับลงด้วยความวิปริตซึ่งผู้ประณามและผู้ถูกประณามต่างก็แสดงบทบาทของตนตามคำบัญชาที่มาจากพรรคผู้ส่งอำนาจอย่างเต็มเปี่ยม

อาชญากรรมต่าง ๆ ที่กล่าวหาแก่เจ้าของที่ดินเหมือนกันมากในทุกมณฑล อาชญากรรมที่กล่าวหากันมากที่สุดนั้นได้แก่ การที่พวกเจ้าของที่ดินได้แขวนคอชาวไร่ชาวนากับต้นไม้ บังคับให้ชาวไร่ชาวนาเลียกระโถน บ้วนเสมหะหรือไม่ก็บังคับให้กินอุจจาระคนหรือมูลโค เผาบ้าน เอาเด็กเล็กไปถ่วงน้ำตาย ใส่ยาพิษลงไปใบบ่อน้ำของหมู่บ้าน ขวางกั้นหินเข้าไปอย่างประชิดของชาวไร่ชาวนา ฆ่าและคุมขังผู้หญิง ฯลฯ สิ่งที่น่าสนใจและควรแก่การบันทึก นั่นก็คือการชมชื่นใจผู้หญิงเป็นอาชกรรมที่จะสำรองไว้แก่เจ้าของที่ดินหรือแก่พวกที่ได้ชื่อว่าตั้งตนอยู่ในศีลธรรมในชุมชน เช่นพวกพระในนิกายคาทอลิก พระสงฆ์ในพุทธศาสนา และโดยเฉพาะพวกนักปราชญ์ของสำนักขงจื้อ กล่าวโดยทั่วไปแล้วพวกเจ้าของที่ดินยังมีบุคลิกเป็นที่น่านับถือมากเท่าไร เช่นมีเคลาขาวหรือศีรษะล้าน เป็นต้น ความผิดในด้านศีลธรรมก็ยังมีมากขึ้นเท่านั้น ภาพที่เห็นเป็นธรรมดาที่สุดในกรณีดังกล่าวนี้ได้แก่ ภาพที่ลูกสาวหรือลูกสะใภ้ของผู้ถูกกล่าวโทษได้มายืนอยู่ตรงหน้าเวทีแสดงและกล่าวประกาศต่อหน้าประชาชนว่าเจ้าของที่ดินผู้เป็นพ่อของเธอนั้นได้ชมชื่นใจเธอใน ทำนองเดียวกันเจ้าของที่ดินที่มีชื่อเสียงว่าเป็นผู้รักชาติมากเท่าใดเขาก็ยิ่งจะถูกกล่าวโทษว่ามีการกระทำที่ต่อต้านการรักชาติมากขึ้นเท่านั้น

ในระหว่างการรณรงค์ทั้งสองคราวได้มีการออกหนังสือพิมพ์ของท้องถิ่นชื่อ Forest Leaves ขึ้นในแต่ละมณฑล (อาชญากรรมที่ชนชั้นเจ้าของที่ดินก่อให้เกิดขึ้นนั้นกล่าวกันว่ามีความคล้ายไปไม่ไปใน) หนังสือพิมพ์เหล่านั้นได้จัดพิมพ์คำอธิบายรายละเอียดของสมัยประชุมต่าง ๆ ของการประณามบรรดาหัวหน้าหน่วย ทุกคนที่ปฏิบัติงานอยู่ในสำนักงานของรัฐบาลถูกเกณฑ์ให้ไปยังหมู่บ้านเพื่อเฝ้าดูวิธีการดำเนินงานในการรณรงค์ของการปฏิรูปที่ดินไม่ครั้งใดก็ครั้งหนึ่ง จุดประสงค์นั้นก็เพื่อทำให้พวกเขาให้ความสนใจอย่างซาบซึ้งในนโยบายของพรรคซึ่งอ้างกันว่าถูกต้องอย่างสมบูรณ์ตามหลักของเหตุผลและอารมณ พวกหัวหน้าหน่วยคอมมิวนิสต์ได้ใช้วิธีการปฏิบัติตามระบบ “ปฏิบัติร่วมกันสามอย่าง” กับชาวไร่ชาวนาท้องถิ่นแต่เขาจะเข้าร่วมการประชุมในฐานะเพียงนักสังเกตการณ์เท่านั้น และไม่มีอำนาจใดที่จะเข้าไปแทรกแซงกิจการดังกล่าวอย่างใดก็ดี การที่เขาได้ไปรวมอยู่ในที่ประชุมด้วยนั้นก็ให้ผลที่เป็นกุศลอยู่ไม่น้อย ในหมู่บ้านที่หัวหน้าหน่วย

เหล่านี้ไปพักอยู่นั้นการรณรงค์ได้ดำเนินไปในสภาพที่ดีขึ้นและโดยส่วนรวมแล้วความร้ายแรงของการลงโทษพวกเจ้าของที่ดินเบาบางลงไป นี่ก็เป็นเพราะว่าพักต้องการให้หัวหน้าหน่วยเกิดความประทับใจต่อความถูกต้องในนโยบายของพรรค ก็คือผู้แทนเจ้าของที่ดินในหมู่บ้านมักสังเกตการณ์เหล่านี้ไปแวะเยี่ยมได้พิจารณาว่าตนเป็นคนเคราะห์ดีและถือเอานักสังเกตการณ์เป็นเสมือนเทพดาผู้คุ้มครอง

ลำดับขั้นที่หก : การชำระความ

หลังจากสมัยประชุมการประณามสิ้นสุดลงแล้วไม่กี่วันศาลพิเศษของประชาชนก็มายังหมู่บ้านเพื่อพิจารณาคดี พวกที่ตกขาวไร่ชานาประณามเมื่อไม่นานมานี้ ประกอบด้วยชาวไร่ชานาทั้งหมด ซึ่งไม่มีความรู้ในด้านกฎหมาย หรือหลักธรรมศาสตร์แต่อย่างใดเลย มีผู้พิพากษา 1 คน อัยการ 1 คน แต่ไม่มีใครว่าความให้จำเลย เพราะว่าในทางปฏิบัตินั้น จะไม่ยินยอมให้ผู้ถูกกล่าวหาป้องกันตนเอง “การกระทำของการประณาม” ซึ่งเขาได้เซ็นชื่อไว้ก่อนนั้นจะได้นำมาเป็นข้อพิสูจน์ คณะลูกขุนประกอบด้วยพวกชาวไร่ชานาคคนเดิมที่ร่วมกันเป็นสภาสูงสุดในสมัยประชุมการประณาม คำตัดสินลงโทษของศาลพิเศษนั้นแตกต่างกัน มีตั้งแต่โทษประหารชีวิตลงมาถึงโทษของการให้ทำงานหนักเป็นเวลา 5 ปี พร้อมกับการยึดทรัพย์สินผู้ต้องโทษเป็นบางส่วนหรือทั้งหมด การยึดทรัพย์สินเพียงบางส่วนนั้นมีความหมายน้อยเหลือเกิน เพราะทุกสิ่งที่มีอยู่จะต้องถูกยึดเมื่อการรณรงค์ปฏิรูปที่ดินกำลังดำเนินอยู่อย่างเร่งรีบ

พวกชตาชาติที่ถูกตัดสินประหารชีวิตได้ถูกนำตัวไปยิงเป้าทันทีภายหลังจากที่อ่านคำตัดสินเสร็จแล้ว ก่อนที่ศาลพิเศษจะเริ่มชำระความได้มีการขุดหลุมเพื่อเก็บศพผู้ถูกระหารชีวิต ในระยะเริ่มแรกของการรณรงค์นี้ได้มีการอนุญาตให้ผู้ถูกตัดสินว่ากระทำผิดพูดอะไรออกมาได้บ้างก่อนถูกประหาร สิ่งที่ทำให้ชะตากรรมของพวกเจ้าของที่ดินเหล่านี้สยดสยองยิ่งขึ้นก็คือ กลุ่มของผู้ยิงเป้าไม่มีความรู้อะไรในเรื่องของการยิงปืน โดยส่วนมากเป็นพวกที่อยู่ยามเฝ้าหมู่บ้านและเพิ่งจะเคยถือปืนเป็นครั้งแรก ดังนั้นเรื่องมักจะเกิดขึ้นเสมอว่าผู้ตกเป็นเหยื่อสังหารนี้ได้ถูกฝังทั้งเป็น พวกเจ้าของที่ดินคือ แพะรับบาปเพื่อมิให้สาสมแก่ใจของสัญชาติญาณแห่งความเหี้ยมโหดของคนคลุ้มคลั่งเพียงไม่กี่คน และเพื่อทำให้จิตใจของประชากรทั้งหมดต้องตื่นสยองจากภัยของการสังหารโหดนี้ (ประเวศ, 2010: 313-352)

การที่จะให้ได้ภาพอันสมบูรณ์ของการรณรงค์เพื่อลดค่าเช่าที่ดินจะต้องนำเอา “นโยบายแยกอยู่โดดเดี่ยว” มาเป็นส่วนสนับสนุนไว้บ้างเล็กน้อย นโยบายนี้เป็นสิ่งที่รับผิดชอบต่อจำนวนผู้ตาย ซึ่งบางทีอาจจะมีจำนวนมากกว่าจำนวนของผู้เสียชีวิต โดยคำสั่งศาลพิเศษของประชาชนถึง 10 เท่าตัว

นโยบายการแยกอยู่โดดเดี่ยว

เมื่อชายคนหนึ่งถูกตราหน้าว่า “เป็นเจ้าของที่ดิน” ตัวเขาและครอบครัวของเขาได้ถูกคว่ำบาตรและเป็นที่สะอิดสะเอียนแก่บรรดาเพื่อนมนุษย์ เช่นเดียวกับสุนัขขี้เรื้อน พวกเขาจะกลายเป็นสัตว์ที่เด็ก ๆ ถูกขูยง

ให้เอาก้อนหินขว้างปาถูกห้ามไม่ให้ใครไปพูดแสวงหาสมาคมด้วย ระยะเวลาหนึ่งปีจากการเริ่มต้นในการรณรงค์ครั้งแรกจนถึงเวลาสิ้นสุดของการรณรงค์ครั้งที่สอง สมาชิกในครอบครัวของเจ้าของที่ดินถูกกักกันไม่ให้ทำงาน ผลก็คือพวกนี้ส่วนมากได้ตายด้วยความอดอยากเด็ก ๆ และคนแก่ตายก่อนแล้วในที่สุดสมาชิกคนอื่น ๆ ก็ตายไปด้วย

มาตรการอันน่าสะพรึงกลัวดังกล่าวซึ่งได้นำมาใช้อย่างรุนแรงนั้นมีไว้เพื่อกวาดล้างชนชาติ “ซูดรีต” ตามถิ่นชนบทให้หมดไปอย่างสิ้น ตามที่เคยกล่าวไว้ในตอนก่อนว่าไม่มีรายงานเป็นทางการที่แสดงถึงจำนวนประชาชนผู้เสียชีวิตโดยการอดอยากอันเนื่องมาจากนโยบายดังกล่าว แต่มีสิ่งหนึ่งที่แน่นอนก็คือส่วนมากของชนชั้นเจ้าของที่ดินได้เสียชีวิตในลักษณะที่ว่านี้ คำปราศรัยของ เหงียน หม่าน เตือง ในสภาองเกรสแห่งชาติของแนวปฏิวัติในเมืองฮานอย เมื่อ 1956 นั้น เขาได้แถลงอย่างง่าย ๆ ว่า “ในระหว่างการทำลายชนชั้นเจ้าของที่ดินเราได้ลงโทษคนแก่และเด็กเล็กให้ตายอยากนับเพ็งสองเป็นจำนวนนับไม่ถ้วน” ข้อความอีกหนึ่งของคำปราศรัยเดียวกันเขากล่าวว่า “ความรับผิดชอบนั้นตกอยู่แต่เฉพาะผู้กระทำผิดไม่ใช่เป็นความรับผิดชอบของภรรยา บุตร และญาติพี่น้อง มันจะไม่เป็นการยุติธรรมและก่อความเดือดร้อนอันไม่จำเป็นในระเบียบของสังคมหากเราจำต้องบังคับให้ญาติพี่น้องของผู้กระทำผิดมีส่วนร่วมการรับผิดชอบ ไม่มีประเทศใดในภาคตะวันตกดำเนินวิธีการในลักษณะที่มานี้มาเป็นเวลาหลายร้อยปีแล้ว การรับผิดชอบต่อกฎหมายจะต้องเป็นเรื่องของแต่ละบุคคลเสมอ ผู้สูงอายุมักจะได้รับการอภิโชนให้เสมอและไม่ส่งเข้าไปจำคุก เด็กวัยรุ่นจะได้รับประโยชน์จากมาตรการที่ให้ความเมตตาปราณีมากขึ้น”

ดูเหมือนว่า โฮจิมินห์ กำลังดำเนินงานทำลายกรรมพันธุ์ของมนุษย์กล่าวโดยส่วนรวมแล้ว ฮิตเลอร์และไอชมันน์ ยังมีความเป็นหน้าเนื้อใจเสื่อ้นน้อยกว่าโฮจิมินห์เสียอีก เพราะการสั่งสอนให้เอาพวกยิว เข้าไปประหารในห้องรมก๊าซนั้น อย่างน้อยที่สุดบรรดาผู้นำของพรรคนาซีก็ยอมรับผิดชอบเต็มที่ต่ออาชญากรรมของตน ส่วนผู้นำเวียดนาม เลือกข้างเฝ้าดูชนชั้นเจ้าของที่ดินตายไปโดยธรรมชาติ ซึ่งไม่ปรากฏว่าใครเป็นผู้รับผิดชอบโดยตรง พวกมีใจเหี้ยมที่ไม่ให้ความช่วยเหลือเยียวยาทางการแพทย์นั้นปรากฏว่าไม่มีอยู่ ดร. เตือง ได้สรุปสถานการณ์นี้ได้อย่างเหมาะสม เมื่อเขากล่าวว่า “เมื่อคนไข้เข้าโรงพยาบาลเพื่อ การพยาบาลรักษาโดยด่วน คำถามแรกที่จะต้องตอบนั้นก็ว่าเขาเป็นชนชั้นไหนในสังคม การให้พยาบาลรักษาทางการแพทย์แก่เจ้าของที่ดินคนหนึ่งก็เท่ากับสูญเสียหลักการของความคิดเห็นในทางการเมืองของตนไปแล้วอย่างเด็ดขาดอย่างไรก็ตามหากผู้ใดยอมปล่อยให้เขาตายไปผู้นั้นก็เป็นผู้ที่รักษาความคิดของตนไว้ได้” พวกเจ้าของที่ดินที่รอดตายอย่างปาฏิหาริย์มาจนถึงวาระของขบวนการแก้ไขข้อผิดพลาด ซึ่งมีขึ้นภายหลังการรณรงค์เพื่อทำลาย

ลัทธิสตาลิน¹¹ ในยุโรปนั้น เป็นพวกที่ได้รับการช่วยเหลือจากเพื่อนบ้านผู้มีมนุษยธรรม เพื่อนบ้านเหล่านี้ได้ ขว้างปืนข้าวสุก ยารักษาโรค และของจำเป็นอื่น ๆ เข้าไปในกำแพงที่คุ้มขังพวกเจ้าของที่ดินในยามค่ำมืด (ประเวศ, 2010: 353-355)

การณรงค์เพื่อการปฏิรูปที่ดินโดยตรง

ทั้ง ๆ ที่ได้ใช้ความรุนแรงแทบไม่น่าเชื่อ การณรงค์เพื่อลดค่าเช่าที่ดินยังเป็นการเริ่มต้นอย่างอ่อน ให้แก่การปฏิรูปที่ดินโดยตรง ซึ่งเป็นการณรงค์ในลำดับขั้นต่อมาตามที่เคยได้กล่าวมาแล้วในตอนก่อนว่า การณรงค์เพื่อลดค่าเช่าที่ดินนั้นมีจุดมุ่งหมายเพื่อยกเลิกชนชั้นเจ้าของที่ดินกลุ่มน้อย ซึ่งโดยทางเศรษฐกิจแล้วเป็น พวกมั่งคั่งมากที่สุด และตามศัพท์ทางการเมืองของมาร์คซิสต์ ก็คือพวกที่มีปฏิกริยาเป็นภัยร้ายแรงที่สุด การ ทำลายล้างหัวหน้าช่องโง่เหล่านี้ไม่มีอะไรนอกเหนือไปกว่ามาตรการที่จัดวางไว้อย่างรอบคอบ โดยมีจุดหมาย เพื่อกวาดล้างการต้านทานทุกชนิดที่จะเกิดขึ้นได้ในถิ่นชนบทที่มีตอนนโยบายของพรรค เกี่ยวกับการรวม กรรมสิทธิ์ที่ดินและการจัดตั้งระบบเผด็จการของชนชั้นกรรมาชีพ

ลักษณะของวิธีปฏิบัติในการณรงค์ทั้งสองคราวตามแบบของ “การกระจายหยดรอยน้ำมัน” ในแต่ละ หมู่บ้าน การดำเนินการปฏิรูปที่ดินได้นำออกปฏิบัติหลังการณรงค์ เมื่อลดค่าเช่าที่ดินได้เสร็จสิ้นไปแล้วเป็น เวลา 1 ปี เหตุผลของการเลื่อนระยะเวลาชั่วคราวเพียง 1 ปีนั้นก็คือ ความจำเป็นที่ต้องจัดระบบเศรษฐกิจและ การเมืองในหมู่บ้านเสียใหม่ ในระหว่างการณรงค์ครั้งแรก ชาวไร่ชาวนาใช้เวลามากเกินไปในการประชุม และ การเดินขบวน จึงทำให้ละเลยต่อการปลุกข้าว ความจริงหมู่บ้านที่มีการนำเอาการลดค่าเช่าที่ดินมาใช้ นั้น ดู คล้ายกับว่าถูกพายุดี๋ยพัดผ่านไป ไร่ไม้ล้มระเนระนาด หลังคากระท่อมที่มุงด้วยฟางของชาวไร่ชาวนาไม่ได้รับ การต่อมแซม สุนัข หมู และแม้แต่วัวก็เที่ยวพ่นพานไปทั่วหมู่บ้าน โดยไม่มีใครดูแลประชาชนยังคงได้รับ ทุกข์ทรมาน จากผลที่ได้รับจากการสังหารโหดซึ่งพวกเขามีชีวิตรอดมาได้และดูเหมือนจะสูญสิ้นกำลังใจทุก อย่างที่จะทำงานเป็นเวลาหลายชั่วอายุคนมาแล้วที่ประชาชนเหล่านี้ต่างก็ทำงานหนักเพื่อปรับปรุงภาวะ เศรษฐกิจและสังคมของตน จะได้มีอะไรเหลือไว้แก่ลูกหลาน แต่แล้วสิ่งที่เกิดแก่ครอบครัวของตนโดย กระทั่งหันก็คือ การหาสิ่งใดได้มากกว่าคนอื่นแล้วก็เป็น การประกอบอาชีพบางอย่าง ดังนั้นพวกเขาจึง ไม่มีอะไรที่จะเป็นเครื่องกระตุ้นเตือนให้ทำงาน หรือผลิตพืชผลให้แก่ความจำเป็นอย่างเด็ดขาด เพื่อตอบโต้ ความเฉื่อยชาที่มีอยู่ทั่วไปดังกล่าวนี้ พรรคซึ่งได้หันเข้าหา “แบบฉบับของนักสังคมนิยม” แต่งานการเปลี่ยน ชาวไร่ชาวนาให้เข้าสู่วิถีทางแห่งความคิดแบบใหม่ต้องการเวลา ฉะนั้นจึงจำเป็นต้องใช้เวลาอย่างน้อยที่ 1 ปี ที่จะทำให้เขาเหล่านั้นสำนึกได้ว่าเขายังต้องทำงานหนักต่อไป เขาจะต้องทำงานหนักยิ่งกว่าเดิมเสียอีก พวกเขา

¹¹ ลัทธิสตาลิน (Stalinism) หรือ สังคมนิยมในประเทศเดียว เป็นการตีความทางทฤษฎีและการประยุกต์ ในทางปฏิบัติของ หลักนิยมมาร์กซิสต์ส่วนที่เป็นคุณูปการโดยโจเซฟ สตาลิน (Josef Stalin) ซึ่งเป็นผู้มีอำนาจครอบงำพรรคคอมมิวนิสต์และ กลไกของรัฐบาลในสหภาพโซเวียต ตั้งแต่ช่วงกลางทศวรรษหลังปี ค.ศ. 1920 จนกระทั่งเขาถึงแก่กรรมเมื่อปี ค.ศ. 1953

ถูกเร่งรัดให้ซ่อมแซมบ้านเรือน คอกวัวควาย และรั้วบ้านมีการจัดพวกนี้ขึ้นเป็นกลุ่ม เพื่อขุดคลองสร้างถนน และเตรียมพร้อมที่จะต่อสู้กับความแห้งแล้ง และน้ำท่วม คำสั่งที่มาจากสมาคมของชาวไร่ชาวนามีแนวโน้มที่จะเข้าแทนการริเริ่มส่วนตัวหรือเอกชน และแบบกรรมสิทธิ์รวมของวิถีชีวิต ก็เริ่มเข้ามาแทนทิวทัศน์แบบเก่าเข้าเล็กน้อย

ระยะเวลา 1 ปีที่คั่นอยู่ระหว่างการณรงค์ทั้งสองนี้ ก็ได้มองเห็นการการจรรูปงานใหม่ของคณะกรรมการบริหารและสาขาของพรรคในแต่ละหมู่บ้านอีกด้วย ทั้งนี้เพราะว่าองค์กรทั้งสองนี้ต้องถูกปลดออกจากประจำการหลังจากการริเริ่มการณรงค์เพื่อลดค่าเช่าที่ดิน บรรดาหัวหน้าหน่วยและสมาชิกของพรรคคนก่อน ซึ่งมีส่วนเกี่ยวข้องไม่ว่าจะเป็นทางใดกับชนชั้นเจ้าของที่ดินถูกงดเว้นเข้าร่วมองค์กรใหม่ คณะกรรมการบริหารงานของหมู่บ้านได้เกณฑ์เอามาจากชาวไร่ชาวนาทั้งหมดที่ยากจนไร้อำนาจที่ดิน โดยไม่ต้องคำนึงถึงข้อเท็จจริงที่ว่า พวกนี้ส่วนมากไม่รู้หนังสือเลย การเปลี่ยนแปลงอย่างเดียวกันนี้ได้เกิดขึ้นในการจัดระบบงานใหม่ในสาขาของพรรค

ผู้ใดที่ได้รับอนุมัติให้เข้าอยู่ในหน่วยย่อยใหม่ได้มีข้อกำหนดไว้ว่าผู้นั้นจะต้องไม่มีส่วนเกี่ยวข้องแต่อย่างใดกับชนชั้นเจ้าของที่ดิน และจะต้องพิสูจน์ตัวเองให้เห็นว่ามีความระมัดระวังอย่างเพียงพอในระหว่างการณรงค์เพื่อลดค่าเช่าที่ดิน ผลก็คือ ยังคงมีสมาชิกคนก่อนเพียงไม่กี่คนที่ยินยอมให้เข้าอยู่ในหน่วยย่อยใหม่อีกครั้งหนึ่ง และสาขาของพรรคส่วนมากก็ประกอบด้วยสมาชิกที่เกณฑ์มาใหม่ โดยคัดเลือกจากพวกแกนใจกลางซึ่งยังคงยึดมั่นต่อความคิดเห็นทางการเมืองเช่นเดิม ตลอดระยะเวลาของการณรงค์ การแตกต่างระหว่าง “สมาชิกเก่า” และ “สมาชิกใหม่” ปรากฏให้เห็นได้ชัดและเป็นธรรมดาที่จะเกิดการขัดแย้งกันระหว่างสมาชิกทั้งสองฝ่าย ผลจากการขัดแย้งเหล่านี้ก็คือในระหว่างการณรงค์เพื่อการปฏิรูปที่ดิน สมาชิกใหม่ได้ประณามสมาชิกเก่าว่าเป็นเจ้าของที่ดิน แล้วก็จับตัวไปคุมขังไว้ในคุก พวกรุ่นเก่าที่เคยผ่านงานมาแล้วเหล่านี้ ได้ถูกยิงเป้าเสียเป็นจำนวนมากในฐานะเป็นพวกมีปฏิภิกิริยา ส่วนคนอื่น ๆ อีกราว 12,000 คน ถูกตัดสินจำคุกมีกำหนดเวลาต่าง ๆ กัน (ตัวเลขของทางการที่ยอมรับอยู่ในหนังสือพิมพ์บ้านต้น) ต่อมาอีกสามปีพวกเหล่านี้ถูกปลดปล่อยในระหว่างเวลาการณรงค์เพื่อแก้ไขข้อผิดพลาด แต่ระยะเวลาที่พวกนี้ถูกพรากตัวไปนั้นทั้งบ้านช่องทรัพย์สิน และแม้แต่ภรรยาของเขาก็ถูกยึดเอาไปจนหมดสิ้น เนื่องจากเรื่องนี้ได้มีประกาศต่อมาเป็นความผิดพลาด จนเป็นเหตุให้เกิด “แก้ไขข้อผิดพลาด”

ปัญหาหนึ่งที่เกิดขึ้นนั้นก็คือ ทำไมสมาชิกของพรรคซึ่งได้รับการยกย่องนับถือกันเป็นอย่างสูงในระหว่างการณรงค์ครั้งแรก จึงถูกเล่นงานอย่างเลวร้ายในการณรงค์ครั้งที่สอง การเปลี่ยนแปลงโดยการกระทัณฑ์ดังกล่าวดูเหมือนจะเกิดจากเหตุผลดังต่อไปนี้

1 การปฏิรูปที่ดินได้พัฒนาจนเป็นการกวาดล้างอย่างไพศาลในระดับของชาติ ซึ่งแม้แต่พรรคเองก็ไม่ได้รับการยกเว้น สมาชิกของพรรคก็ต้องถูกนำตัวเข้าสู่การทดสอบความผิดของการประณามโดยเปิดเผย

เช่นเดียวกับสมาชิกอื่น ๆ ของหมู่บ้าน ความจริงชาวไร่ชาวนาผู้ยากจนไร้ที่ดินเท่านั้น ที่ได้รับมอบความไว้วางใจให้ได้รับปฏิบัติงานกวาดล้างประชากรทั้งหมดรวมทั้งสมาชิกสามัญของพรรคนั่นเองด้วย สมาชิกของพรรคที่ได้รับการยกเว้นในการรณรงค์ครั้งแรก แต่ไม่ใช่ครั้งนี้สองนั้นเป็นเรื่องของวิธีการในด้านกลยุทธ์เท่านั้นเอง คือการเล่นงานครั้งละคน

2 สมาชิก รุ่นเก่าของพรรคเกือบทั้งหมดมีพื้นเพเป็น ชนชั้นกลาง และเป็นพวกศักดินา ฉะนั้นจึงไม่เป็นการยากที่จะเข้าใจว่าในที่สุดทำไมพวกนี้จึงถูกจำแนกออกเป็นพวกเจ้าของที่ดินด้วยเหมือนกัน ในเมื่อพรรคต้องการสมาชิกสามัญเป็นชนชั้นกรรมชีพ

3 การปะทะกันระหว่างสมาชิกรุ่นเก่าและสมาชิกรุ่นใหม่ของพรรคบางทีอาจจะเกิดข้อเท็จจริงที่ว่าในระหว่างเวลา 10 ปีที่พรรคขึ้นครองอำนาจ (ค.ศ. 1945 - 1955) สมาชิกของพรรคได้กลายเป็นชนชั้นแบบใหม่ และถึงแม้จะมีทัศนคติของชนชั้นกรรมชีพ ก็มักจะปฏิบัติตนไม่สุภาพต่อพวกชนชั้นกรรมชีพนั่นเอง อาจกล่าวได้ว่า เขาได้ใช้กรรมที่เขาใช้อำนาจของเขาในทางที่ผิดในระยะก่อนการรณรงค์ครั้งที่ 1

4 พรรคได้กำหนดจำนวนเจ้าของที่ดิน เพื่อนำไปประณามการรณรงค์การปฏิรูปที่ดินเป็นตัวเลขที่สูงมาก (สูงกว่าการรณรงค์ครั้งแรกถึง 5 เท่า) ฉะนั้นถ้าหากสมาชิกรุ่นเก่าได้รับการละเว้น ก็จะทำให้จำนวนที่ต้องการนั้นไม่บรรลุผล

ดังนั้นการรณรงค์ครั้งที่ 2 จึงเป็นการยุ้งให้เกิดความขัดแย้งกันภายในมากยิ่งขึ้นระหว่างสมาชิกรุ่นเก่า ซึ่งมีส่วนมากเป็นพวกชนชั้นกลางย่อยเจ้าของที่ดิน และชาวไร่ชาวนาผู้มั่งมี (ทุกคนได้รับการจูงใจให้เชื่อลัทธิคอมมิวนิสต์ด้วยเหตุผลนี้แตกต่างไปจากผลประโยชน์ของชนชั้น) และสมาชิกรุ่นใหม่ซึ่งประกอบด้วยชาวไร่ชาวนาที่ยากจนไร้ที่ดินพร้อมกับพวกนิสยธรรมและพวกนักเลงหัวไม้บ้างบางคน ความมั่งคั่งใหญ่ใฝ่สูงอย่างเดียวของสมาชิกรุ่นใหม่ ดูเหมือนจะต้องการลดระดับสังคมของชนชั้นอื่น ๆ ให้ลงมาสู่ระดับของตน สิ่งนี้คือจุดมุ่งหมายอันถูกต้องอย่างมั่นคงเหมาะสมของพรรค ทั้งนี้เพราะว่าการขัดแย้งอย่างเปิดเผยเป็นสิ่งจำเป็นสำหรับการดำเนินงานกวาดล้างโดยทั่วไป ซึ่งหากปราศจากสิ่งนี้แล้วพวกก็ไม่สามารถจะเคลื่อนฐานะการต่อต้านอาณานิคมของตนสู่ฐานะของการต่อต้านนักศักดินานิยม ข้อนี้จะได้รับการพิสูจน์จากข้อเท็จจริงที่ว่าพรรคไม่เคยเข้าแทรกแซงให้ความช่วยเหลือสมาชิกพรรคแต่อย่างใด ทั้ง ๆ ที่ สมาชิกที่เคยผ่านงานมาแล้วเหล่านี้ได้ถูกจำคุกและถูกประหารชีวิตไปแล้วเป็นจำนวนมาก คงมีเพียงแต่ในตอนสิ้นสุดของการรณรงค์นั้น พลเอกหวอ เหวงเวียน ซำบ ได้ประกาศในนามพรรคว่า การรณรงค์ทั้งหมดเป็นการผิดพลาดและได้ให้สัญญาว่าจะแก้ไขให้คืนสู่สภาพที่ดีตามเดิม

เช่นเดียวกับการรณรงค์เพื่อลดค่าเช่าที่ดิน การปฏิรูปที่ดินได้เริ่มต้นด้วยการจำแนกประเภทของประชากรของหมู่บ้านหรือไม่กี่จัดการแยกประเภทประชากรเหล่านี้เสียใหม่และดำเนินการประณามต่อไปแล้ว ไปสิ้นสุดลงด้วยการนำตัวไปพิจารณาคดีและประหารชีวิต ได้มีการนำเอาวิธีการอย่างเดียวกันสำหรับการยุ้ง

ส่งเสริมและการแพร่ขยายการสังหารโหดเข้ามาใช้ ข้อแตกต่างก็มีเพียงอย่างเดียวคือจำนวนผู้ตกเป็นเหยื่อสังหารในการรณรงค์ครั้งที่ 2 มีจำนวนสูงกว่ามากนัก จำนวนผู้ที่ได้รับการตัดสินประหารชีวิตได้กำหนดไว้ 5 คนเป็นอย่างต่ำต่อหนึ่งหมู่บ้าน ความประทับใจที่แพร่ขยายไปอย่างกว้างขวางนี้ จำนวนการฆ่าตัวตายมีจำนวนสูงกว่าการรณรงค์ครั้งที่แล้วมาก ๆ เนื่องจากข้อเท็จจริงที่ว่าเจ้าของที่ดินซึ่งค้นพบได้ใหม่นั้นต้องสู้ศึกอับอายเป็นอย่างมากต่อการถูกจำแนกประเภทดังกล่าวเพราะก่อนหน้านี้เพียงหนึ่งปีพวกเขาเองก็เคยประสบอย่างดุเดือดต่อพวกที่ถูกจำแนกว่าเป็นเจ้าของที่ดินในการรณรงค์ครั้งก่อน จำนวนการตายเพราะอดอยากซึ่งเกิดจากนโยบายการอยู่โดดเดี่ยวนั้นดูเหมือนจะสูงกว่าอีกด้วยเพราะชาวไร่ชาวนาผู้มั่งคั่งในระดับกลาง ได้พบว่าการที่จะมีชีวิตอยู่ไปได้ตลอดรอดฝั่งในระยะที่ถูกปล่อยให้โดดเดี่ยวนั้นดูออกจะยากมากกว่าพวกที่เป็นเจ้าของที่ดินที่แท้จริง โดยทางจิตวิทยาแล้ว เจ้าของที่ดินที่แท้จริงเตรียมตัวที่จะเผชิญหน้ากับสถานการณ์ได้ดีกว่า หลายคนรู้ตัวก่อนล่วงหน้าว่าจะได้รับผลอย่างไร ด้วยเหตุนี้ในมาตรการบางอย่างเขาก็เตรียมพร้อมที่จะรับการทดสอบต่อการทรมาณอันโหดร้ายทารุณ โดยทางวัตถุนั้น เจ้าของที่ดินที่แท้จริงมีส่วนได้เปรียบมากกว่าเพราะส่วนมากของพวกเจ้าของที่ดินหรือสมาชิกในครอบครัวของเขามีอาชีพอยู่ในการค้าอื่น ๆ ซึ่งยังไม่ได้รับการกระทบกระเทือนจากกฎหมาย ส่วนมากพวกเจ้าของที่ดินที่แท้จริงมีญาติพี่น้องหรือเพื่อนฝูงที่เป็นพ่อค้าหรือไม่ก็เป็นข้าราชการ (พวกนี้ไม่มีส่วนได้รับผลกระทบกระเทือนโดยตรงจากการปฏิรูปที่ดิน) ซึ่งสามารถให้ความช่วยเหลือในด้านการเงินไม่ว่าทางใดก็ทางหนึ่ง ส่วนอีกด้านหนึ่งนั้น พวกเจ้าของที่ดินที่ค้นพบใหม่เป็นพวกที่ไม่เคยจากหมู่บ้านเลยและไม่มีอาชีพอื่นใดนอกจากการปลูกข้าว พวกเขามีฐานะดีกว่าคนในหมู่บ้านโดยส่วนเฉลี่ย ก็ด้วยการทำงานหนักและการมัธยัสถ์ พวกเขาไม่ได้รับการช่วยเหลือทางใดในด้านวัตถุ ฉะนั้นจึงมีโอกาที่จะมีชีวิตอยู่รอดได้น้อยมาก (ประเวศ, 2010: 356-355)

แผนงานของการรณรงค์ทั้งสองคราวแตกต่างกันในกรณีดังกล่าว คือในระหว่างการรณรงค์ครั้งแรก การเข้ายึดทรัพย์สินได้นำออกมาปฏิบัติเป็นบางโอกาส แต่ในระหว่างการรณรงค์ครั้งที่สองได้นำออกมาปฏิบัติโดยทั่วไปซึ่งในตอนสุดท้ายได้มีการแจกจ่ายที่ดินกันอีกครั้งหนึ่ง

การเข้ายึดทรัพย์สิน

ระหว่างการรณรงค์ครั้งแรก พรรคได้มีความพยายามที่จะอ้างเหตุผลสนับสนุนในการยึดทรัพย์สิน เหตุผลนั้นได้ออกในรูปของการลงโทษโดยศาลพิเศษของประชาชนที่กำหนดไว้สำหรับ “หัวหน้าช่องโจร” ซึ่งได้กระทำความผิดทางอาชญากรรมอันสมควร กับโทษของเจ้าของที่ดินอื่น ๆ ซึ่งทรัพย์สินมิได้ถูกคำสั่งให้ยึดทรัพย์สิน นั้นยังมีกรรมสิทธิ์เป็นเจ้าของทุกอย่างโดยถูกต้องตามกฎหมาย แต่ว่าเขาได้ถูกห้ามให้ขายสิ่งใดที่อยู่ในครอบครองของตนแม้จะเป็นสิ่งที่เล็กที่สุด ทูกรายการได้รับการบันทึกไว้แล้วนับแต่เริ่มมีการรณรงค์ และเจ้าของจะต้องเป็นผู้รับผิดชอบต่อการสูญเสียใด ๆ ที่เกิดขึ้นภายหลังจากวันนั้นเป็นต้นมาทรัพย์สินของเจ้าของที่ดิน เช่นสวนผลไม้ ยังคงเป็นทรัพย์สินของเขาโดยถูกต้องตามกฎหมาย ส่วนผลไม้บนต้นได้ตกไปเป็น

กรรมสิทธิ์ของประชาชนเสียก่อนแล้ว ความจริงเจ้าของที่ดินหลายรายถูกนำตัวไปทรมานอย่างทารุณด้วยเหตุผลเพียงอุดรทนต่อผลไม่ต้องการนั้นไม่ได้เช่นเดียวกับอาตัมและเอวา มาตรการไร้สาระอย่างเดียวกันนี้ได้นำไปใช้กับนาข้าว โดยทางทฤษฎีแล้ว เจ้าของที่ดินยังคงเป็นเจ้าของนาเหล่านั้นแต่ค่าเช่าทุกอย่างใช้จ่ายให้กับที่ดินจะต้องจ่ายตรงให้กับสมาคมของชาวไร่ชาวนา สถานการณ์ดังกล่าวได้นำเนินอยู่เป็นเวลา 1 ปีจนกระทั่งการปฏิรูปที่ดินได้มาถึง จึงได้มีการประกาศว่าทรัพย์สินทุกชนิดจะต้องถูกเกณฑ์ไปทั้งหมดตามกฎหมาย (กฎหมายฉบับที่ 197 - SL บทที่ 2 มาตรา 4 ประกาศใช้เมื่อวันที่ 19 ธันวาคม ค.ศ. 1953) ระบุว่าเฉพาะที่ดินพาหนะ และเครื่องมือเกษตรกรรมเท่านั้นที่จะถูกเรียกเกณฑ์เอาไปและทรัพย์สินอื่น ๆ ทุกชนิดได้รับการยกเว้น แต่ในกรณีดังกล่าวนี้คงเป็นแต่เพียงการแจ้งให้เจ้าของที่ดินและครอบครัวของเขาออกไปจากบ้าน และทิ้งสิ่งของทั้งหมดที่เป็นของตนไว้เบื้องหลังเท่านั้นเอง

การยึดทรัพย์สินซึ่งเคยใช้เป็นการลงโทษสำหรับเจ้าของที่ดินเพียงไม่กี่คนในระหว่างการรณรงค์ครั้งแรกนั้น ได้นำมาใช้กับชนชั้นเจ้าของที่ดินทั้งหมดในระหว่างการรณรงค์ครั้งที่สองเมื่อถือว่าการยึดทรัพย์สินเป็นมาตรการที่จำเป็น เพื่อความมั่นใจต่อการเปลี่ยนแปลงจากกรรมสิทธิ์ในทรัพย์สินส่วนบุคคลมาเป็นกรรมสิทธิ์ในทรัพย์สินของสังคม เกี่ยวกับเรื่องนี้ควรจดจำไว้ว่าตามกฎหมายการปฏิรูปที่ดินนั้นการยึดทรัพย์สินมีลักษณะที่แตกต่างกันออกไปอยู่สามแบบคือ

1 การยึดที่ดินและทรัพย์สินของนักปกครองอาณานิคมชาวฝรั่งเศสและนักจักรวรรดินิยมผู้รุกรานอื่น ๆ (กลุ่มที่ 1) และของชาวเวียดนามผู้ทรยศผู้มีปฏิภิกิริยาที่เป็นภัยและผู้ทีโหดเหี้ยมดุร้าย (กลุ่มที่ 2) การยึดทรัพย์สินซึ่งเป็นการยึดทั้งหมด สำหรับกลุ่มแรกนั้นอาจจะเป็นการยึดทั้งหมดหรือเพียงบางส่วน สำหรับกลุ่มที่สอง (ชาวนามผู้ทรยศและพวกอื่นๆที่เหลืออยู่) ทั้งนี้สุดแล้วแต่ความหนักเบาของความผิด

2 กางเกงโดยไม่ต้องเสียค่าชดเชยเกี่ยวกับทรัพย์สินของกลุ่มที่สองซึ่งยังไม่ถูกยึดนี้หมายความว่า การยึดทรัพย์สินกระทำโดยทั่วหน้ากันไม่ว่าวิธีใดวิธีหนึ่งสำหรับกลุ่มที่สองเช่นเดียวกับกลุ่มที่หนึ่ง

3 การเกณฑ์โดยมีการชดเชยค่าเสียหายเกี่ยวกับเจ้าของที่ดิน “ไม่มีปฏิภิกิริยาที่เป็นภัย” จำนวนเงินค่าชดเชยความเสียหายจะมีมูลค่าเท่ากับผลผลิตส่วนเฉลี่ยรายปีของที่ดินที่ถูกยึด และจะต้องจ่ายในรูปแบบของเงินอุดหนุนพิเศษของสต็อกแห่งชาติในอัตราดอกเบี้ยร้อยละ 1/2 ต่อปี เงินต้นซึ่งกำหนดตามมูลค่าของผลผลิตในปีเดียวกันนั้นต้องจ่ายคืนในตอนสิ้นปีที่ 10 แต่เนื่องจากมีความลำบากใจเป็นอย่างมากในการจำแนกเจ้าของที่ดินคนใดเป็นผู้ไม่มีปฏิภิกิริยาที่เป็นภัย ฉะนั้นการยึดทรัพย์สินแบบนี้จึงปรากฏมีอยู่แต่ในแผ่นกระดาษและไม่เคยปรากฏว่านำมาใช้ในระหว่างการรณรงค์ทั้งสองคราว

เพียงชั่วระยะ 2 ปีที่ต่อมา ในโอกาสแห่งการรณรงค์เพื่อแก้ไขข้อผิดพลาดให้คืนสู่สภาพเดิม บุคคลดังกล่าวนี้หลายคนได้รับการจำแนกใหม่ว่าเป็นเจ้าของที่ดินประเภทสามัญหรือร่วมต่อต้าน หรือบางทีก็มีการจำแนกเป็นประเภทชาวไร่ชาวนาในระดับกลางหรือชาวไร่ชาวนาที่ยากจน และด้วยเหตุนี้จึงมีการส่งคืนที่ดิน

ของเขารวมทั้งบ้านพักอาศัย แต่ไม่ใช่เครื่องเรือนซึ่งได้นำไปแจกจ่ายให้กับชาวไร่ชาวนาที่ยากจนมานานแล้ว เมื่อกลับออกมาจากคุกและได้รับอนุญาตให้เป็นเจ้าของบ้านเดิมของตนผู้ที่ได้รับการฟื้นฟูใหม่นี้ โดยปกติมักได้พบว่าหลังคาบ้านมีเพียงแคเสาค้ำอยู่กับเราไม่กี่เสา พวกชาวไร่ชาวนาที่ยากจนซึ่งได้รับอนุญาตให้เข้าไปอยู่ในบ้านพักเหล่านี้เป็นเวลาปีหรือสองปีนั้น ได้รื้อถอนเอาตะปู ไม้ต่าง และฝากระดานไปใช้เพื่อเป็นพินทุงข้าว พวกนี้ยังได้โค่นต้นไม้ทุกต้นในสวน แล้วเอาไปขายก่อนที่จะได้รับคำสั่งให้ย้ายออกไป สำหรับการสูญเสียทุกอย่างดังกล่าวนี้ผู้ตกเป็นเหยื่อของความผิดไม่ได้รับการชดเชยค่าเสียหายแต่อย่างใดคงเพียงแต่ได้รับคำปลอบใจบ้างเท่านั้น

ฉะนั้นลักษณะของการยึดทรัพย์ที่กฎหมายได้กำหนดขึ้นรวมสามแบบจึงได้ลดลงเหลือเพียงสองแบบ คือการยึดทรัพย์สินและการเกณฑ์โดยไม่เสียค่าชดเชย ก็เทียบได้กับการยึดทรัพย์สินนั่นเอง ข้อเท็จจริงที่แท้นั้นก็คือทุกคนที่ถูกจำแนกอยู่ในประเภทเจ้าของที่ดินไม่ว่าจะถูกหรือผิดจะต้องออกจากบ้านโดยไม่มีอะไรติดไม้ติดมือไปเลย นอกจากภาพเก่าคร่ำคร่าเพียงไม่กี่ผืน ในทำนองเดียวกับเรื่องอื่น ๆ การยึดทรัพย์โดยวิธีการทั้งสองแบบนี้ได้ดำเนินการโดยมีพิธีรีตองเป็นอย่างมากเพื่อสร้างความประทับใจให้แก่มวลชน

การสะท้อนความจำเป็นของการปฏิรูปที่ดินผ่านนิทรรศการ

เมื่อพิธีการยึดทรัพย์สิ้นสุดลงแล้ว ก็ได้จัดให้มีนิทรรศการข้าวของส่วนตัวที่ยึดมาได้จากเจ้าของที่ดิน เพื่อแสดงให้เห็นถึงภาพความแตกต่างอย่างชัดเจนในด้านมาตรฐานการครองชีพระหว่างชาวไร่ชาวนาและเจ้าของที่ดิน สิ่งของส่วนตัวของชนชั้นสังคมทั้งสองได้นำมาจัดแสดงให้เคียงข้างกัน ครึ่งหนึ่งของห้องได้จัดไว้เป็นที่ตั้งแสดงสิ่งของต่าง ๆ เช่น ผ้าไหม หมวกชาวยุโรป ไม้เท้า รองเท้าหนัง กล่องยาสูบทำด้วยงาช้าง กระโถนทองแดง อัลบั้มภาพถ่าย (โดยปกติมักจะติดภาพถ่ายหัวหน้าหน่วยที่มีตำแหน่งชั้นสูงเอาไว้) ส่วนอีกครึ่งของห้องเป็นที่ตั้งแสดงของ กระโปร้งชาดชาด ๆ ผ้าซีริวสองสามผืน และหม้อดิน และสิ่งอื่น ๆ ในทำนองเดียวกันนี้ซึ่งแสดงให้เห็นถึงความยากจนของชาวไร่ชาวนาเวียดนาม บางครั้งมีการตั้งแสดงการเปรียบเทียบอาหารแต่ละมื้อที่แตกต่างกันอยู่สองชนิดคือ อาหารของพวกเจ้าของที่ดินซึ่งประกอบด้วย เนื้อไก่ ปลา หมูย่าง และเหล้าอุ่น และอาหารของชาวไร่ชาวนาประกอบด้วย ข้าวชนิดเลว ผักเพียงไม่กี่ชิ้น และชามขนาดเล็กใส่น้ำซีอิ้วที่มีกลิ่นเหม็นหืน

ในปี ค.ศ. 1954 หลังจากที่พวกคอมมิวนิสต์ได้กลับมาตั้งเมืองฮานอย เพียงไม่กี่สัปดาห์ก็ได้มีการจัดนิทรรศการชนิดเดียวกันนี้ขึ้นที่จัตุรัสฮวงเตา ในศูนย์กลางเมืองฮานอย ไม่ต้องสงสัยเลยว่าจุดมุ่งหมายในเรื่องนี้ก็เพื่อต้องการพิสูจน์ให้ประชาชนเห็นถึงความจำเป็นของการปฏิรูปที่ดิน และผลที่จะได้รับจากการปฏิบัติการดังกล่าว และเพื่อเอาชนะจิตใจของประชาชนให้สนับสนุนหลักการในการปฏิวัติของชนชั้นกรรมาชีพ อย่างไรก็ตามเทศกาดดังกล่าวต้องปิดตัวลงโดยเร็วหลังจากที่ผู้มาแวะเวียนบางคนได้เสนอความเห็นว่าการเจ้าของที่ดินที่มีการกินอยู่อย่างที่ตั้งแสดงไว้ให้เห็นแล้ว ก็เป็นอันว่ามาตรฐานการครองชีพของเขายังต่ำกว่า

มาตรฐานการครองชีพคนงานในโรงงานเมืองฮานอยนั้นเสียอีก เรื่องนี้เป็นความจริงที่เดียวเพราะในประเทศด้อยพัฒนาใด ๆ ก็ตามมักจะมี ความแตกต่างกันอยู่มากในเรื่องทรัพย์สิน และสิ่งของในครอบครองระหว่างเมืองที่ได้รับความเจริญจากชาวตะวันตกมาบ้างและกับเมืองในถิ่นชนบทที่อยู่ใกล้เคียง ประชาชนยังคงอยู่กันตามแบบเดิมที่บรรพบุรุษของตนได้เคยปฏิบัติกันมาอย่างเป็นศตวรรษ การเปรียบเทียบนี้จะเห็นความแตกต่างได้อย่างเด่นชัดในเวียดนามซึ่งสงครามได้เนิ่นนานมาเกือบ 10 ปีแล้วเขตที่อยู่ในความควบคุมของคอมมิวนิสต์ถูกตัดขาดจากโลกที่เจริญแล้วและตกอยู่ในสภาพที่ต้องถูกทิ้งระเบิดอยู่ทุกวี่ทุกวัน ส่วนเมืองต่าง ๆ ในความยึดครอง อันเป็นแหล่งที่หน่วยทหารฝรั่งเศสทำการรบนอกประเทศได้ใช้จ่ายเงินส่วนใหญ่ของงบประมาณของประเทศฝรั่งเศสนั้น ได้รับเสียดสาค่าทุกชนิดที่ส่งมาจากประเทศฝรั่งเศสหรือไม่ก็ได้รับจากคณะกรรมการฝ่ายการช่วยเหลือของอเมริกา ด้วยเหตุนี้ มาตรฐานการครองชีพในเมืองเหล่านี้จึงดูออกจะสูงเป็นพิเศษโดยการเพิ่มเติมจากภายนอก ตรงข้ามประชาชนในเขตที่อยู่ในอำนาจควบคุมของคอมมิวนิสต์ ขาดสินค้าสมัยใหม่ทุกชนิดโดยหันกลับไปสู่วิถีชีวิตในยุคกลางที่ละน้อย ที่เรียกว่าพวกเจ้าของที่ดินในเขตต่อต้านนั้นแม้จะมีฐานะความเป็นอยู่ที่ดีกว่าผู้อาศัยในหมู่บ้านโดยส่วนเฉลี่ยก็ตาม ก็ยังไม่มีอะไรที่เร้าให้เกิดความอิจฉาแก่ผู้อาศัยอยู่ในเมืองได้ แต่ทว่าการต่อสู้ของชนชั้นจะต้องดำเนินต่อไปให้ตลอดรอดฝั่งทั้งที่มีความยากจนอยู่โดยทั่วไป พวกเจ้าของที่ดินเหล่านี้ซึ่งถูกตราหน้าว่าเป็น “ผู้กดขี่ที่ชั่วช้า” และ “ผู้รับใช้ลัทธิอาณานิคม” จะต้องสูญเสียที่ดินของตนรวมทั้งบ้านพักอาศัยและข้าวของส่วนตัว ซึ่งสิ่งเหล่านี้จะได้นำไปแบ่งปันให้แก่ชาวไร่ชาวนาที่ยากจนกว่า (ประเวศ, 2010: 371-373)

การแบ่งปันที่ดินและทรัพย์สินอื่น ๆ

ก่อนจะสามารถประเมินค่าที่ยุติธรรมต่อผลสำเร็จอันเกิดจากการปฏิรูปที่ดินนั้น จำเป็นจะต้องทราบปัจจัยในเรื่องนี้อยู่ 2 ประการ ประการแรกคือ ที่ดินซึ่งยึดมานั้นมีปริมาณเท่าใด และยึดมาจากเจ้าของที่ดินเป็นจำนวนกี่คน ประการที่สอง ที่ดินดังกล่าวนำไปแบ่งให้แก่ราษฎรจำนวนเท่าใด และที่ละคนได้รับแบ่งส่วนเป็นเนื้อที่ดินเท่าใด งานในการหาข้อความดังกล่าวนี้ไม่ใช่เป็นของง่าย ความยากลำบากส่วนใหญ่เกิดจากการขาดสถิติตัวเลข เจ้าหน้าที่ของรัฐบาลสาธารณรัฐประชาธิปไตยเวียดนาม ไม่เคยแถลงไว้ไว้ในสิ่งพิมพ์ที่เป็นทางการถึงจำนวนเจ้าของที่ดินที่ถูกทางการยึดเอาทรัพย์สินไป เหตุผลที่น่าจะเป็นไปได้สำหรับเรื่องนี้คือจำนวนประชาชนที่ถูกจำแนกว่าเป็นเจ้าของที่ดินนั้นมีมากเหลือหลายซึ่งถ้านำมาตีพิมพ์ขึ้นแล้วผู้มีปัญญาเฉลียวฉลาดกว่าก็จะสำนึกได้ว่าสัดส่วนของประชากรที่ถูกจำแนกเป็น “ศัตรูของประชาชน” นั้นมีตัวเลขสูงถึงไม่มีทางที่จะเป็นจริงได้

สำหรับเรื่องที่ดิน ที่ดินที่ยึดมาได้นั้นก็ไม่ใช่เป็นของชนชั้นเจ้าที่ดินไปเสียหมด ความจริงที่ดินในกรรมสิทธิ์ของชุมชนหลายแห่ง เป็นที่ดินซึ่งพวกอาศัยอยู่ในหมู่บ้านนั่นเอง ผลัดการทำการเพาะปลูก อย่างไรก็ตามด้วยกันหาทางออกว่าที่ดินเหล่านี้ส่วนใหญ่ถูกแย่งเอาไปอย่างไม่เป็นธรรมโดย “พวกขูดรีด” พวกคอมมิวนิสต์

จึงได้ไปยึดเอามา แล้วนำเอาไปแบ่งปันให้แก่ชาวไร่ชาวนาที่ยากจน ในฐานะที่เป็นที่ดินส่วนบุคคล โดยทางทฤษฎีแล้วก็ได้จัดมาร่วมกลุ่มกันเข้าทั้งหมดโดยจัดเป็นทรัพย์สินส่วนรวมของสหกรณ์ นอกจากนั้นเจ้าหน้าที่รัฐบาลของสาธารณรัฐแห่งเวียดนาม ไม่ได้แถลงถึงปริมาณที่ยึดมาได้ว่ามีจำนวนเท่าใดที่เป็นของเจ้าของที่ดินส่วนบุคคล และที่ดินในกรรมสิทธิ์รวมของชุมชนซึ่งที่ยึดมาจากชุมชนก็ไม่ได้แถลงว่าเป็นจำนวนเท่าใด ที่ดินในกรรมสิทธิ์รวมของชุมชนมีอยู่ในเวียดนามเป็นเวลามานานแล้วและบางที่อาจจะเป็นสิ่งเดียวที่เหลือรอดมาจากลัทธิคอมมิวนิสต์แบบดั้งเดิม แต่ที่ดินเหล่านั้นได้นำไปผนวกเข้ากับที่ดินซึ่งได้มาจากเจ้าของที่ดิน พรรคคอมมิวนิสต์ได้แจกจ่ายที่ดินเหล่านั้นให้แก่ชาวไร่ชาวนาอีกครั้งหนึ่ง เพื่อแสดงตัวอย่างให้เห็นถึงผลประโยชน์จากการปฏิรูปที่ดินของพรรค อย่างไรก็ตามดูเหมือนครั้งหนึ่งของผลประโยชน์เหล่านี้เกิดจากลัทธิคอมมิวนิสต์ยุคดั้งเดิม ส่วนอีกครั้งหนึ่งเป็นส่วนที่เกิดจาก “ลัทธิคอมมิวนิสต์แบบมาร์กซ์ซิสต์” รัฐบาลฮานอยไม่เคยเปิดเผยเนื้อหาทั้งหมดที่มีผลมาจากการปฏิรูปที่ดิน คงจัดพิมพ์ผลที่ได้รับแต่เพียงบางส่วนในท้องถิ่นต่าง ๆ ยิ่งกว่านั้นภายหลังการจัดแบ่งปันกันแล้วได้มีการแก้ไขสิ่งผิดให้สู่สภาพเดิมซ้ำกันอยู่ ๆ และในหลายกรณีที่ดินและบ้านพักอาศัยซึ่งให้กับชาวไร่ชาวนาที่ยากจนไปแล้วนั้น ได้เอากลับคืนไปให้แก่เจ้าของเดิม ซึ่งกล่าวกันว่าถูกจำแนกประเภทผิดไปเป็นเจ้าของที่ดิน สิ่งเหล่านี้ทั้งหมดทำให้เกิดปัญหายุ่งยากยิ่งขึ้นและแม้จะมีใครวิเคราะห์เอกสารทุกชนิดของทางการเท่าที่มีอยู่ ก็จะไม่มีความแน่ใจในจำนวนที่แน่นอนของที่ดินที่ยึดมาและนำมาจัดแบ่งกันใหม่ อย่างไรก็ตามตัวเลขซึ่งจัดพิมพ์ขึ้นในปี ค.ศ. 1957 โดยผู้เชี่ยวชาญชาวโซเวียตชื่อ วี พี คารามิเชฟ ในวารสาร *Ekonomika Sel'kogo Khozyaistva* ของกรุงมอสโก เล่มที่ 5 มีดังนี้

“การรณรงค์เพื่อการปฏิรูปที่ดินได้รับผลสำเร็จด้วยการยึดที่ดินได้ 702,000 เฮ็คตาร์ (1,734,642 เอเคอร์) เครื่องมือในการเกษตร 1,846,000 ชิ้น สัตว์เลี้ยง 107,000 ตัว และอาหาร 22,000 ตัน ของทุกสิ่งต้องนำไปแจกจ่ายกันใหม่ในหมู่ครอบครัวผู้หาเลี้ยงชีพด้วยแรงงานและชาวไร่ชาวนาผู้ยากจน 1,500,000 ครอบครัว”

หากตัวเลขของคารามิเชฟถูกต้องแล้ว แต่ละครอบครัวก็จะได้รับแจกที่ดินประมาณ 1 เอเคอร์ เครื่องมือเกษตรกรรมครอบครัวละประมาณ 1 ชิ้น สัตว์เลี้ยงครอบครัวละ 1/13 ตัว ควรจะต้องรู้กันเสียว่าภายใต้หัวข้อเรื่องของ “เครื่องมือเกษตรกรรม” นั้นยังมีสิ่งอื่น ๆ รวมอยู่ด้วยเช่น ตระกร้า เคียวเกี่ยวข้าว และเคียวดายหญ้าด้ามยาว รวมทั้งกระทะ ถาดทองแดงและอื่น ๆ สุนัข แมว และแพะถูกนำไปรวมกับวัวและควายในหมวดของสัตว์เลี้ยง

แต่มีเหตุผลที่เชื่อได้ว่าตัวเลขของคารามิเชฟ ดูออกจะเกินความจริงไป ทั้งนี้เพราะคนบางส่วนที่มองในแง่ดีที่สุด ซึ่งจัดพิมพ์ในหน้าหนังสือพิมพ์ฮานอย ก็ยังอ้างตัวเลขที่มีขนาดเล็กกว่ามาก ตัวอย่างเช่นแถลงการณ์ของคณะกรรมการในการปฏิรูปที่ดิน ซึ่งเกี่ยวข้องกับบริเวณชานเมืองของนครฮานอย อันเป็นแหล่งที่สมบูรณ์ที่สุดในเวียดนามเหนือได้กล่าวไว้ว่า

“ชาวไร่ชาวนาผู้อาบเหงื่อต่างน้ำ ได้เข้ายึดหรือไม่ก็เข้าเกณฑ์ทรัพย์สินจากชนชั้นเจ้าของที่ดินเป็นจำนวนเนื้อที่นา 20,482 เฮกตาร์ (18,220 เอเคอร์) สัตว์เลี้ยง 511 ตัว เครื่องมือเกษตรกรรม 6,156 ชิ้น บ้าน 1,032 หลัง และอาหาร 346,903 กิโลกรัม พวกเขาไร่ชาวนาเหล่านี้ยังบังคับให้เจ้าของที่ดินจ่ายคืนค่าส่วนเกินของค่าเช่าที่ดินเป็นจำนวนข้าวเปลือก 155,069 กิโลกรัม และเป็นเงินอีก 6,429,950 ดอง (ประมาณ \$1000) สิ่งต่าง ๆ เหล่านี้ทั้งหมดได้นำมาแบ่งกันในระหว่างครอบครัวชาวไร่ชาวนาและคนงาน 24,690 ครอบครัวซึ่งรวมกันทั้งหมด 98,113 คน โดยเฉลี่ยแล้วชาวไร่ชาวนาผู้ไร้ที่ดิน จะได้รับการแจกที่ดินคนละ 2 เฮกตาร์ 9 รู้ออค (0.205 เอเคอร์) ชาวไร่ชาวนาผู้ยากจนได้คนละ 2 เฮกตาร์ 8 รู้ออค (0.200 เอเคอร์) และชาวไร่ชาวนาในระดับกลางได้คนละ 2 เฮกตาร์ 13 รู้ออค (0.270 เอเคอร์)”

การวิเคราะห์ดังกล่าวนี้ แสดงให้เห็นว่าชาวไร่ชาวนาแต่ละคน นอกจากจะได้ที่นาผืนหนึ่งแล้ว สิ่งของอื่น ๆ ที่ได้รับมีดังนี้ เครื่องมือเกษตรกรรม สัตว์เลี้ยง อาหาร และเงิน ซึ่งจากข้อความข้างต้น ทำให้สามารถเขียนข้อสรุปเกี่ยวกับการยึดทรัพย์สิน และการแจกจ่ายทรัพย์สินใหม่ได้ดังนี้

1 ตามกฎหมายการปฏิรูปที่ดิน (หัวข้อ 2 บทที่ 1 และ 2) ทรัพย์สินซึ่งไม่ใช่ที่ดิน สัตว์ พาหนะและเครื่องมือเกษตรกรรม ได้ยึดเอาโดยเฉพาะจากผู้ทรยศและผู้มีกิริยาเป็นภัยเท่านั้น นี่ก็หมายความว่า บ้านที่กล่าวไว้ในคำแถลงการณ์ต้องเป็นของผู้ทรยศและพวกมีปฏิกริยาที่เป็นภัย หากเราสมมติว่าพวกมีปฏิกริยาที่เป็นภัยหนึ่งคนได้เคยอยู่บ้านเหล่านี้หนึ่งหลัง ฉะนั้นเราจึงจะพอรู้ตัวเลขเกี่ยวกับจำนวนของพวกมีปฏิกริยาที่เป็นภัยได้ จำนวนนี้มีประมาณ 4 เปอร์เซ็นต์ ของครอบครัวพวกเจ้าของที่ดินของชาวไร่ชาวนาและคนงาน ซึ่งเป็นตัวเลขที่สูงมากจนทำให้เห็นว่าชนชั้นเจ้าของที่ดินทั้งหมดถูกจำแนกประเภทเป็นพวกมีปฏิกริยาที่เป็นภัย และพวกทรยศ

2 ถ้าจำนวนสัตว์เลี้ยง เครื่องมือเกษตรกรรมและอาหาร ที่ยึดมารวมทั้งเนื้อที่ดินและจำนวนเงินที่ยึดมาได้ นำไปหารด้วยจำนวนเจ้าของที่ดินแล้วจะปรากฏว่าเจ้าของที่ดินโดยส่วนเฉลี่ยจะมีเนื้อที่ดินคนละ 1.8 เอเคอร์ สัตว์เลี้ยงในนาครั้งตัว เครื่องมือเกษตรกรรม 6 ชิ้น อาหาร 1,100 ปอนด์ และเงิน \$1.00 รวมเป็นทรัพย์สินทั้งหมดที่เขาถืออยู่ สิ่งนี้ไม่ใช่เป็นเครื่องหมายที่แสดงความร่ำรวยมากมายอะไรเลย

3 ข้อเท็จจริงที่ว่าชาวไร่ชาวนาในระดับกลางสามารถได้รับส่วนแบ่งมากกว่าชาวไร่ชาวนาที่ยากจนไร้ที่ดิน นั้นแสดงให้เห็นชัดว่าคุณศัพท์ที่บอกลักษณะของชาวไร่ชาวนาเหล่านี้ ไม่มีส่วนเกี่ยวข้องกับฐานะทางวัตถุของบุคคลตามลำดับ ที่จะเอาไว้ในหมวดต่าง ๆ ความจริงหมดทั้งสามดังกล่าวนี้มีความยากจนเท่า ๆ กันหรือเกือบจะเท่า ๆ กัน และควรจะรวมกันเป็นกลุ่มเดียวคือกลุ่มชาวไร่ชาวนาที่ยากจน แต่เนื่องจากชาวไร่ชาวนาในระดับกลางที่แท้จริงถูกจำแนกเป็นชาวไร่ชาวนาผู้มั่งคั่งหรือไม่ถูกจำแนกออกเป็นเจ้าของที่ดิน จึงมีความจำเป็นที่จะเลือกชาวไร่ชาวนาที่ยากจนบางคนขึ้นมาแล้วเรียกเสียใหม่ว่าเป็นพวกชาวไร่ชาวนาในระดับกลาง

4 หากปริมาณทั้งหมดของอาหารและเงินที่ยึด เอาไปแบ่งให้ชาวไร่ชาวนาคนละเท่า ๆ กันแล้ว ก็จะได้ ส่วนแบ่งอาหารคนละ 11 ปอนด์ และเงินคนละ \$0.01 สมมติว่าแต่ละคนต้องการอาหารวันละ 1 ปอนด์แล้ว คนคนหนึ่งก็จะมีอาหารและเงินที่เลี้ยงตัวเองไปได้ประมาณ 10 วัน แต่นี่เป็นการคำนวณโดยทางทฤษฎี ในทาง ปฏิบัติที่แท้จริงนั้นสิ่งเหล่านี้จะแตกต่างกันไปบ้างเล็กน้อย เนื่องจากปริมาณอาหารที่ยึดมานั้นได้นำไปใช้เสีย บางส่วนแล้วรวมทั้งเงิน โดยสมาคมของชาวไร่ชาวนาได้นำไปใช้ในแบบต่าง ๆ กัน รวมทั้งเอาไปใช้ในการฉลอง เป็นเกียรติแก่ “ชัยชนะที่ดีเลิศต่อลัทธิศักดินานิยม” ในหมู่บ้านที่เราพักอยู่ ในระหว่างการรณรงค์แบบ “ฟ้า แยกแผ่นดินสะเทือน” นั้นชาวไร่ชาวนาผู้ยากจนแต่ละคนได้รับการแจกเงินพอที่จะซื้อบุหรี่ปั๊กหนึ่งซอง ความจริงมีหลายคนถูกวิจารณ์ว่าได้ใช้เงินที่รับเช็คทั้งหมดไปซื้อของฟุ่มเฟือยสำหรับตนเองและลูก ๆ ของ ตน นี่คือรางวัลตอบแทนแก่การศึกษา การอภิปราย การเดินแถว กระบวนการโบกธง และการกู่ตะเภา ที่ได้ กระทำกันมาตลอดระยะเวลา 6 เดือนด้วยราคาของชีวิตมนุษย์เกือบครึ่งล้านคน เราจึงต้องสรุปได้ว่า นอกเหนือจากที่ดินหนึ่งเอเคอร์ที่ชาวไร่ชาวนาแต่ละครอบครัวได้รับแล้ว ทรัพย์สินที่ยึดมาแจกจ่ายในหมู่ชาวไร่ ชาวนาจึงหาที่มีความสำคัญในทางปฏิบัติแต่อย่างใดไม่

ทุ่งนาในที่ราบลุ่มสามเหลี่ยมของดงเกียมีค่าสูงมาก โดยเฉพาะที่นาตามชายเมืองฮานอย ซึ่งมีราคาสูง ถึงเอเคอร์ละ \$100 ฉะนั้นจึงนับว่าเป็นผลสำเร็จอย่างหนึ่งที่ชาวไร่ชาวนาแต่ละคนได้รับ โชคลาภดังกล่าวนี้เป็น ของธรรมดาที่ชาวไร่ชาวนาผู้ยากจนจะต้องดีใจมากที่สุดที่ได้รับของขวัญเป็นที่ดิน แต่แล้วความตื่นเต้นดีใจนั้นก็ ต้องจางหายไปอย่างรวดเร็วเมื่อเขาสำนึกได้ว่าจะมีอะไรบังเกิดขึ้น เมื่อส่วนของที่ดินที่ได้รับมาใหม่ไปผนวกเข้า กับเนื้อที่ดินที่เขาถืออยู่ก่อนแล้วรายได้ของเขาจากผลผลิตก็ต้องเพิ่มขึ้นตามส่วน ดังนั้นภาษีการเกษตรที่ เพิ่มขึ้นขึ้นเป็นลำดับตามอัตราที่กำหนดให้เก็บจากเขาจึงสูงกว่าที่เขาเคยจ่ายไปคราวก่อนถึงสองหรือสาม เท่าตัว สถานการณ์ยิ่งเลวร้ายลงไปอีกจากข้อเท็จจริงที่ว่าที่ดินเหล่านี้ ซึ่งยึดมาจากเจ้าของที่ดินแต่ก่อนเสีย ภาษีในหลักของผลผลิตส่วนเฉลี่ยที่สูงมากโดยมีเจตนาจใจทำลายเจ้าของที่ดิน วันหนึ่งที่ดินดังกล่าวได้นำมา แจกจ่ายแก่ชาวไร่ชาวนาผู้ยากจนนั้นคือพวกที่เคยลงคะแนนเสียงให้แก่ตัวเลขที่เกินความจริงไปมาก และผลที่ ได้รับในขณะที่เขากลับต้องเป็นผู้แบกภาระต่อการกระทำผิดของเขาในครั้งก่อนด้วยเจตนาจใจ ผลลัพธ์ใน ที่สุดคือพวกเขาต้องจ่ายให้แก่รัฐบาลมากกว่าที่เขาคเคยจ่ายให้กับเจ้าของที่ดิน

หลังจากการแจกจ่ายที่ดินนี้ไปแล้วไม่กี่เดือนทรัพย์สินส่วนตัวทั้งหมดของเขาก็ถูกนำมาเป็นกรรมสิทธิ์ รวม ซึ่งหมายความว่าพวกเขาไม่มีที่ดินเป็นของตนเองแต่จะต้องทำงานตั้งแต่เช้ามีดจนค่ำ เพื่อแลกกับค่าสูงสุด ของเงินเดือนที่อนุมัติให้เป็นเงินสิบบมาร์ก เงินจำนวนนี้เทียบเท่ากับข้าวสารหนัก 3 ปอนด์ต่อวันจากจำนวน ยี่สิบบมาร์ก ที่ชาวไร่ชาวนาและภรรยาของเขาได้รับมานั้น เขาจะต้องจ่ายให้หญิงบางคนในละแวกบ้านที่มาช่วย เลี้ยงดูเด็กอ่อนเป็นเงิน 1 หรือ 2 มาร์กและอีก 1 มาร์กเขาจะจ่ายให้เพื่อนบ้านใกล้เคียงซึ่งออกไปซื้อข้าวของ ให้เขา ระบบดังกล่าวนี้ยังคงใช้กันอยู่และบางทีอาจจะยังปฏิบัติกันต่อไปจนกว่าจะมีการจัดตั้งระบบข้อมูลขึ้น ในเวียดนามเหนือ

เช่นเดียวกับการปฏิบัติงานทุกอย่างของคอมมิวนิสต์ การแจกจ่ายที่ดินได้ดำเนินไปพร้อมกับพิธีการอันใหญ่ยิ่ง โดยปกติก็มีองค์ประชุมขนาดมหึมา มีขบวนแห่ มีการปราศรัยอันยืดเยื้อ มีคำขวัญ ธงโบก และกลองรัว ชาวไร่ชาวนาแต่ละคนได้รับใบรับรองการเป็นกรรมสิทธิ์ส่วนบุคคลหนึ่งฉบับ มีแผ่นป้ายไม้จารึกชื่อของเขาด้วยตัวอักษรอันประณีต ป้ายไม้นี้จะนำไปปักไว้ในกึ่งกลางของที่ดินที่จัดสรรเอาไว้ให้เขา ปรากฏว่ามักจะมีการทู่เถียงกันในหมู่ชาวไร่ชาวนาว่าใครจะได้ที่ดินพื้นที่ไหน แต่โดยทั่ว ๆ ไปแล้วสิ่งเหล่านี้จะยุติลงได้โดยไม่ยุ่งยากอะไรนักเพราะที่ดินนั้นมีพอที่จะให้ทุกคนได้รับความพอใจ (ประเวศ, 2010: 374-383)

แนวทางที่ดำรงไว้ซึ่งชื่อเสียงของพรรคคอมมิวนิสต์

พรรคคอมมิวนิสต์ประกาศว่าการปฏิรูปที่ดินได้เสร็จสิ้นลงในปี 1957 แต่ผลการปฏิรูปที่ดินไม่สามารถสร้างความเท่าเทียมภายในประเทศได้อย่างสมบูรณ์ อย่างไรก็ตามการปฏิรูปที่ดินสามารถทำลายรากฐานทางเศรษฐกิจ การเมืองและสามารถเปลี่ยนระบบการถือครองที่ดินเปลี่ยนโครงสร้างทางสังคมเพื่อลดความเหลื่อมล้ำได้ในระดับที่น่าไปสู่เป้าหมายในแง่อุดมการณ์ซึ่งเป็นพื้นฐานของการปฏิวัติตามระบอบสังคมนิยมที่เน้นสร้างระบบนารวมและสหกรณ์ ดังนั้นจึงสามารถกล่าวได้ว่าการปฏิรูปที่ดิน นอกจากจะเป็นการเปลี่ยนแปลงระบบการถือครองที่ดินแล้วยังทำให้เกษตรกรรมในประเทศพัฒนาขึ้น

หากมองนโยบายปฏิรูปที่ดินของเวียดนามเหนืออย่างผิวเผินก็ดูเหมือนว่านโยบายปฏิรูปที่ดินประสบความสำเร็จ แต่ในความจริงนโยบายปฏิรูปที่ดินมีความผิดพลาดอย่างมาก ซึ่งความผิดพลาดดังกล่าวปรากฏในหลักฐานของพรรคน้อยมาก ในปี 1956 ชาวนาจำนวนหนึ่งได้รวมตัวกันก่อกบฏเพื่อต่อต้านการปฏิรูปที่ดินของพรรคโดยพรรคได้ปราบปรามกบฏอย่างรุนแรง อย่างไรก็ตามพรรคอ้างว่าความผิดพลาดของนโยบายปฏิรูปที่ดินนั้นเกิดจากขาดการวิเคราะห์สภาพสังคมและแนวทางในการปฏิบัติอย่างเพียงพอทำให้มีการแบ่งระดับชาวนายังไม่ชัด เจนพรรคได้ใช้หลักเกณฑ์การแบ่งที่ขัดต่อสภาพความจริงของเวียดนามโดยได้แบ่งระดับชาวนาออกเป็น 5 ประเภทอัน ได้แก่ ชนชั้นเจ้าของที่ดิน ชาวนารวย ชาวนาชนชั้นกลาง ชาวนาขนาดเล็ก และชาวนายากจน ทั้งที่ในเวียดนามภาคเหนือมีจำนวนเจ้าของที่ดินรายใหญ่และชาวนารวยจำนวนน้อยทำให้ผู้ที่ได้รับผลกระทบจริงจากนโยบายปฏิรูปที่ดิน คือ ชาวนาชนชั้นกลางที่เป็นกำลังการผลิตสำคัญแทนที่จะเป็นชาวนารวย

เมื่อแผนปฏิรูปที่ดินกำลังดำเนินไป พรรคได้ยึดที่ดินของเจ้าของที่ดินที่ต่อต้านการปฏิรูปผู้ปฏิบัติงานของพรรคร่วมกับมวลชนจะเคลื่อนไหวเพื่อให้เจ้าของที่ดินคืนเงินค่าเช่าในแต่ละหมู่บ้านนโยบายปฏิรูปที่ดินและการลดค่าเช่าจะอยู่ในการดูแลของแกนนำพรรค โดยที่พรรคได้จัดส่งเจ้าหน้าที่ของพรรคไปใช้ชีวิตร่วมกับชาวนาเพื่อสร้างความสัมพันธ์ที่ระหว่งพรรคและชาวนาซึ่งกลุ่มแกนนำที่พรรคส่งไปจะพยายามโน้มน้าวให้ชาวนาเชื่อว่าความยากจนที่พวกเขาต้องประสบอยู่นั้นไม่ได้เกิดจากโชคชะตา แต่เกิดจากความผิดพลาดของการแสวงหาผลประโยชน์และการเอาเปรียบจากบรรดาเจ้าของที่ดิน เจ้าหน้าที่ที่พรรคส่งไปจะพยายาม

ทำให้ชาวนาเชื่อว่าเจ้าที่ดินไม่ได้มีอำนาจมากเกินกว่าที่ชาวนายากจนจะลุกขึ้นต่อสู้และทำให้พวกเจ้าที่ดินพ่ายแพ้พวกชาวนาต้องร่วมกันต่อสู้กับเจ้าที่ดิน ด้วยการเข้าร่วมปฏิรูปที่ดินกับพรรค โดยเจ้าหน้าที่ที่พรรคส่งไปจะเข้าไปโน้มน้าวให้ชาวนาในหมู่บ้านให้คล้อยตามความเชื่อนั้นและเข้าร่วมในการปฏิรูปที่ดิน

พรรคต้องการให้เจ้าหน้าที่ที่ส่งไปสามารถอยู่ร่วมกับชาวนาและได้เรียนรู้ชีวิตความยากลำบากของชาวนาซึ่งเป็นคนกลุ่มหลักของประเทศ พรรคคาดหวังให้เจ้าหน้าที่ของพรรคเป็นตัวกลางที่นำอุดมการณ์แบบสังคมนิยมมาสู่ชาวนา แต่เจ้าหน้าที่ที่พรรคส่งไปไม่สามารถปฏิบัติงานได้ตรงกับที่พรรคคาดหวัง เพราะมีการเล่นพรรคเล่นพวก มีการเลือกปฏิบัติและไม่ปฏิบัติตามนโยบายของพรรคมีการยกเว้นการยึดที่ดินของชาวนารวยและยกเว้นการยึดที่ดินของชาวนาที่เป็นญาติกับตน นอกจากนี้เจ้าหน้าที่พรรคได้ทำตัวแปลกแยกกับประชาชนทำให้ไม่สามารถเข้ากับประชาชนในท้องถิ่นได้ (วนิชฐนาถ, 2555: 80-81)

นอกจากปัญหาในข้างต้นแล้วนั้นอีกหนึ่งปัญหาสำคัญของนโยบายการปฏิรูปที่ดิน คือความไม่เป็นธรรม ในทางทฤษฎีเจ้าของที่ดินจะได้รับการจัดสรรที่ดินและทรัพย์สินเท่ากับผู้เช่าที่ดิน แต่ในทางปฏิบัติเจ้าของที่ดินจะได้รับการจัดสรรที่ดินและทรัพย์สินน้อยกว่าผู้เช่าที่ดิน สมาชิกพรรคได้รับคำสั่งให้หาตัวเจ้าของที่ดินหรือชาวนารวยมาขึ้นศาลประชาชน เพื่อพิพากษาลงโทษทำให้ชาวนาใส่ร้ายป้ายสีกล่าวหาตัวเองเพื่อป้องกันไม่ให้ตนเป็นฝ่ายถูกกล่าวหาว่าเป็นชาวนารวยหรือเจ้าที่ดิน ทำให้ชาวนาจำนวนหลายพันคนถูกตัดสินประหารชีวิตทั้งที่ไม่มีควมผิด ส่วนคนที่ต่อต้านการปฏิรูปที่ดินจะถูกส่งตัวไปยังค่ายเพื่อบังคับใช้แรงงาน

ผลจากการดำเนินการปฏิรูปที่ดินที่มีข้อผิดพลาดมากมายตลอดระยะเวลา 3 - 4 ปี นอกจากเกิดภาวะทุพภิกขภัยจนทำให้ชาวเวียดนามต้องเสียชีวิตจำนวนมาก ซึ่งในจำนวนนั้นมีสมาชิกครอบครัว ของเวียดมินห์ด้วย ในปี 1956 เริ่มมีรายงานการใช้ความรุนแรงมากขึ้นและเริ่มมีการประท้วงและ กระแสวิจารณ์ภายในพรรคฯ หลายคนมองว่านโยบายการปฏิรูปที่ดินเป็นเสมือนรอยต่างในการบริหารประเทศและเป็นเหมือนความล้มเหลวของพรรค ผู้ปฏิบัติงานของพรรคต้องประสบกับแรงกระเพื่อมที่เพิ่มขึ้นจากผู้คน บางครั้งในการปฏิบัติของเจ้าหน้าที่พรรคคอมมิวนิสต์ก็ไปเวนคืนที่ดินจากชาวนาผู้มีฐานะยากจน ที่น่าสนใจคือเจ้าที่ดินถูกประหารชีวิตกว่าร้อยละ 30 ก็เป็นคนของพรรคคอมมิวนิสต์เอง อดีตผู้ทำงานแก่รัฐบาลระบุว่า การปฏิรูปที่ดินคือการเช่นฆ่าผู้บริสุทธิ์คนที่จริงใจในการกู้ชาติ ซึ่งอาจกล่าวได้ว่าเป็นการสังหารหมู่โดยการเลือกปฏิบัติกับชนชั้นทางสังคม คาดว่าเสียชีวิตโดยการประหารชีวิตนั้นมีราว 50,000 - 172,000 วิฤตที่เกิดขึ้นทำให้ในที่สุดโฮจิมินห์ต้องแถลงขอโทษสาธารณชนทั้งน้ำตา และเจื่องจึงก็รับผิดชอบด้วยการลาออกจากตำแหน่งเลขาธิการทั่วไปของพรรคฯ นั่นคือจุดที่ ทำให้อำนาจของเขาลดลงแต่ก็แลกกับความเชื่อถือเพื่อให้พรรค ครอบครองอำนาจต่อไปได้ (มรกตวงศ์, 2019: 180-181)

ผลกระทบที่เกิดขึ้นจากนโยบายการปฏิรูปที่ดิน และท่าทีของพรรคคอมมิวนิสต์หลังการปฏิรูปที่ดินแบบ
นองเลือดสิ้นสุดลง

การแก้ไขข้อผิดพลาด

เมื่อการปฏิรูปที่ดินเสร็จสิ้นโดยสมบูรณ์ในปี 1956 และสิ่งที่เรียกว่าอำนาจของชาวไร่ชาวนาได้จัดตั้ง
ขึ้นอย่างมั่นคงในหมู่บ้านต่าง ๆ แล้วนั้น พรรคก็ได้ยอมรับอย่างที่ไม่เคยคาดคิดมาก่อนเลยว่าได้กระทำผิดที่
ร้ายแรงหลายอย่างในระหว่างการรณรงค์ที่แล้วมาทั้งสองครั้ง เมื่อมวลชนได้รับมอบอำนาจที่จะทำอะไรก็ได้
ตามใจชอบ ด้วยเหตุผลนี้พวกคอมมิวนิสต์จึงสัญญาว่าจะแก้ไขข้อผิดพลาดเหล่านี้ทั้งหมด ซึ่งตามคำของ
คอมมิวนิสต์นั้น ได้มีผลเสียหายอย่างยิ่งต่อศักดิ์ศรีของพรรคและสวัสดิภาพของประชาชน ฉะนั้นจึงได้เอา
“การแก้ไขข้อผิดพลาด” ออกปฏิบัติเริ่มด้วยการลาออกของ เจื่องจิง เลขาธิการพรรค โย เวียต ฉัง รอง
รัฐมนตรีว่าการปฏิรูปที่ดิน

หวอ เห่งเวียน ซ่าบ โฆษกของพรรคได้อ่านรายการอันยืดเยื้อของข้อผิดพลาดให้ฟังในที่ประชุมสภา
คลองเกรสครั้งที่ 10 ของคณะกรรมการกลางของพรรคมีความว่า

1 ขณะทำงานต่อต้านศักดินานิยมกำลังดำเนินอยู่นั้น พวกหัวหน้าหน่วยของเขาได้ประเมินค่าต่ำเกินไป
หรือเลวร้ายยิ่งกว่านั้นก็คือ ได้ปฏิเสธไม่ยอมรับผลสำเร็จทุกอย่างของนักต่อต้านจักรวรรดินิยมและยังแยกการ
ปฏิรูปที่ดินออกไปเสียจากการปฏิวัติ ที่เลวร้ายที่สุดก็คือในอาณาบริเวณของพรรค ได้มีการแยกกันทำ แต่
เฉพาะการปฏิรูปที่ดินหรือการปฏิวัติเพียงอย่างเดียวเท่านั้น

2 เราไม่ได้สำนึกถึงความจำเป็นของการรวมกับชาวไร่ชาวนาในระดับกลาง แล้วเราควรจะต้องตัดสินใจ
เลือกเอาแบบใดแบบหนึ่งในการเป็นพันธมิตรกับชาวไร่ชาวนาที่มั่งมี ซึ่งเราได้ปฏิบัติกับเขาในลักษณะเดียวกับ
พวกเจ้าของที่ดิน

3 เราได้โจมตีครอบครัวของพวกเจ้าของที่ดินอย่างไม่เลือกหน้า โดยไม่พิจารณาถึงผู้ที่เคยปฏิบัติงาน
ให้ในการปฏิวัติมาแล้ว หรือครอบครัวที่บุตรชายของเขาประจำการอยู่ในกองทัพ เราไม่เคยแสดงความกรุณา
ต่อเจ้าของที่ดินที่เคยเข้าร่วมอยู่ในขบวนการต่อต้านโดยปฏิบัติต่อลูก ๆ ของเขาในลักษณะเดียวกับที่เราปฏิบัติ
ต่อลูก ๆ ของเจ้าของที่ดินอื่น ๆ

4 เราหาทางเบี่ยงบ่ายมากเกินไปและได้ประหารผู้สุจริตมากเกินควร เราโจมตีแนวกว้างเกินไปและ
มองเห็นศัตรูไปทั่วทุกหนแห่งและได้เลือกเอาวิธีการสังหารโหดซึ่งได้แผ่ขยายกว้างใหญ่เกินไป

5 ในระหว่างการดำเนินงานตามแผนการปฏิรูปที่ดินของเรานั้น เราไม่ได้ให้ความนับถือต่อหลักการ
ของเสรีภาพในการนับถือศาสนา และการเส้นสรวงบูชา ในอาณาเขตหลายแห่ง

6 ในภูมิภาคที่มีชนเผ่ากลุ่มน้อยอาศัยอยู่นั้น เราได้โจมตีหัวหน้าเผ่ารุนแรงเกินไป ด้วยเหตุนี้จึงไปทำลายแทนให้การนับถือต่อขนบธรรมเนียมและมรดกของท้องถิ่น

7 เมื่อจัดระบบรูปงานของพรรคขึ้นใหม่นั้น เราให้ความสำคัญเกินไปต่อความคิดเห็นในเรื่องสังคมชนชั้น แทนที่จะมีศรัทธาอย่างแนบแน่นต่อคุณลักษณะในการเมืองแต่อย่างเดียว แทนที่จะจัดให้ระบบการศึกษาใหม่เป็นสิ่งที่จำเป็นอันดับแรก เรากลับแสวงหาแต่เฉพาะมาตรการในระบบของรูปงาน เช่นการลงโทษทางวินัย การขับออกจากพรรค การประหารชีวิต การยุบสภาและหน่วยรับของพรรค ที่เลวร้ายยิ่งกว่านั้นก็คือการถือเอาการทรمانเป็นเสมือนการปฏิบัติตามปกติในระหว่างการจัดองค์กรใหม่ของพรรค

คำสารภาพเช่นนี้รวมทั้งการปลดจากตำแหน่งอันน่าตื่นตื้นตันต่อผู้รับผิดชอบของขบวนการ ได้ทำให้นักสังเกตการณ์ภายนอกเชื่อว่า ความผิดที่รับสารภาพนั้นเป็นความผิดที่แท้จริงและทำให้เห็นว่าเป็นความพยายามอย่างจริงใจของผู้นำเวียดนามเหนือที่จะแก้ไขข้อผิดพลาดของตน บางคนถึงกับสรุปผลไปว่า กรรมวิธีทั้งหมดนี้ได้ล้มเหลวลงโดยสิ้นเชิง สิ่งนี้ยังห่างไกลต่อความจริงนัก เพราะการรณรงค์ที่เรียกว่าการแก้ไขข้อผิดพลาดนั้น เป็นเพียงแค่การหลอกลวงแบบหนึ่งที่จะทำให้ผนวกรวมอยู่ในรายการบัญชีอันยืดยาวที่มีอยู่ก่อนแล้วนั่นเอง

ความจริงการแก้ไขข้อผิดพลาดเป็นส่วนหนึ่งของกรรมวิธีที่ได้วางแผนไว้แล้วเป็นอย่างดีของการปฏิรูปที่ดิน และด้วยเหตุนี้จึงได้คิดวางแผนล่วงหน้าไว้นานแล้วว่าเป็นข้อสรุปที่จำเป็นแก่การปฏิรูปที่ดิน นับตั้งแต่แรกเริ่มเดิมทีในปี 1953 พรรคได้วุ่นอยู่กับสิ่งที่เรียกว่าการต่อสู้ในทางการเมือง (เพื่อปูทางไว้สำหรับการปฏิรูปที่ดิน) นั่นคือการก้าวไปที่ละขั้นจากสถานการณ์ปกติไปสู่ก้าวแห่งการสังหารโหด ครั้งนี้กรรมวิธีกลับกัน ภายหลัง 3 ปีของวิธีการปฏิบัติอย่างรุนแรงโดยไม่หละถุนั้น พรรคต้องการจะกลับมาสู่สถานการณ์ปกติราบรื่นที่สุดเท่าที่จะทำได้ และวิธีที่จะทำได้นั้นก็ด้วยการรณรงค์เพื่อแก้ไขข้อผิดพลาด เป็นที่ประจักษ์ชัดว่าพรรคต้องสูญเสียศักดิ์ศรีไปบ้างแต่พรรคก็ได้เตรียมพร้อมแล้วที่จะยอมรับการเสียสละอันเล็กน้อยนี้

ไม่ต้องสงสัยเลยว่าเมื่อเหมา เซ ตุง¹² และนักทฤษฎีของเขาได้ออกแบบวิธีการเพื่อการปฏิรูปที่ดินนั้น เขาได้เจตนาวางแผนใช้วิธีการอันรุนแรงให้เกินขนาดไว้ เพราะเขาเชื่อว่าเป็นสิ่งที่จำเป็นที่มั่นใจได้ในความสำเร็จ ตามการคำนวณของเขานั้น ส่วนเกินดังกล่าวนี้จะได้รับการแก้ไขโดยกรรมวิธีทางกลับกันที่เรียกว่าวิธีการแก้ไขให้คืนสู่สภาพเดิม ข้อพิสูจน์ที่เชื่อถือได้ในเรื่องนี้จะพบได้ตอนต้นปี 1926 เมื่อเหมาได้แถลงอย่างชัดเจนว่าการแก้ไขสิ่งผิดให้ถูก ควรแก้ไขโดยขอบเขตของสิ่งที่ถูก ทศนคติของเหมา เซ ตุง นี้ ต่อมาโฮจิมินห์ ได้นำมาปฏิบัติ โฮได้อธิบายยุทธวิธีขั้นมูลฐานในนโยบายของเขาแก่หัวหน้าหน่วยของพรรคในจำนวนอันจำกัด

¹² เหมา เซ ตุง หรือ เหมา เจ๋อ ตุง อดีตประธานาธิบดี ผู้ก่อตั้งพรรคคอมมิวนิสต์แห่งประเทศไทย

เขากล่าวว่า “การตัดส่วนโค้งของ ไม้ไผ่ให้เป็นเส้นตรง ต้องตัดในทิศทางตรงกันข้ามแล้วยึดเอาไว้เช่นนั้นสักครู่หนึ่ง จากนั้นเมื่อปล่อยมือคงไม่นั้นจะค่อย ๆ กลับเป็นรูปเส้นตรง”

เห็นได้ชัดว่าทั้งโฮ และเหมา ได้พยากรณ์ไว้ล่วงหน้า ในปฏิริยาการตอบโต้อย่างรุนแรงของประชาชน ที่มีต่อนโยบายการปฏิรูปที่ดินของเขา และได้สรุปว่าเจตนาของการสังหารโหดเกินขนาดนั้นที่จะทำให้ลายล้างปฏิริยาการตอบโต้เหล่านี้ได้ การที่จะเข้าใจว่าทำไมจึงได้นำเอาส่วนเกินของความรุนแรงไปคิดกันว่าเป็นสิ่งจำเป็นนั้น เราจะต้องเข้าใจจุดประสงค์ของสองผู้นำที่นำเอาการปฏิรูปที่ดินมาปฏิบัติกันเสียก่อน ประการแรกการปฏิรูปที่ดินมิได้มีแต่เฉพาะการยึดและการแจกจ่ายที่ดินกันเสียใหม่เท่านั้น หากเรื่องนี้ เป็นจุดประสงค์แต่เพียงอย่างเดียวแล้วการใช้ระเบียนข้อบังคับของรัฐบาลแต่เพียงอย่างเดียวก็เพียงพอ ก่อนหน้านั้น การปฏิรูปที่ดินพวกเจ้าของที่ดินเป็นจำนวนมากได้เสนอมอบที่ดินของตนแก่รัฐ ด้วยการเห็นชอบของตน ข้อเสนอถูกปฏิเสธหรือในบางกรณีก็ยอมรับเอาไว้ชั่วคราวไม่กี่ปีหลังจากนั้นก็ส่งคืนที่ดินดังกล่าวให้แก่เจ้าของที่ดินเดิมโดยอ้างว่า “ไม่มีพลเมืองคนใดจะขัดซึ่งเครื่องมือโดยปกติในการหาเลี้ยงชีพ” ความจริงนั้นก็คือ มีการกำหนดให้เจ้าของที่ดินยังคงเป็นเจ้าของที่ดินต่อไปจนกว่าเวลาของเขาจะมาถึงเพื่อกลายเป็นแพะรับบาป เพราะที่ดินเหล่านี้จะถูกยึดไปเมื่อใดก็ได้หากเป็นความปรารถนาของรัฐเผด็จการ จุดประสงค์ที่แท้จริงอยู่เบื้องหลังการปฏิรูปที่ดินนั้นก็คือ

1 การยึดทรัพย์สินและแจกจ่ายที่ดินใหม่ เป็นเพียงลำดับขั้นชั่วคราวก่อนนำสู่เป้าหมายขั้นสุดท้ายนั่นคือกรรมสิทธิ์รวมของที่ดิน เพื่อที่จะบังคับให้ชาวไร่ชาวนาทั้งหมดยอมรับการดำเนินวิถีชีวิตตามแบบกรรมสิทธิ์รวมโดยปราศจากความเจ็บช้ำน้ำใจนั้น ผู้นำคอมมิวนิสต์มีความรู้สึกในความจำเป็นที่จะต้อง “ฆ่าวิญญาณแห่งการเป็นเจ้าของกรรมสิทธิ์” ซึ่งมีอยู่ในจิตใจของชาวไร่ชาวนาทุกคนมาหลายศตวรรษแล้ว เพื่อให้บรรลุผลสำเร็จของเป้าหมายดังกล่าวนี้ พวกคอมมิวนิสต์ได้นำเอาสุภชาติจีนเข้ามาใช้ สุภชาตินี้กล่าวว่า “จงฆ่าเพียงคนเดียวและทำความตื่นตกใจให้แก่คนอื่น ๆ อีกนับหมื่น” สิ่งนี้เป็นคำอธิบายว่า ทำไมปริมาณขั้นต่ำสุดของ “โควตา” ในการตัดสินใจชีวิตจึงได้กำหนดขึ้นไว้ในทุกหมู่บ้านซึ่งที่ดินเป็นกรรมสิทธิ์รวมของชุมชน การตื่นตกใจได้รับผลสำเร็จอย่างรวดเร็วและประชาชนชาวเวียดนามเหนือก็ได้สร้างสุภชาติขึ้นใหม่ซึ่งดิตรึมฝิปากสุภชาติใหม่นี้มีว่า “น้ำกินน้ำใช้จงไปเอามาจากแม่น้ำ ข้าวสารให้ไปซื้อเอาที่ตลาด ยามเจ็บไข้ได้ป่วยก็ให้ไปโรงพยาบาล เมื่อตอนตายแล้วก็จงฝังตนเองได้ที่สุสานสาธารณะ” มันหมายความว่าคนที่ฉลาดรอบคอบยอมระมัดระวังมิให้มีสิ่งใดเป็นของตนเองเลยจนตลอดชั่วชีวิต

2 ในการบังคับให้ชาวไร่ชาวนาทำการประณามและสังหารพวกเจ้าของที่ดินนั้น พรรคต้องการทำให้ชาวไร่ชาวนามีส่วนร่วมรับผิดชอบต่อการเอาชีวิตมนุษย์เป็นเครื่องสังหาร ด้วยเหตุนี้ผู้ที่มีส่วนร่วมในการประหารหมู่ทั้งทางตรงและทางอ้อม ซึ่งมีสวนพัวพันทั้งในด้านจิตใจและการเมืองอยู่ด้วยนั้นก็ถูกบังคับให้เขาเป็นฝ่ายของพรรค ด้วยความกลัวว่าจะมีการแก้แค้นเมื่อไม่สามารถจะไปเข้ากับฝ่ายผู้เป็นนายคนเดิมของตน

เพื่อกบฏต่อนายคนใหม่ พวกเขาไร่ชาวนาเหล่านี้จึงต้องยอมรับขตากรรมทุกอย่างแล้วแต่พรรคจะดลบันดาลให้ เป็นไปจิตสำนึกของการกระทำผิดซึ่งสิ่งสู่อยู่ในจิตใจ หลังจากการประหารหมู่ในจำนวน 5 เปอร์เซนต์ของประชากรทั้งหมดนั้น ได้รับคำอธิบายด้วยถ้อยคำอันสละสลวยในวันนัดคดีอันเป็นทางการของพรรคว่า “เป็นความคิดอ่านของชาวไร่ชาวนาที่จะเป็นนายต่อชะตากรรมของตนเอง”

3 การปฏิรูปที่ดิน ตามความหมายในทางการเมืองนั้น ก็คือการเปลี่ยนแปลงอย่างรุนแรงจากความคิดเห็นในการต่อต้านนักจักรวรรดินิยมมาเป็นความคิดเห็นในการต่อต้านนักศักดินานิยม หรือกล่าวอีกนัยหนึ่งก็คือการเปลี่ยนจากสงครามต่อต้านอาณานิคมฝรั่งเศส เป็นการสังหารหมู่พวกเจ้าของที่ดินท้องถิ่น ในการเปลี่ยนจุดหมายของการต่อสู้นี้พรรครู้สึกว่ามีเจตจำนงที่มิใช่จะกวาดล้างทุกคนที่เป็นนักชาตินิยมออกจากขบวนการต่อต้านช่วงนั้น หากแต่ยังจับโยนสมาชิกของพรรคไม่ว่าจะคนใดหลงทะเลไปเสีย หากอย่างน้อยที่สุดผู้ นั้นต้องสงสัยว่าไม่ปฏิบัติตามหลักของลัทธินิยม พรรคเชื่อว่าการกวาดล้างที่รุนแรงดังกล่าวนี้จะดำเนินการไปไม่ได้ถ้าการตัดสินใจเกี่ยวกับขตากรรมของแต่ละบุคคลไว้ให้ตกอยู่ในมือของชนชั้นสูง เพราะลัทธิการเห็นแก่ญาติพี่น้องยังคงมีอยู่อย่างกว้างขวาง และจะต้องมีหลายคนที่ถูกตรึงร่างแหไปได้ ในทัศนะของพรรคนี้การกวาดล้างต้องทำจากล่างสุดขึ้นมาคือจากระดับหมู่บ้าน ทั้งนี้เพราะไม่มีใครสามารถประเมินค่าทัศนคติทางการเมืองของคนได้ดีกว่าเพื่อนร่วมหมู่บ้านเดียวกัน เขากล่าวว่า “ประชาชนมีสายตามองเห็นได้” และในหมู่ประชาชนนั้น “คงมีแต่ชาวไร่ชาวนาที่ยากจนและต่ำต้อยกว่าเท่านั้นที่ไว้วางใจได้” ผลแห่งตรรกวิทยาจากข้อโต้แย้งนี้ก็คือ “มวลชนควรได้รับมอบอำนาจให้ดำเนินการปฏิรูปที่ดิน” แม้ว่ามวลชนจะต้องปฏิบัติด้วยวิธีการอันเลวร้ายอย่างไม่ต้องสงสัย และแสวงหาทางกล่าวโทษอย่างไม่เลือกหน้าก็ตาม ถึงกระนั้นพรรคก็ได้สรุปว่า หลังจากการพิจารณาโดยถี่ถ้วนแล้วเห็นว่าวิธีการดังกล่าวนี้เป็นวิธีที่ดีที่สุดเท่าที่วางแผนไว้เพราะความสำเร็จอันสมบูรณ์นั้นยังมั่นใจไม่ได้หากไม่ได้ทำให้เกินเลย ข้ออ้างจากหลักการอันศักดิ์สิทธิ์ของ เหงียน หม่านเตือง ที่นำมาใช้ในการปฏิรูปที่ดินนั้นกล่าวไว้ว่า “การฆ่าคนไม่ผิด 10 คนดีกว่าปล่อยให้ศัตรูหนึ่งคนหนีรอดไปได้”

ด้วยเหตุนี้ พรรคจึงแนะนำให้มีการปฏิบัติการอย่างรุนแรงเกินขอบเขตและทำเป็นเหมือนมองไม่เห็นต่อการกระทำอันเลวร้ายทุกชนิด ซึ่งเขารู้ว่าเป็นผลมาจากนโยบายของการมอบอำนาจที่ทำอะไรได้ตามใจชอบอย่างไม่มีทางหลีกเลี่ยงได้เลย ประชาชนเป็นเรือนแสนถูกฆ่าตายอย่างไร้ความยุติธรรม ถูกจำคุกหรือไม่ก็ถูกปล่อยให้ออดอยากถึงตาย โดยพรรคผู้ทรงอำนาจเต็มทุกอย่างไม่ได้ช่วยเหลือพวกนี้คนใดเลยแม้แต่เพียงชิ้นนี้ส่งผลให้หยุดเท่านั้น ตามกฎหมายนั้นบุคคลใดที่ถูกตัดสินประหารชีวิตมีสิทธิ์ที่จะอุทธรณ์ต่อประธานาธิบดีแห่งสาธารณรัฐเพื่อการลดหย่อนผ่อนโทษ แต่ความจริงที่เด็ดขาดนั้นก็คือโฮจิมินห์มิได้ยกโทษให้แก่ใครเลยแม้แต่สมาชิกของพรรคผู้จงรักภักดี ในขณะที่กลุ่มยิงเป้ากำลังจะยิงเป้าเขา เขาก็ยังตะโกนว่า “โฮจิมินห์จงเจริญ” อย่างไรก็ตามในเดือนมีนาคม 1956 ก็ได้สั่งให้เลื่อนกำหนดเวลาการลงโทษออกจากรัจทั้งหมด

ข้อพิสูจน์อย่างหนึ่งที่แสดงว่านโยบายอันแรงนี้เป็นการกระทำโดยเจตนาจงใจนั้น ค้นพบได้จากการเปรียบเทียบคำปราศรัยของ หวอ เหวียน ซำบ กับของเจิ้งจิง จุดเด่นที่เห็นได้ชัดก็คือทุกสิ่งทุกอย่างที่เรียกว่าเป็นความผิดพลาดซึ่งปรากฏอยู่ในรายการบันทึกใหม่ของ หวอ เหวียน ซำบ นั้นเป็นผลที่เกิดขึ้นโดยตรงจากความล้มเหลวของการปฏิบัติตามหลักการมูลฐานที่เจิ้งจิงได้สาธยายไว้และได้ให้สัญญาว่าจะให้ความเคารพต่อการปฏิบัติอย่างระมัดระวังในระหว่างกรรมวิธีการปฏิรูปที่ดิน แต่ครั้งถึงเข้าปฏิบัติจริงพรรคกลับปฏิบัติเกินเลยไปจากข้อสัญญาโดยมิได้รักษาคำมั่นของตน คงเพียงแต่แสดงความเสียใจที่พรรคไม่ได้ให้เกียรติต่อคำมั่นสัญญาข้อนั้น หลังจากที่ทุกสิ่งได้ผ่านพ้นไปแล้ว การแก้ไขข้อผิดพลาดเป็นตัวแทนของการกลับคืนสู่สภาพเดิมที่เป็นเส้นตรงอันเป็นการกลับคืนสู่สภาพชีวิตตามปกติได้ไม่มากนักน้อย ก้าวแรกนั้นได้แก่การปลดปล่อยเจ้าของที่ดินและสมาชิกของพรรคทุกคนซึ่งยังคงอยู่ในคุกหรือค่ายกักกันเฉลยศึก จำนวนนักโทษทั้งหมดไม่เคยได้รับการเปิดเผยแต่ก็ยกไปได้กล่าวไว้ในคำปราศรัยของคำว่าในจำนวนที่ถูกปลดปล่อยนั้นมีสมาชิกของพรรคอยู่ 12,000 คน และเป็นธรรมดาที่คอมมิวนิสต์เหล่านั้นต้องเป็นผู้ได้รับการทรมานมากที่สุดในคุกของพรรค

พรรคได้มีการแจ้งให้นักโทษเหล่านี้ทราบว่าการที่พวกเขาถูกจำคุกนั้นเพราะความผิดอันเป็นเรื่องของเคราะห์ร้ายที่และจะถูกปล่อยตัวในไม่ช้านี้ แต่ถึงกระนั้น อีก 1 เดือนก่อนที่จะยอมให้เขาออกจากค่ายกักกันเฉลยหรือคุก พวกเขาจะต้องถูกบังคับให้เข้าอบรมในหลักสูตรที่มีชื่อว่าการเตรียมตัวกลับบ้าน หลักสูตรนี้ได้กำหนดให้เขาได้ศึกษาและอภิปรายกันภายใต้การแนะนำของผู้แทนพรรค เช่นหัวข้อที่ยากแก่การเข้าใจในรายการความผิดต่าง ๆ อันยืดยาวที่เกือบสาธยายไว้ ทศนคติของพรรคในเรื่องการวิจารณ์ตนเอง ความถูกต้องตลอดกาลในลัทธิคำสอนของมาร์คซิสม์-เลนินนิสม์ และทำที่อันถูกต้องต่อผู้สร้างการประณามเท็จ มีการให้ความมั่นใจแก่พวกเขา ว่าพวกเขาจะได้รับการแก้ไขให้คืนสู่สภาพของการเป็นพลเมืองที่มีอิสระและชื่อเสียงสุจริต และจะได้สิทธิทุกอย่างของต้นกลับคืนมา รวมทั้งสินทรัพย์ที่ถูกยึดไปโดยไม่เป็นธรรมนั้นด้วย พวกเขาจะถูกเร่งเร้าให้ล้มเคราะห์กรรมต่าง ๆ ของตนเมื่อไม่นานมานี้ และให้เริ่มมีศรัทธาใหม่ต่อพรรคโดยใช้ด้วยความซื่อสัตย์สุจริตอย่างที่เขาได้เคยปฏิบัติมาแล้วในอดีต แต่สิ่งสำคัญที่พวกเขาควรจะต้องจดจำนั้นก็คือ พวกเขาไม่ควรกระทำสิ่งใดที่เป็นการแก้แค้นต่อเจ้าหน้าที่ผู้สร้างกรรมให้แก่พวกเขา

หลังจากการปลดปล่อยนักโทษแล้ว ก็ได้แก่การคืนทรัพย์สินที่ยึดมาให้แก่นักโทษเหล่านี้หรือทรัพย์สินบางส่วนที่จะจัดคืนให้ได้ เครื่องเรือนของเขาไม่เคยส่งคืนเพราะนำไปแบ่งปันกันระหว่างราษฎรในหมู่บ้าน ซึ่งในหลายกรณีได้นำเอาข้าวของและสังหาริมทรัพย์ไปขายให้แก่คนอื่น โดยปกติสิ่งที่ยังเหลือเพื่อส่งคืนนั้นได้แก่บ้านเรือน สวนผลไม้ และบ่อน้ำ แต่ถึงกระนั้นสิ่งเหล่านี้ก็ยังคงอยู่ในสภาพที่ทรุดโทรมมาก เพราะชาวไร่ชาวนาที่ยากจนซึ่งได้รับการแจกทรัพย์สิน ดังกล่าว ขาดกำลังในด้านเงินทองที่จะใช้เพื่อบำรุงรักษาทรัพย์สินที่เวลานี้ให้อยู่ในสภาพที่ดีที่สุด ต้นไม้ใหญ่และรั้วถูกโค่นและถอนมาทำเป็นไม้กระดานและฟืน ส่วนวัวควาย ก็ถูกฆ่า เพื่อเอาเนื้อไปขาย (ประเวศ, 2010: 387-502)

แม้ว่าทรัพย์สินของเขาจะได้รับความเสียหายทุกอย่างก็ตาม ผู้ที่ได้รับอนุญาตให้กลับบ้านได้ก็ยังคงถึงบุญคุณในเรื่องนี้อยู่ การที่ตนได้กลับมายังถิ่นเกิดและเป็นแหล่งกำเนิดของบรรพบุรุษนั้นนับว่าเป็นการชดเชยที่เพียงพอแล้วความสุขเศร้าจะเห็นได้ชัดในหมู่ผู้ที่ได้รับคำสั่งให้ออกจากบ้าน ซึ่งเขาเคยได้รับการบอกกล่าวไว้ว่า จะต้องเป็นทรัพย์สินของเขาตลอดไป

เมื่อกระแสลมของการปฏิรูปที่ดินพัดผ่าน : หมู่บ้านฟ่ง จังหวัดแทงฮวา

กระแสลมของการปฏิรูปที่ดินเริ่มพัดผ่านหมู่บ้านฟ่ง เมื่อชาวนาร่ำรวยในหมู่บ้าน 3 คน ถูกเจ้าหน้าที่ปฏิรูปที่ดินดำเนินการจับกุมในช่วงปลาย ปีค.ศ. 1953 ในข้อหาไม่ปฏิบัติตามนโยบายของพรรคตามประกาศคำสั่งของ ประธานาธิบดีเรื่องการลดค่าเช่าที่นา และลดดอกเบี้ย การกัก ทั่งการกักที่เป็นตัวเงินและข้าวเปลือก นอกจากนี้เจ้าหน้าที่ปฏิรูปที่ดินยังดำเนินการยึดที่นาและทรัพย์สินอื่น ๆ เช่น บ้าน วัวควาย เครื่องมือเกษตร ฯลฯ ของชาวนาร่ำรวยอีกด้วย ส่งผลให้คนในครอบครัวต้องอพยพออกจากหมู่บ้าน เพื่อเดินทางลงไปยังเวียดนามใต้ ซึ่งไม่ต่างกับชาวบ้านอีกหลายครอบครัวของหมู่บ้านอื่น ๆ ในเวียดนามเหนือที่ต้องเผชิญชะตากรรมอย่างเดียวกัน เพราะกลัวว่าจะโดนจับกุมและลงโทษจากฝ่ายปฏิวัติหรือเวียดนามใต้ เนื่องจากในช่วงเวลาดังกล่าวฝ่ายเวียดนามใต้สามารถทำการยึดครองและควบคุมพื้นที่จากฝ่ายเจ้าอาณานิคมฝรั่งเศสได้เพิ่มมากขึ้น ในที่สุดด้วยชัยชนะของฝ่ายเวียดนามใต้ เหนือเจ้าอาณานิคมฝรั่งเศสที่สมรภูมिरบ “เดียนเบียนฟู” ในปี 1954 จึงนำไปสู่การยุติสงคราม และนำไปสู่การแบ่งเวียดนามออกเป็น “เวียดนามเหนือ” และ “เวียดนามใต้” โดยใช้เส้นละติจูดที่ 17 องศาเหนือเป็นเส้นแบ่งพรมแดน และจากภาวะแห่งความกลัวดังกล่าวทำให้เกิดคลื่นอพยพของผู้คนจากเวียดนามเหนือ สู่วียดนามใต้มากกว่า 800,000 คนในช่วงเวลาของการเปลี่ยนผ่านการปกครองในเวียดนามเหนือดังกล่าว

คลื่นลมของการปฏิรูปที่ดินถาโถมเข้าใส่หมู่บ้านฟ่งอย่างรุนแรง เมื่อราวต้น ปี 1955 ซึ่งตรงกับช่วงปฏิบัติการของการปฏิรูปที่ดินระดับประเทศในครั้งที่ 3 คือเริ่มดำเนินการตั้งแต่วันที่ 18 กุมภาพันธ์ 1955 ถึงวันที่ 20 มิถุนายน 1955 โดยคณะเจ้าหน้าที่ปฏิรูปที่ดินซึ่งเป็นคนนอกหมู่บ้าน ได้เดินทางเข้ามายังหมู่บ้าน และได้แยกย้ายกันไปพักอาศัยในบ้านของชาวนายากจนตาม “คุ่มบ้าน” ต่าง ๆ ที่มีอยู่ 6 คุ่มในหมู่บ้าน ซึ่งสร้างความหวาดกลัวให้กับคนในหมู่บ้าน เป็นยิ่งนัก เพราะหมู่บ้านฟ่งได้ชื่อว่าเป็นหมู่บ้านที่ครอบครัวส่วนใหญ่มีฐานะดีโดย สังกะต่งง่าย ๆ ได้จากการที่บ้านส่วนใหญ่มุงด้วยหลังคากระเบื้องอิฐ และในที่สุดครอบครัวชาวบ้านราว 1 ใน 3 ของครอบครัวทั้งหมดในหมู่บ้านได้ถูกเจ้าหน้าที่ปฏิรูปที่ดินจำแนกให้อยู่ในชนชั้นเจ้าที่ดิน เฉพาะ “คุ่มแปด” มีทั้งหมด 11 ครอบครัวที่ถูกจำแนกให้เป็นครอบครัวเจ้าที่ดิน 5 ครอบครัวเป็นชาวนาร่ำรวย 5 ครอบครัวเป็นชาวนาระดับกลาง และอีก 10 กว่าครอบครัวเป็นชาวนายากจน

หลังจากกระบวนการจำแนกชนชั้นในหมู่บ้านเสร็จสิ้นลง จึงนำไปสู่ ขั้นตอนของการจัดชุมชนมุงกล่าวโทษเจ้าที่ดินขึ้นบริเวณศาลเจ้าประจำหมู่บ้าน มีอยู่กรณีหนึ่งที่เป็นที่ซุบซิบนินทากันมากใน “คุ่มแปด” ก็

คือกรณีหลานสาวกล่าวโทษ ผู้เป็นป้า (ผู้หนึ่งที่ถูกจำแนกให้เป็นเจ้าที่ดิน) ที่เลี้ยงดูตนเองมา แม้ว่าขณะนั้นได้แต่งงานออกไปอยู่บ้านสามีแล้วก็ตาม คำพูดที่หลานสาวพูดกับป้าในการชุมนุมกล่าวโทษในวันนั้นทำนองว่า “ตอนที่กู(หลานสาว) อยู่กับมึง(ป้า) มึงใช้ให้กูทำงาน บ้านสารพัดไม่ได้หยุดได้หย่อน ไม่พอใจมึงก็ดุด่า หนังสือก็ไม่ให้กูเรียน” การพูดจาของคนที่เป็หลานสาวต่อผู้เป็นป้าที่เลี้ยงดูตนเองมาจนมีครอบครัวเช่นนั้น ในความรู้สึกของชาวบ้านทั่วไปถือว่าหลานสาวเป็นคนที่ไม่รู้จักบุญคุณคนอื่น จึงถูกชาวบ้านซุบซิบนินทามาจนถึงปัจจุบัน

ผลของปฏิบัติการของการปฏิรูปที่ดินที่เกิดขึ้น ณ หมู่บ้านฟ่ง นอกจากจะทำให้ครอบครัวของผู้ที่ถูกจำแนกชนชั้นให้เป็นเจ้าที่ดินและชาวนาร่ำรวยต้อง ถูกยึดที่ดินและทรัพย์สินต่าง ๆ แล้ว ยังส่งผลทำให้สถานที่ศักดิ์สิทธิ์ประจำหมู่บ้านที่ ชาวบ้านให้การเคารพบูชาอีกหลายแห่งต้องถูกทำลายลงด้วยเช่นกัน เป็นต้นว่า “ฟู” หรือศาลเจ้าสำหรับบูชาเจ้าแม่สีโลก ซึ่งเป็นสถานที่สำหรับจัดพิธีทรงเจ้าของผู้หญิงในหมู่บ้านด้วย “ดิ่ง” หรือศาลเจ้าสำหรับบูชาเทพเจ้าประจำหมู่บ้าน “จั่ว” หรือวัดพุทธนิกายมหายาน อย่างไรก็ตามหลังจากการประกาศยกเลิกการปฏิรูปที่ดินและดำเนินการแก้ไขในสิ่งผิด โดยการคืนที่ดินและทรัพย์สินบางส่วนให้แก่ครอบครัว เจ้าที่ดินและชาวนาร่ำรวย ในช่วงปลายปี 1956 แม้สถานที่ศักดิ์สิทธิ์เหล่านี้จะไม่สามารถบูรณะกลับคืนมาเหมือนเดิมได้และบางแห่งถูกเปลี่ยนสภาพไปเป็นโรงเรียนประถมศึกษาแต่สำหรับชาวบ้านในหมู่บ้าน โดยเฉพาะครอบครัวเจ้าที่ดินและชาวนาร่ำรวย มองว่าการประกาศยกเลิกการปฏิรูปที่ดินในเวลาอันรวดเร็ว สามารถช่วยให้หลายครอบครัวรอดพ้นจากความอดอยาก เพราะหากดำเนินการต่อไปนานกว่านี้อาจทำให้มีคนตายเพิ่มมากขึ้นจากการขาดแคลนอาหาร (ศิลปกิจ, 2556: 46-49)

ชะตากรรมหลังถูกประทับตาให้เป็นเจ้าของที่ดิน

ณ ช่วงเวลาก่อนที่คลื่นลมของการปฏิรูปที่ดินจะถล่มเข้าสู่หมู่บ้านฟ่งนั้น ครอบครัวของเหวเจียน ถิมาย (ซึ่งประกอบด้วยพ่อ แม่ พี่สาว และเธอ) ยังคงอยู่อาศัยในบ้านหลังเดียวกับกับครอบครัวของปู้ย่า เนื่องจากพ่อของเธอเป็นลูกชายคนโต ซึ่งตามธรรมเนียมปฏิบัติของเวียดนาม ลูกชายคนโต จะต้องอาศัยในบ้านเดิมเพื่อปรนนิบัติดูแลพ่อแม่ยามแก่ชรา ส่วนอาผู้ชายอีก 4 คน ได้แยกครอบครัวออกไปหมดแล้ว แม้ยังคงอาศัยอยู่บ้านเดียวกับปู้ย่า แต่ก็เหมือนแยกครอบครัวต่างหาก เพราะทั้งสองครอบครัวไม่ได้กินอาหารร่วมกัน นอกจากนี้ พ่อของเธอก็ได้รับการจัดสรรที่นา ที่สวน วัวควาย ให้ทำมาหากินดูแลครอบครัว โดยแยกต่างหากจากครอบครัวของปู้ย่า ส่วนวิถีชีวิตประจำวันของครอบครัวก็ดำเนินไปเฉกเช่นเดียวกับครอบครัวชาวนาทั่วไปคนอื่น ๆ ในหมู่บ้าน คือ ช่วงหน้านาก็ลงมือเพาะปลูกข้าว ด้วยสภาพภูมินิเวศของหมู่บ้านที่เป็นพื้นที่ราบลุ่มริมแม่น้ำ ทำให้สามารถเพาะปลูกข้าวได้ปีละ 2 ครั้ง โดยครั้งแรกเริ่มต้นปลูกประมาณเดือน พฤษภาคม แล้วไปเก็บเกี่ยวราวเดือนตุลาคมปีเดียวกัน ส่วนครั้งที่สองเริ่มต้นปลูกประมาณเดือนพฤศจิกายน แล้วไปเก็บเกี่ยวราวเดือนพฤษภาคมปีถัดไป สำหรับช่วงระหว่างรอเก็บเกี่ยวผลผลิตข้าว ครอบครัวได้ทำการเพาะปลูกข้าวโพด ถั่ว

เขียว ถั่วดำ ในที่ดินบริเวณตลิ่งริมแม่น้ำจุง นอกจากทำการเพาะปลูกแล้ว ครอบครัวเธอยังมีการเลี้ยงหมูและเปิดไก่ โดยทำคอกเลี้ยงอยู่มุมหนึ่งของบริเวณที่อยู่อาศัย ซึ่งอาศัยข้าวโพดที่ปลูกลำบากเลี้ยงสัตว์เหล่านี้ เนื่องจากแรงงานหลักในครอบครัวที่มีเพียงพ่อกับแม่ ทำให้ต้องว่าจ้างชายหนุ่มในหมู่บ้านคนหนึ่งมาคอยทำงานประจำในบ้าน เช่น ดูแลวัวควาย ช่วยทำนาทำสวน และว่าจ้างคนในหมู่บ้านเป็นครั้งคราวในช่วงที่ต้องเร่งเก็บเกี่ยวผลผลิต ซึ่งเธอมองว่าฐานะของครอบครัวไม่ได้ร่ำรวยเพียงพออยู่พอกิน สังกตได้จากการจัดงานแต่งงานของพี่สาว ซึ่งครอบครัวฝ่ายชายและฝ่ายหญิงต้องร่วมลงขันกันคนละครึ่งในการซื้อวัวมาประกอบอาหารในงานแต่งงาน นอกจากนี้ด้วยสภาพพื้นที่เพาะปลูกที่อยู่บริเวณที่ราบลุ่มแม่น้ำ ทำให้มีความเสี่ยงต่อการถูกน้ำท่วมอยู่เป็นประจำ เธอจำได้ว่าในปี 1954 ทำนบกั้นแม่น้ำจุงและแม่น้ำมาแตก เนื่องจากปีนั้นมีน้ำมาก น้ำในแม่น้ำทั้งสองไหลเข้ามาท่วมบ้านเรือนและที่นาที่สวน ส่งผลให้ผลผลิตทางการเกษตรของครอบครัวเธอและชาวบ้านในหมู่บ้านเสียหายหมด หลายครอบครัวต้องทำการหยิบยืมข้าวเปลือกจากญาติพี่น้อง โชคดีที่ครอบครัวเธอพอมีข้าวเปลือกเหลือจาก ปีที่ผ่านมาและสมาชิกก็เหลือเพียงพอแม่ลูก ทำให้ สามารถช่วยประทังชีวิตคนในครอบครัวไปได้

และแล้วชะตากรรมของเธอและครอบครัวก็ต้องมีอันผันแปรไปตามการเปลี่ยนแปลงของสังคมเวียดนามในขณะนั้น เมื่อคณะเจ้าหน้าที่ปฏิรูปที่ดินเดินทางเข้ามาในหมู่บ้าน จากนั้นไม่นานผลของการจำแนกชนชั้นในหมู่บ้านก็ออกมา ปรากฏว่าครอบครัวของปู่ย่าและครอบครัวของเธอถูกจัดให้อยู่ในชนชั้น “เจ้าที่ดิน” ครอบครัวของอาผู้ชายคนที่สองรองจากพ่อของเธอถูกจัดให้เป็น “ครอบครัวกดขี่ ขูดรีด” ครอบครัวของอาผู้ชายคนที่สามได้อพยพไปยังเวียดนามใต้ครอบครัวของอาผู้ชายคนที่สี่และห้าก็ถูกจัดให้เป็น “ครอบครัวลูกเจ้าที่ดิน” และในที่สุดเจ้าหน้าที่ปฏิรูปที่ดินได้ทำการยึดทรัพย์สินทั้งหมดของครอบครัวรวมทั้งญาติของเธอ ยกเว้นเพียงครอบครัวอาผู้ชาย คนที่สองที่ไม่โดนยึดบ้าน แต่ก็โดนยึดที่นาและทรัพย์สินอื่น ๆ ไปบางส่วน เธอจำได้ว่าวันนั้น เจ้าหน้าที่ปฏิรูปที่ดินพาชาวบ้านที่เป็นมวลชนบุกเข้ามาภายในบ้าน แล้วทำการขนเอาสิ่งของเครื่องใช้ต่าง ๆ ที่มีอยู่ภายในบ้านไปจนหมด เหลือเพียงเสื้อผ้าชุดเดียวที่กำลังสวมใส่อยู่เท่านั้น ซึ่งเธอรู้สึกว่ามันต่างอะไรกับการปล้นกัน กลางวันแสด ๆ นอกจากนี้เจ้าหน้าที่ปฏิรูปที่ดินยังบังคับ ให้ทุกคนในครอบครัวของเธอและญาติที่ถูกยึดทรัพย์สินออกไปจากบ้าน แล้วให้ไปอยู่รวมกันที่บ้านของอาคนที่ห้า ซึ่งเป็นบ้านชั้นเดียวที่เรียกว่า “บ้าน 5 ห้อง” โดยห้องหัวมุมด้านซ้ายเป็นของครอบครัวอาผู้ชายคนที่ห้า ถัดมาเป็น ห้องสำหรับปู่ย่า ส่วนห้องตรงกลางสำหรับวางหิ้งบูชาบรรพบุรุษ ห้องถัดมาเป็นห้องของครอบครัวอาผู้ชายคนที่สี่ และห้องหัวมุมด้านขวาเป็นของครอบครัวเธอ ซึ่งคับแคบมากสำหรับคน 4 ครอบครัวที่ต้องมาอยู่รวมกัน ส่วนบ้านที่ปู่ย่าและครอบครัวเธออาศัยอยู่เดิมนั้น เจ้าหน้าที่ปฏิรูปที่ดินได้จัดให้เป็นที่อยู่อาศัยของ ชาวบ้านที่ยากจน 3 ครอบครัว

อย่างไรก็ตาม การถูกยึดที่อยู่อาศัยของครอบครัวยังไม่รุนแรงเท่ากับ การถูกยึดที่ดินทำกิน เธอจำได้ว่าราวเดือนพฤษภาคม 1955 เจ้าหน้าที่ปฏิรูปที่ดิน ได้นำชาวบ้านที่เป็นมวลชนเก็บเกี่ยวข้าวที่กำลังสุกจากที่

นาของครอบครัวของเธอไปจนหมด โดยไม่สนใจว่าครอบครัวของเธอจะมีชีวิตอยู่รอดได้อย่างไร ความรู้สึกเธอในตอนนั้น เหมือนกับว่าพวกเจ้าหน้าที่ปฏิรูปที่ดินต้องการให้ครอบครัวของเธอตายไปให้หมดได้ยิ่งดีเมื่อต้องตกอยู่ในภาวะเข้าตาจน เพราะญาติพี่น้องของครอบครัวเธอไม่มีใครสามารถช่วยเหลือใครได้ ดังนั้นทุกคนจำต้องดิ้นรนเอาตัวรอดไปให้ได้ โดยพ่อแม่ของเธอแอบไปยังที่นาที่เคยเป็นของครอบครัวด้วยความหวังว่าน่าจะมีเศษรวงข้าวตกหล่นอยู่ตามท้องนา ซึ่งก็ไม่ผิดหวัง เพราะสามารถเก็บหาได้บ้างแต่เนื่องจากเครื่องครุฑที่ใช้หุงหาอาหารโดนยึดไปหมด และข้าวเปลือกที่ได้มาก็มีจำนวนไม่มาก พ่อแม่ของเธอทำได้เพียงเอาไปตำจนละเอียดกับครกหินสำหรับตีข้าวของครอบครัวที่เจ้าหน้าที่ปฏิรูปที่ดินขนไปวาง ไว้ริมถนนกลางหมู่บ้านแล้วเอาใส่กระถางรูปที่ใช้เช่นไหบรรพบุรุษ ซึ่งเป็นทรัพย์สินเพียงชิ้นเดียวที่ไม่โดนขนเอาไป เมื่อถึงเวลากินพ่อแม่ลูกก็นั่งล้อมกระถางรูปใบนั้น โดยนำเอาใบฝรั่งมาตักข้าวเปลือกที่ตำละเอียดกินแทนช้อน ทุกคนในครอบครัวนั่งกินกันอย่างขมขื่น เพราะหากไม่กินก็ไม่มီးอะไรถึงท้อง ฉะนั้นต้องกัดฟันกินเข้าไปเพื่อให้มีชีวิตอยู่รอด

การตกอยู่ในสภาพที่ไม่มีอะไรกินเช่นนั้น ทำให้ทุกคนในครอบครัวของเธอ และญาติคนอื่น ๆ ต้องดิ้นรนชวนขวายนหาหนทางเพื่อให้มีอาหารมาประทังชีวิต พ่อของเธอต้องออกไปรับจ้างนอกหมู่บ้าน แล้วแต่ใครจะว่าจ้างให้ทำอะไรก็ทำหมด บางครั้งออกไปทำงานหลายวันแต่ได้ข้าวสารกลับบ้านเพียงไม่กี่กำมือ ส่วนปู่ของเธอด้วยความที่มีอายุมากแล้ว ไม่สามารถทำงานรับจ้างได้จึงต้องออกไป ตระเวนขอทานตามหมู่บ้านต่าง ๆ แล้วแต่ใครจะสงสาร บางครั้งได้มันเทศ ข้าวโพด กลับมาบ้าน ส่วนแม่ของเธออาศัยเก็บพืชผักธรรมชาติตามริมแม่น้ำที่พอจะกินได้ เอามาต้มกิน แต่เมื่อพ่อแม่หมดหนทางที่จะเลี้ยงดูลูกได้เธอก็ถูกส่งให้ไปอยู่บ้าน คนอื่นในฐานะเด็กกำพร้าในบ้าน โดยพ่อแม่หวังเพียงว่าการทำเช่นนั้นจะสามารถช่วยให้ลูกของเธอมีอาหารกินประทังชีวิตได้ เธอจำได้ว่าครั้งแรกเธอถูกส่งให้ไปอยู่กับครอบครัวชานาในหมู่บ้านแห่งหนึ่งที่อยู่ไม่ห่างจากหมู่บ้านของเธอมากนัก ด้วยวัยเพียง 10 ขวบเศษซึ่งไม่เคยออกจากบ้านเลย หลังจากอยู่ไปได้ราว 2 อาทิตย์ และทนคิดถึงพ่อแม่ไม่ไหว เธอก็ตัดสินใจหนีกลับบ้าน ต่อมาครั้งที่สองเธอถูกส่งให้ไปอยู่กับอีกครอบครัวหนึ่ง ซึ่งอยู่ไกลจากหมู่บ้านของเธอมาก ทำให้คราวนี้เธอไม่สามารถหนีกลับบ้านได้เองอีก งานที่เธอต้องทำในแต่ละวันก็คือการเลี้ยงวัว ควาย ตัดหญ้าให้วัว ควาย ตักน้ำจากแม่น้ำมาใส่ตุ่มไว้ใช้ในบ้าน เก็บฟืน ฯลฯ การดิ้นรน เพื่อให้มีชีวิตอยู่รอดด้วยการไปเป็นเด็กกำพร้าได้เกิดขึ้นกับเธอเพียงคนเดียวเท่านั้น แต่เกิดขึ้นกับลูกของอาผู้ชายทุกคนด้วย และเลวร้ายกว่านั้นเมื่ออาผู้ชายคนที่สี่ต้อง ยกลูกสองคนให้ไปเป็นลูกเลี้ยงของคนอื่น และความอึดอัดขัดสนที่เกิดขึ้น แม้ศพของย่าเธอที่เสียชีวิตลงหลังจากการปฏิรูปที่ดินได้ไม่นานนัก ก็ไม่สามารถจัดงานได้ตามประเพณี ซ้ำร้ายยังต้องจัดเอาประตูบ้านที่กำลังอยู่อาศัยมาทำเป็นโลงศพ และต้องรีบนำไปฝังอย่างรวดเร็ว

หลังจากครอบครัวและญาติของเธอได้เผชิญชะตากรรมจากการปฏิรูปที่ดินมาได้ราวปีครึ่ง เจ้าหน้าที่ปฏิรูปที่ดินในหมู่บ้านได้ทำการพิจารณาและจำแนก ชนชั้นกันใหม่ ซึ่งเป็นผลมาจากนโยบาย “แก้ไขในสิ่งที่ดำเนินการผิดพลาด” ผลก็คือครอบครัวเธอและญาติได้รับการจำแนกใหม่ให้อยู่ใน ชั้น “ชาวนาระดับกลาง” ทำให้ทุกครอบครัวได้รับการคืนบ้าน ที่อาศัยเดิมและที่นาบางส่วนโดยพิจารณาตามจำนวน

สมาชิกในครอบครัวเป็นหลัก ซึ่งช่วยให้สถานการณ์การดำรงชีวิตของครอบครัวไม่เลวร้ายเหมือนช่วงเวลาที่ผ่านมา คือเธอสามารถกลับมาอยู่อย่างพร้อมหน้าพร้อมตากับครอบครัวได้เช่นเดิมอีกครั้งหนึ่ง อย่างไรก็ตาม แม้ได้รับการคืนที่อยู่อาศัยและที่นาบางส่วนก็ตาม แต่ชะตากรรมของครอบครัวเธอก็ไม่เหมือนเดิมอีกต่อไป เพราะต้องเปลี่ยน สถานภาพกลายเป็นครอบครัวที่ต้องไปรับจ้างคนอื่นเพื่อหาเลี้ยงชีวิตไปวัน ๆ หนึ่ง เท่านั้น ประกอบกับที่นาที่มีอยู่เพียงน้อยนิด จึงไม่สามารถเป็นหลักประกันได้ว่า ครอบครัวจะมีอาหารพอกินอีกต่อไป (ศิลปกิจ, 2556: 49-53)

การก้าวต่อไปทางด้านเศรษฐกิจตามแบบฉบับของพรรค

พรรคได้ยอมรับความผิดพลาดที่เกิดขึ้นจากนโยบายปฏิรูปที่ดิน เจืองจิงเลขาธิการพรรคแรงงานเวียดนามในฐานะเป็นผู้รับผิดชอบโดยตรงในนโยบายปฏิรูปที่ดินต้องลาออกจากตำแหน่งเลขาธิการพรรค นอกจากนี้พรรคยังต้องดำเนินการรณรงค์แก้ไขความผิดพลาดที่เกิดขึ้นโดยได้ทำการขอโทษต่อครอบครัวที่ถูกกล่าวหาโดยปราศจากข้อเท็จจริงว่าเป็นเจ้าของที่ดินและไม่ให้ความร่วมมือกับพรรคเป็นต้นหลังจากที่แผนปฏิรูปที่ดินได้เสร็จสิ้นลง ทางพรรคได้สรุปบทเรียนที่ได้รับจากการปฏิรูปที่ดินเพื่อนำมาปรับปรุงและพัฒนาให้กลายเป็นแผนพัฒนาเศรษฐกิจของสาธารณรัฐประชาธิปไตยเวียดนามเพื่อความก้าวหน้าของเวียดนามเหนือทางการปฏิรูปเศรษฐกิจและสังคมตามแนวทางสังคมนิยม คือแผนพัฒนาเศรษฐกิจของสาธารณรัฐประชาธิปไตยเวียดนาม (แผน 3 ปี)¹³ ผลจากสงครามที่ต่อสู้กับฝรั่งเศสทำให้เวียดนามภาคเหนือเสียหายอย่างหนักโดยเฉพาะด้านเกษตรที่เป็นรายได้หลักของเวียดนามเหนือ จากภาวะสงครามทำให้ที่ดินประมาณ 1,430,000 เฮกตาร์ถูกทอดทิ้งเพราะประชาชนนับถือศาสนาคริสต์รวมถึงประชาชนที่ไม่นิยมในระบอบคอมมิวนิสต์จำนวนมากได้อพยพไปยังภาคใต้ นอกจากนี้ระบบชลประทานจำนวนมากได้ถูกทำลาย วัชพืชรากที่ใช้ในการเกษตรถูกฆ่าตายระหว่างสงคราม อุตสาหกรรมได้รับความเสียหายอย่างหนัก วัตถุดิบที่ใช้เพื่อการผลิต เช่น เชื้อเพลิงและเครื่องจักรอยู่ในภาวะขาดแคลน ความเสียหายที่เกิดขึ้นได้ส่งผลกระทบต่ออัตราการผลิตของประเทศให้อยู่ในระดับที่ต่ำลง

จากสถานการณ์ดังกล่าวทำให้ต้องจัดประชุมคณะกรรมการกลางพรรคขยายวงครั้งที่ 11 ในเดือนธันวาคม ค.ศ. 1956 สารสำคัญของการประชุมเพื่อวางแผนด้านเศรษฐกิจและการเงินของปี 1957 ด้วยการพัฒนาเกษตรกรรมและอุตสาหกรรมนอกจากนี้ต้องพัฒนาเขตเศรษฐกิจที่รัฐเป็นเจ้าของและรัฐวิสาหกิจต่าง ๆ รวมถึงต้องพัฒนาด้านอุตสาหกรรมและการค้าควบคู่ไปกับงานหัตถกรรม ซึ่งจุดประสงค์สำคัญที่ต้องเร่งพัฒนาเศรษฐกิจคือต้องการปรับปรุงคุณภาพชีวิตของประชาชน ช่วงปลายปี 1957 ภาคเหนือประสบความสำเร็จใน

¹³ แผนพัฒนาฉบับนี้ มีจุดมุ่งหมายที่จะสร้างระบบสังคมนิยมในเวียดนามเหนือด้วยการนำภาคเกษตรกรรมเข้าสู่ระบบสังคมนิยม ยกเลิกระบบกรรมสิทธิ์ที่ดินส่วนบุคคลและมีการใช้ระบบสังคมนิยมกับการอุตสาหกรรมรายย่อย โดยรัฐจะควบคุมกิจการดังกล่าวนี้ให้ได้มากที่สุด (สุนันทา, 2547: 39)

การฟื้นฟูเศรษฐกิจระดับหนึ่ง ทางพรรคจึงได้จัดการประชุมคณะกรรมการขยายวง ครั้งที่ 13 ขึ้นมาอีกวาระหนึ่งเมื่อวันที่ 19-21 ธันวาคม 1957 เพื่อประเมินผลการปฏิบัติงานของพรรคและประชาชนดังนี้

ทางด้านเกษตรกรรม สามารถผลิตอาหารเพื่อใช้บริโภคได้อย่างพอเพียงและสามารถแก้ปัญหาความอดอยาก ปัญหาด้านสุขภาพของประชาชน เกษตรกรสามารถจัดตั้งสหกรณ์การเกษตรเพื่อกระตุ้นการผลิตและพัฒนาคุณภาพชีวิตได้อย่างอิสระ

ทางด้านอุตสาหกรรมสามารถฟื้นฟูอุตสาหกรรมเก่าและสร้างอุตสาหกรรมใหม่ภายในประเทศเพื่อผลิตสินค้าอุปโภค บริโภคภายในประเทศได้ นอกจากนี้ยังได้ซ่อมแซมและฟื้นฟูระบบการคมนาคมขนส่งทางทะเลทางบกทางรถไฟที่เสียหายจากภัยสงคราม (วนิชฐนาถ, 2555: 82-85)

การฟื้นฟูประเทศหลังสงครามได้ดำเนินมาครบ 3 ปีแล้วซึ่งในช่วงดังกล่าวเวียดนามเหนือได้ฟื้นฟูและพัฒนาเศรษฐกิจ การศึกษา วัฒนธรรมและระบบสาธารณสุข โดยประธานาธิบดีโฮจิมินห์ได้กล่าวว่าช่วงเวลาสามปีที่ผ่านมาหลังจากสนธิสัญญาเจนีวาเมื่อปี 1954 ประชาชนภาคเหนือได้ร่วมฟื้นฟูประเทศให้พ้นจากความยากลำบากและสามารถทำได้สำเร็จ ในขั้นต่อมาพรรคและรัฐบาลวางแผนดำเนินการในประเด็นต่อไปนี้

- 1 งานปฏิวัติของพรรคและประชาชน
- 2 แก้ปัญหาความขัดแย้งในสังคมเวียดนามอย่างถูกต้อง
- 3 ฟื้นฟูและพัฒนาเศรษฐกิจ
- 4 ปรับปรุงความสัมพันธ์ระหว่างผู้นำและมวลชน
- 5 ร่วมมือเป็นหนึ่งเดียวกันทั้งประเทศ

วันที่ 1 มกราคม ค.ศ. 1958 ประธานาธิบดีโฮจิมินห์ ได้ประกาศให้ประชาชนทั้งหมดทราบ่า “ช่วงเวลาแห่งการฟื้นฟูเศรษฐกิจได้สิ้นสุดลงแล้ว เวลาต่อไปนี้ คือ เวลาของการเริ่มต้นพัฒนาเศรษฐกิจตามแผนที่วางไว้ นั่นคือ การสร้างลัทธิสังคมนิยมเพื่อความก้าวหน้าในงานปฏิวัติของประชาชนและงานพัฒนาเศรษฐกิจ” คณะกรรมการกลางแนวร่วมแห่งชาติเวียดนามได้ยืนยันให้มีการพัฒนาตามแผนเศรษฐกิจ ดังนั้นการประชุมเมื่อวันที่ 19 มีนาคม ค.ศ. 1958 จึงได้ลงมติเรื่อง “งานของประชาชนคือสร้างความมั่นคงในภาคเหนือให้ก้าวไปสู่ลัทธิสังคมนิยม” พรรคได้เห็นควรให้วางแผนพัฒนาเศรษฐกิจของช่วงปี 1958-1960 เพื่อเป้าหมายในการฟื้นฟูเศรษฐกิจและเพื่อรักษาบาดแผลจากภาวะสงคราม โดยต้องเร่งสร้างความสงบให้เกิดขึ้นที่ภาคเหนือพร้อมกับดำเนินการปฏิรูปเวียดนามเหนือให้ก้าวเข้าสู่ลัทธิสังคมนิยมไปในเวลาเดียวกัน

การพัฒนาเศรษฐกิจ 3 ปีของเวียดนามเหนือเริ่มต้นขึ้นอย่างเป็นทางการจากการประชุมคณะกรรมการกลางขยายวง ครั้งที่ 14 เมื่อกลางเดือนพฤศจิกายน 1958 ที่ได้มีการวางแผนพัฒนาเศรษฐกิจ 3

ปี (1958-1960) ของภาคเหนือเพราะพรรคต้องการสร้างเวียดนามเหนือให้กลายเป็นรัฐสังคมนิยมและพรรคต้องการให้แผนพัฒนาเศรษฐกิจเป็นแผนเพื่อปรับปรุงคุณภาพชีวิตของประชาชนในประเทศให้มีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้นด้วยวิธีการดังนี้

1 พัฒนาการผลิตทางเกษตรกรรมและอุตสาหกรรม แต่เน้นเกษตรกรรมเป็นหลักเพราะเวียดนามเป็นประเทศเกษตรนอกจากนี้ต้องแก้ปัญหาด้านการจัดอาหารไปพร้อมกับการผลิตทางอุตสาหกรรม

2 ปฏิรูปเกษตรกรรมหัตถกรรมและอุตสาหกรรมตามแนวทางสังคมนิยม

3 บนพื้นฐานการพัฒนาการผลิตนั้นประชาชนและกรรมกรต้องร่วมกันป้องกันชาติก่อนเป็นลำดับแรก นอกจากนี้พรรคยังได้เตรียมแผนและวางแนวทางของแผนพัฒนาเศรษฐกิจไว้ดังนี้

1. ต้องฝึกฝนด้านความคิดตามลัทธิสังคมนิยมโดยต้องทำให้ประชาชนรักชาติและรัก

2. ปรับปรุงวิธีการทำงานและระบบจัดการเพื่อควบคุมเศรษฐกิจในประเทศและควบคุมแผนปฏิรูป

ตามแผนพัฒนาเศรษฐกิจต้องการให้เศรษฐกิจของรัฐเป็นแบบรวมศูนย์โดยที่รัฐเป็นผู้ควบคุมทั้งหมด และมีเป้าหมายให้ปัจจัยการผลิตทั้งหมดเป็นของส่วนรวมตามแนวคิดมาร์กซ์และเอนเกลที่ จะไม่มีระบอบเศรษฐกิจแบบเอกชนเป็นเจ้าของเพราะแผนพัฒนาเศรษฐกิจและวัฒนธรรม 3 ปีของเวียดนามเหนือต้องการลบล้างกรรมสิทธิ์ส่วนตัวของเกษตรกรและต้องการยกเลิกกรรมสิทธิ์ที่ดินของเกษตรกร ส่งเสริมให้มีการจัดตั้งสหกรณ์การเกษตรและสร้างระบบนารวมขึ้นในชนบท

ในความคิดของผู้นำพรรคคอมมิวนิสต์เวียดนามนั้น ระบบสหกรณ์เป็นมาตรการที่จำเป็นที่จะป้องกันไม่ให้ความแตกต่างทางเศรษฐกิจของประชาชนและระบบทุนนิยมกลับเข้ามาอีกภายหลังการปฏิรูปที่ดินที่เพิ่งผ่านพ้นไป นอกจากนี้ยังมีแนวคิดอีกประการหนึ่งว่าระบบสหกรณ์เป็นวิธีการเดียวที่จะพัฒนาการเกษตรที่ยั่งยืนของเวียดนามได้ กล่าวคือในระยะสั้น และระยะกลางการระดมแรงงานและแบ่งงานกันทำตามระบบนี้จะทำให้รัฐสามารถได้รับผลผลิตมากที่สุดจากทรัพยากรที่เวียดนามเหนือมีอยู่อย่างจำกัด เพื่อเพิ่มผลผลิตทางการเกษตรโดยไม่ต้องอาศัยการพัฒนาด้านเทคโนโลยี และในขณะเดียวกันทรัพยากรทางการเกษตรดังกล่าวนี้ยังจะได้ระดมไปใช้ในการพัฒนาอุตสาหกรรมซึ่งเป็นเป้าหมายหลักของการพัฒนาระบบเศรษฐกิจสังคมนิยมได้อีกประการหนึ่งด้วย (วนิชนาถ, 2547: 39)

บทสรุป

จากการปฏิรูปที่ดิน จุดประสงค์ของพรรคคอมมิวนิสต์เวียดนามนั้นไม่เพียงแต่ทำให้ชาวนายากจนและชาวนาไร้ที่ดินสามารถสามารถมีที่ทำกินเป็นของตนเองเท่านั้น แต่เป้าหมายหลักของการปฏิรูปที่ดินในครั้งนี้คือต้องการรื้อถอนโครงสร้างสังคมแบบศักดินา ดังนั้นการปฏิรูปที่ดินจึงได้รับการอนุมัติใช้ และนำมาปฏิบัติกับชาวเวียดนามเหนือโดยมีเจ็องจิง เป็นผู้ดูแลและควบคุมการดำเนินการ

เนื่องจากการถือครองที่ดินก่อนการปฏิรูปของพรรคคอมมิวนิสต์นั้น เป็นการถือครองที่ดินที่ถูกจัดสรรโดยระบบศักดินา ดังนั้นเพื่อโค่นล้มระบบศักดินา ทางพรรคจึงจำเป็นต้องนำนโยบายการปฏิรูปที่ดินออกมาใช้เพื่อจัดระบบชนชั้นทางสังคมของเวียดนามเสียใหม่ แต่ทว่าตลอดการดำเนินการปฏิรูปที่ดินนั้นเต็มไปด้วยความโหดร้าย ทารุณ และเป็นเหตุให้ชาวเวียดนามต้องสูญเสียทรัพย์สินและเสียงชีวิตจากการปฏิรูปที่ดิน ซึ่งเป็นผลโดยตรงอันเกินจากการดำเนินการของนโยบายปฏิรูปที่ดินที่ผิดพลาดของพรรคทั้งสิ้น แต่ทว่าผลของการปฏิรูปที่ดินนั้นกลับไม่ได้ตกไปอยู่ที่ชนชั้น “เจ้าที่ดิน” ตามที่พรรคได้ประกาศไว้ แต่กลับตกไปอยู่ที่ผู้ที่ถูกปราบปรามให้เป็นเจ้าที่ดินอย่างไม่ยุติธรรม โดยส่วนใหญ่เป็นชาวนาชนชั้นกลาง ทำให้ครอบครัวของพวกเขาต้องติดอยู่กับตราบาปที่พวกเขาไม่ได้ก่อไปตลอดชีวิตแม้ยุคของการปฏิรูปที่ดินในเวียดนามเหนือได้เสร็จสิ้นลงแล้วก็ตาม แต่บาดแผลก็ยังคงฝังลึกอยู่ในจิตใจของพวกเขาเหล่านั้น

ดังนั้นจากข้อผิดพลาดของนโยบายปฏิรูปที่ดินจนได้ชื่อว่า “การปฏิรูปที่ดินแบบนองเลือด” ที่เพิ่งผ่านพ้นไป พรรคจึงจำเป็นต้องแสวงหาแนวทางเพื่อเรียกชื่อเสียงของพรรคกลับมาสู่สายตาชาวเวียดนามอีกครั้ง พรรคจึงได้นำการ “แก้ไขข้อผิดพลาด” ออกมาใช้ โดยพรรคได้เรียนรู้จากข้อผิดพลาดเหล่านั้น และนำมาปรับปรุงแก้ไขเพื่อนำพาเวียดนามก้าวต่อไปตามแบบฉบับของพรรค พรรคได้เล็งเห็นความสำคัญด้านการพัฒนาเศรษฐกิจของเวียดนาม จนเกิดแผนพัฒนาเศรษฐกิจขึ้น และนำพาเวียดนามก้าวสู่การพัฒนาทางเศรษฐกิจ และถือเป็นการรักษาไว้ซึ่งชื่อเสียงของพรรค อีกทั้งยังเป็นการแก้ไขสิ่งผิดพลาดของพรรค จนทำให้พรรคได้กลับมาเป็นที่ยอมรับจากชาวเวียดนามอีกครั้ง แต่ผลอันเกิดจากการปฏิรูปที่ดินระหว่างปี 1930 – 1956 นั้น ยังคงถือว่าเป็นก้าวที่ผิดพลาดของพรรคมาจนถึงปัจจุบัน

บรรณานุกรม

หนังสือ

ประเวศ ศรีพิพัฒน์. (2510). จากระบอบอาณานิคมสู่ระบอบคอมมิวนิสต์.

(กรุงเทพมหานคร: โปธิ์สามต้นการพิมพ์)

ธีรยุทธ บุญมี. (2519). วิเคราะห์การต่อสู้ของพรรคลาวต้อง.

(กรุงเทพมหานคร: บริษัท บพิธ จำกัด)

เขียน ธีระวิทย์. (2542). เวียดนาม สังคม เศรษฐกิจ ความมั่นคง การเมือง และการต่างประเทศ.

(กรุงเทพมหานคร: สำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย (สกว.))

เพ็ชรี สุมิตร. (2552). เวียดนาม: ประวัติศาสตร์ฉบับพิสดาร.

(สมุทรปราการ: มูลินนิธิโตโยต้าประเทศไทย)

สารานิพนธ์

วนิชฐนาถ นิลดี, ขบวนการคอมมิวนิสต์ในเวียดนาม ค.ศ. 1945-1975

(คณะอักษรศาสตร์ สาขาวิชาประวัติศาสตร์ ภาควิชาประวัติศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2555)

ศิลปกิจ ตันตติกุล, “อยากลิ้มแต่กลับจำ”: เรื่องเล่า ความทรงจำ และชะตากรรม สมัยปฏิรูปที่ดินของผู้หญิงเวียดนาม (คนหนึ่ง) (คณะมนุษยศาสตร์ และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น, 2556)

มรกตวงศ์ ภูมิพลับ, เบื้องหลังการก่อตั้งสร้างรูปเวียดนามร่วมสมัย

(คณะศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, 2562)

สุนันทา สิงห์เทพ, “พรรคคอมมิวนิสต์เวียดนามกับการสร้างเวียดนามเหนือให้เป็นรัฐสังคมนิยม ค.ศ. 1954-1975” (คณะอักษรศาสตร์ สาขาวิชาประวัติศาสตร์เอเชียตะวันออกเฉียงใต้ มหาวิทยาลัยศิลปากร, 2547)

เชิดเกียรติ อัทธการ, ขบวนการคอมมิวนิสต์เวียดนาม ค.ศ. 1925-1946

(คณะอักษรศาสตร์ สาขาวิชาประวัติศาสตร์เอเชียตะวันออกเฉียงใต้ มหาวิทยาลัยศิลปากร, 2532)

ข้อมูลจากสื่ออิเล็กทรอนิกส์

กาญจนพงศ์ รินสินธุ์ (2559). พรรคคอมมิวนิสต์. เข้าถึงเมื่อ 10 ตุลาคม 2563 เข้าถึงได้จาก

<https://aseanpedia.wu.ac.th/site/readencyclopedia?id=211>

จิบดี บัวคำศรี (2012). บทวิจารณ์หนังสือ: Hue-Tam Ho Tai Passion, Betrayal, and Revolution in Colonial SaigonThe Memoirs of Bao Luong. เข้าถึงเมื่อ 27 กุมภาพันธ์ 2563 เข้าถึงจาก

<https://www.tci-thaijo.org/index.php/mekongjournal/article/download/6127/5342>